

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**0 – 5 YAŞ ARASI ÇOCUKLARDA MÜZİKLİ OYUNLARIN
GELİŞİME ETKİSİ**

YÜKSEKLİSANS TEZİ

Nihan Duygu KAYA

Anabilim Dalı: Türk Müziği

Programı: Türk Müziği

OCAK 2011

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**0 – 5 YAŞ ARASI ÇOCUKLARDA MÜZİKLİ OYUNLARIN
GELİŞİME ETKİSİ**

YÜKSEKLİSANS TEZİ

Nihan Duygu KAYA

(415071015)

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 20 Aralık 2010

Tezin Savunulduğu Tarih: 26 Ocak 2011

Tez Danışmanı: Dr. Haşmet ALTINÖLÇEK (İTÜ)

Diğer Jüri Üyeleri: Yrd.Doç.Dr. Atilla Coşkun Toksoy (İTÜ)

Yrd. Doç. Dr. Nuri Uygun (Marmara Üniversitesi)

OCAK 2011

ÖNSÖZ

“0-5 Yaş Arası Çocuklarda Müzikli Oyunların Gelişime Etkisi” konulu bu çalışma İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Yüksek Lisans programında Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Çalışmanın amacı 0-5 yaş arası çocuklarda, Gymboree okulunda uygulanan müzik eşlikli oyun programlarının gelişime etkisini incelemektir. İncelemeler İstanbul şehrinin Ataşehir ilçesindeki Gymboree 0-5 Yaş Çocuk Gelişim ve Oyun Merkezi’nde yapılmıştır.

Yapılan incelemelerde hazırlanan raporlar Gymboree ve Zero to Three Vakfı tarafından hazırlanan kaynaklarından yararlanılarak oluşturulmuştur. Ayrıca 0-5 yaş arası gelişimi ile ilgili literatür çalışması da konuya açıklık kazandırması ve kuvvetlendirmesi açısından eklenmiştir.

Çalışmanın ortaya çıkması ve incelenme süresi 2009 yılı Aralık ayından itibaren 1 yıl sürmüştür ve bu süre içerisinde Gymboree çocuk gelişim ve oyun okuluna gelen öğrenciler gözlemlenmiştir. Düzenlenen raporlar öğretmen gözlemi temel alınarak yapılmıştır ve buna göre değerlendirilmiştir.

Tezin oluşmasında, konuyla ilgili literatür çalışmalarının yanı sıra Gymboree okuluna veli olarak veya seminer vermek amaçlı gelen pedagogların ve psikologların da görüşlerinden yararlanılmıştır.

Çalışmamda bana yardımcı olan, beni yönlendiren ve denetleyen, konunun ortaya çıkmasında ve işlenmesinde büyük yardımları dokunan danışman hocam San. Öğr. Gör. Dr. Haşmet ALTINÖLÇEK’e öncelikle teşekkürü bir borç bilirim. Tezimin hazırlık ve çalışma aşamasında benden desteğini esirgemeyen iş arkadaşlarıma ve işletmecilerimiz olan Serhan KARSAN ve Ebru KARSAN’a, özet çevirim konusunda bana yardımcı olan arkadaşım Eylül

KAROĞLU'na, tezimle ilgili yardımları ve anlayışları için ayrıca teşekkür etmek isterim.

Aralık 2010

Nihan Duygu Kaya

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	xix
SUMMARY	xxi
BÖLÜM I	
1.GİRİŞ	1
1.1.Tezin Amacı ve Problem.....	1
1.2.Sınırlılıklar.....	3
1.3.Yöntem.....	3
BÖLÜM II	
2.İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	5
2.1.Gelişim Evreleri	5
2.1.1.Doğum Sonrası Dönemdeki Gelişim.....	6
2.1.1.1.Bedensel Gelişim.....	7
2.1.1.2.Bilişsel Gelişim.....	10
2.1.1.3.Motor Gelişim.....	17
2.1.1.4.Dil Gelişimi.....	22
2.1.1.5.Duygusal Gelişim.....	24
2.1.1.6.Sosyal Gelişim.....	25
2.2.Gelişim Kuramları	26
2.2.1.Freud: Psikoseksüel Gelişim Kuramı.....	26
2.2.2.Pieget: Bilişsel Gelişim Kuramı.....	27
2.2.3.Erikson: Psikososyal Gelişim Kuramı.....	28
2.3.Psikososyal Gelişimi Etkileyen Etmenler	28
2.3.1.Aile Etkisi.....	28
2.3.2.Okul Öncesi Kurumların Etkisi.....	32
2.3.3.Öğretmenin Etkisi.....	33
2.4.Okul Öncesi Eğitimin Temel Amaçları	34
2.5.Çocuklarda Müzikal Gelişim	35
2.5.1.Müzik.....	36
2.5.2.Şarkı Söyleme Etkinliği.....	38
2.5.3.Müzik Dinleme Etkinliği.....	38
2.5.4.Çalgı Çalma Etkinliği.....	38
2.5.5.Ritim Tutma Etkinliği.....	39
2.6.Müzik Gelişim ve Müzik Öğretim Yöntemleri ve Yaklaşımlar	40
2.6.1.Kodaly Öğretim Yöntemi.....	40
2.6.2.Dalcroze Öğretim Yöntemi.....	41
2.6.3.Suzuki Öğretim Yöntemi.....	42
2.6.4.Orff-Schulwerk Öğretim Yöntemi.....	43
2.6.5.Montessori Öğretim Yöntemi.....	45
2.7.Gymboree Eğitim Programı	47
2.7.1.Gymboree Ders Programı.....	48
2.7.1.1.Play&Learn.....	48
2.7.1.2.Art.....	49
2.7.1.3.Music.....	50

2.8.Gymboree Eğitim Programı'nın Diğer Çocuk Gelişim ve Oyun Programlarıyla Benzerlik ve Farklılıkları.....	41
2.9.Gymboree Gelişim Takibi.....	53
2.9.1.Sessiz Gözlemci (0-6 Ay).....	53
2.9.2.Yapıcı (6-10 Ay).....	54
2.9.3.İletişimci (10-16 Ay).....	56
2.9.4. 16-22 Ay.....	58
2.9.5. 22-28 Ay.....	59
2.9.6. Mantıklı Düşünür (28-36 Ay).....	61
2.9.7. 36-48 Ay.....	63
2.9.8. Küçük Adam (48-60 Ay).....	65
BÖLÜM III	
3.ÖĞRENCİ TABLOLARI VE DEĞERLENDİRMELER.....	69
4.BULGULAR.....	127
5.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	129
KAYNAKLAR.....	135
EKLER.....	139

KISALTMALAR

bkz.	: Bakınız
İ.T.Ü.	: İstanbul Teknik Üniversitesi
s.	: Sayfa
yy	: Yüzyıl
c.	: Cilt

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
1.1. 0 Aylık ve 1 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri.....	17
2.1. 2 Aylık ve 3 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri.....	18
3.1. 4 Aylık ve 5 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri.....	18
4.1. 6 Aylık ve 7 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri.....	19
5.1. 8 Aylık ve 9 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri.....	19
6.1. 10 Aylık ve 11 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri.....	20
7.1. 12 Aylık ve 13 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri.....	20
8.1. 14 Aylık ve 15 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri.....	21

ÇİZELGE LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
1.1.Boy uzunluğu ve aylara göre hesap tablosu.....	8
2.1.2-5 Yaş Psikomotor Gelişim Aşamaları.....	22
3.1.Yaşamın İlk Beş Yılında Dil Gelişiminde Görülen Temel Aşamalar.....	24

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1.1: Gelişim Tablosu 1.....	70
Tablo 2.1: Gelişim Tablosu 2.....	71
Tablo 3.1: Gelişim Tablosu 3.....	72
Tablo 4.1: Gelişim Tablosu 4.....	73
Tablo 5.1: Gelişim Tablosu 5.....	74
Tablo 6.1: Gelişim Tablosu 6.....	75
Tablo 7.1: Gelişim Tablosu 7.....	76
Tablo 8.1: Gelişim Tablosu 8.....	77
Tablo 9.1: Gelişim Tablosu 9.....	78
Tablo 10.1: Gelişim Tablosu 10.....	79
Tablo 11.1: Gelişim Tablosu 11.....	80
Tablo 12.1: Gelişim Tablosu 12.....	81
Tablo 13.1: Gelişim Tablosu 13.....	82
Tablo 14.1: Gelişim Tablosu 14.....	83
Tablo 15.1: Gelişim Tablosu 15.....	84
Tablo 16.1: Gelişim Tablosu 16.....	85
Tablo 17.1: Gelişim Tablosu 17.....	86
Tablo 18.1: Gelişim Tablosu 18.....	87
Tablo 19.1: Gelişim Tablosu 19.....	88
Tablo 20.1: Gelişim Tablosu 20.....	89
Tablo 21.1: Gelişim Tablosu 21.....	90
Tablo 22.1: Gelişim Tablosu 22.....	91
Tablo 23.1: Gelişim Tablosu 23.....	92
Tablo 24.1: Gelişim Tablosu 24.....	93
Tablo 25.1: Gelişim Tablosu 25.....	94
Tablo 26.1: Gelişim Tablosu 26.....	95
Tablo 27.1: Gelişim Tablosu 27.....	96
Tablo 28.1: Gelişim Tablosu 28.....	97
Tablo 29.1: Gelişim Tablosu 29.....	98
Tablo 30.1: Gelişim Tablosu 30.....	99
Tablo 31.1: Gelişim Tablosu 31.....	100
Tablo 32.1: Gelişim Tablosu 32.....	101
Tablo 33.1: Gelişim Tablosu 33.....	102
Tablo 34.1: Gelişim Tablosu 34.....	104
Tablo 35.1: Gelişim Tablosu 35.....	105
Tablo 36.1: Gelişim Tablosu 36.....	107
Tablo 37.1: Gelişim Tablosu 37.....	108
Tablo 38.1: Gelişim Tablosu 38.....	109
Tablo 39.1: Gelişim Tablosu 39.....	111
Tablo 40.1: Gelişim Tablosu 40.....	112

Tablo 41.1: Gelişim Tablosu 41.....	114
Tablo 42.1: Gelişim Tablosu 42.....	115
Tablo 43.1: Gelişim Tablosu 43.....	116
Tablo 44.1: Gelişim Tablosu 44.....	118
Tablo 45.1: Gelişim Tablosu 45.....	119
Tablo 46.1: Gelişim Tablosu 46.....	120
Tablo 47.1: Gelişim Tablosu 47.....	121
Tablo 48.1: Gelişim Tablosu 48.....	122
Tablo 49.1: Gelişim Tablosu 49.....	123
Tablo 50.1: Gelişim Tablosu 50.....	124

GRAFİK LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik 1.1.....	70
Grafik 2.1.....	71
Grafik 3.1.....	72
Grafik 4.1.....	74
Grafik 5.1.....	75
Grafik 6.1.....	76
Grafik 7.1.....	77
Grafik 8.1.....	78
Grafik 9.1.....	79
Grafik 10.1.....	80
Grafik 11.1.....	81
Grafik 12.1.....	82
Grafik 13.1.....	83
Grafik 14.1.....	84
Grafik 15.1.....	85
Grafik 16.1.....	86
Grafik 17.1.....	87
Grafik 18.1.....	88
Grafik 19.1.....	90
Grafik 20.1.....	91
Grafik 21.1.....	92
Grafik 22.1.....	93
Grafik 23.1.....	94
Grafik 24.1.....	95
Grafik 25.1.....	96
Grafik 26.1.....	97
Grafik 27.1.....	98
Grafik 28.1.....	99
Grafik 29.1.....	100
Grafik 30.1.....	101
Grafik 31.1.....	102
Grafik 32.1.....	103
Grafik 33.1.....	104
Grafik 34.1.....	105
Grafik 35.1.....	107
Grafik 36.1.....	108
Grafik 37.1.....	110
Grafik 38.1.....	111
Grafik 39.1.....	112
Grafik 40.1.....	114
Grafik 41.1.....	115
Grafik 42.1.....	117
Grafik 43.1.....	118

Grafik 44.1	119
Grafik 45.1	121
Grafik 46.1	122
Grafik 47.1	123
Grafik 48.1	124
Grafik 49.1	125
Grafik 50.1	126
Grafik 51.1: Gelişim Tablolarının Ortalama Yüzde Hesapları	127

TANIMLAR

Psikososyal: Kişinin, psikolojik gelişiminde sosyal çevreyle ilişkileri ve etkileşimleri.

Psikoseksüel: Libidonun seksüel yanının, insan yaşamının çeşitli dönemlerinde birbirini izleyen belirli basamaklara tırmanarak gösterdiği gelişim süreci.

Gymboree Play & Music: 0-5 Yaş Çocuk Gelişim ve Oyun Merkezi (GYM: Growing Young Minds)

Motor Faaliyet: Hareket faaliyeti.

Ostinato: Müzikte, sürekli tekrar eden cümle.

0-5 YAŞ ARASI ÇOCUKLARDA MÜZİKLİ OYUNLARIN GELİŞİME ETKİSİ

ÖZET

İnsan yaşamında ilk çocukluk dönemi çok önemli bir dönem kabul edilmektedir. Psikologlar tarafından incelenen ve doğrulanan bulgulara göre ilk çocukluk dönemi, yetişkinlik dönemindeki kişiliğinin oluşmasında temel oluşturur. İnsanın sosyal çevreye uyum sağlayabilmesi, sağlıklı, mutlu ve başarılı bir yaşam sürebilmesi için, ilk çocukluk döneminde bazı gelişimsel becerilerin kazanılması gerekmektedir.

Yaşamının ilk yıllarında, genel olarak, çocuğun fiziksel, bilişsel ve duygusal gelişimini birinci dereceden etkileyenler ebeveynler ve bakıcılar olmaktadır. 0-3 yaş arası çocuğun gelişimini en çok etkileyenler ebeveynlerken 3 yaş sonrasında bakıcılar, uzman veya uzman olmayan öğretmenler çocuğun temel eğitimini ele almaktadırlar.

Son dönemde, Dünyanın birçok bölgesinde, özellikle de Avrupa'daki ülkelerde ve Amerika'da yapılan çalışmalarda 0-5 yaş arası eğitime ağırlık verilmeye başlandığı ve bu konuyla ilgili dünya genelinde birçok ülkede gelişim ve oyun okulları açıldığı görülmektedir. Son yıllarda çok hızlı yaygınlaşmaya başlamış olan çocuk gelişim ve oyun okullarının en önemlilerinden biri de Gymboree Play&Music okuludur. Gelişim takibinin, çocukların gelişimini, bedensel, zihinsel ve duygusal yönden inceleyerek yapıldığı görülmektedir.

Çocuğun gelişim hızının belirlenebilmesi, geliştirilebilmesi ve pozitif yönde ilerlemesi amaçlanarak hazırlanan gelişim destekleyici oyun programları, farklı okullarda farklı kuramlar ve yöntemler kullanılarak düzenlenmektedir. Hangi yöntemin doğru işlediği henüz kesin olarak belirlenebilmiş olmasa da, bu konu üzerinde yapılan bilimsel çalışmalar, farklı ülkelerde, benzer yöntemlerden benzer sonuçlar elde edildiğini göstermektedir.

THE EFFECT OF MUSICAL PLAYS ON 0-5 YEARS CHILD DEVELOPMENT

SUMMARY

It is admitted that early childhood is fundamental period in human life. According to the fact that is thoroughly investigated and verified by the psychologist, personality formed in the adulthood is based on the one's early childhood. It is required in the early childhood period some developmental skills have been achieved in order to socialize with people, lead a happy, healthy and successful life.

In the early ages of human life, cognitive, physical and emotional developments of the child are generally affected by parents and nurses in the first place. Children's development , who are in between 0 and 3 ages, are mostly affected by their parents whereas 3 years children's formal education is undertaken by nurses, masters and non- specialist teachers.

In recent studies, especially in the countries of Europe and America, it is clear that the education of the 0-5 year old child is emphasized and child development schools are founded in the worldwide related with this subject. One of the most important of these expanding schools in the last years is Gymboree Play & Music. It is observed that the process of development of the children is applied through analyzing in physical, emotional and cognitive terms.

Play programs supporting child development, which are arranged in the aim of defining the rate of the development, improving and making progress in a positive way, are organized in different schools by using different methods and theories. Although it is not certainly clear that what method is the proper one, scientific researches about the subject point out that the same results are got in different countries by the same methods.

1. GİRİŞ

Gelişim konusu çok eski tarihlerden itibaren farklı şekillerde ele alınarak incelenmiştir. İnsan, ilk başta fiziksel özellikleriyle incelenmeye başlanmıştır. Daha sonrasında, gelişimin sadece bedensel olarak incelenemeyeceği, düşünen ve hisseden insanın bilincinde ve duygularında da gelişmeler olduğu keşfedilmiştir.

İnsan gelişimi incelenirken, onun davranışlarının ve kişiliğinin oluşmasında nelerin olumlu ya da olumsuz etki ettiği merak konusu olmuştur. Bunun sonucunda ortaya atılan çeşitli teoriler sonrasında yapılan incelemelerde, insanın, çevresindeki her türlü hareketten etkilendiği gözlemlenmiştir.

Gelişim incelemeleri sırasında psikologların özellikle inceleme altına aldığı dönem ilk çocukluk dönemidir. Çünkü bu dönem kişiliğin oluşmaya başladığı dönemdir. Biyolojik benzerliklerin dışında çocuk, çevresinden etkilenerek şekillenmektedir.

1.1. Tezin Amacı ve Problem

Bu çalışma 0-5 yaş arası çocuklarda, müzikli oyunların sosyal ve bilişsel gelişimini ne oranda etkilediğinin incelenmesi düşüncesiyle ortaya çıkmıştır. Araştırmanın genel amacı dinlenen müziklerin ve eşlik olarak yapılan dansların, çocuk gelişimine olumlu veya olumsuz yönde nasıl katkı sağladığının gözlemlenmesidir.

Yapılan uygulamalarda çocuklara, öğrenme konusunda özgür olma fırsatı verilmiştir. Gürültü, serbest dans figürleri, taklitler, hayali oyunlar ile birlikte çevrelerinde ve kendilerinde olan bitenleri keşfetme olanağı tanınmıştır. Grup disiplini, disiplinsizliğin arkasından gelir ve böylece aradaki farkı kavrayabilmeleri sağlanmaya çalışılmıştır.

1.2. Sınırlılıklar

- Yapılan çalışma Gymboree Ataşehir şubesinde oyun gruplarına birbirlerinden farklı zamanlarda katılmış olan, 0-5 yaş arası 47 çocukla sınırlandırılmıştır.
- Gözlemler öğretmenin gözlemleri temel alınarak yapılmıştır ve tablolar öğretmen gözlemine dayanmaktadır.
- Çocuklar grup halinde yapılan çalışmalar içerisinde birey olarak gözlemlenmiştir. Bunun nedeni çocukların derslere aynı zaman süresi içerisinde katılamamış olmalarıdır.
- Çocuklar farklı sınıf gruplarında, değişimli olarak derslere katılmışlardır.
- Her çocuğun gelişim durumu kendi gelişim seviyesine göre ele alınmıştır.
- Gelişim takibi Gymboree okulunun Zero to Three Vakfı ile hazırlanmış gelişim formlarından yararlanarak yapılmıştır. Bunun dışında farklı bir gözlem metodu kullanılmamıştır.
- Araştırma 0-5 yaş çocuk gelişimi üzerine olduğundan dolayı gelişim evreleri konusunda doğum sonrası döneme ağırlıklı olarak değinilmiştir. 5 yaş ve sonrası ilgili yayın ve araştırmalar konusunda dahi incelenmeye alınmamıştır.

1.3. Yöntem

Kullanılan yöntem Gymboree ve Zero to Three Vakfı tarafından hazırlanan gelişim programı uygulanarak ve yine aynı kurumlar tarafından hazırlanan gelişim formlarından yararlanılarak düzenlenmiştir.

İncelemelerde literatür çalışmalarından yararlanılarak gözlem yapılmış ve çocuklar doğal gözlem, sistematik gözlem ve uygulama yoluyla rapor edilmiştir. Çocuklar, birbirlerinden farklı tarihlerde, farklı gruplarla, farklı derslere katıldıklarından dolayı toplu olarak değil bireysel olarak gözlem yapılmıştır.

Tablolar gelişim seviyelerine göre düzenlenmiş ve alınan veriler toplu ortalama olarak hesaplanmıştır. Her çocuk için ayrı tablo hazırlanmış, bunun sonunda ise tüm çocukların ortalama durumları hesaplanmıştır.

BÖLÜM II

2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

2.1. GELİŞİM EVRELERİ

Canlı varlıklar doğarlar, yaşarlar ve ölürler. Doğa devamlı bir gelişim, yenilenme ve yaşlanma içindedir. Gelişim çok yönlü ve karmaşık bir süreçtir ve her tür canlı varlıkta bulunan en belirgin özelliştir. Her canlı varlık kendi türüne göre farklı şekillerde gelişir. İnsan gelişimi, doğum öncesi dönemden, yani embriyonun oluşmasıyla başlar ve bu oluşum süreci vücudun ölümüne dek farklı şekillerde devam eder.

Psikologlar gelişim sürecine üç temel açıdan bakarlar. Bunlar: 1) Biyolojik bir süreç olarak gelişim, 2) çevrenin etkisi altında yapılaşan bir gelişim ve 3) Biyolojik yapının ve çevre özelliklerinin birbirlerini karşılıklı etkiledikleri bir gelişim.

Biyolojik süreç, doğum öncesinden, yani embriyonun oluşmasından başlayan bir dönemdir. İnsanda doğum öncesi yaşam (Prenatal Dönem), 42 hafta veya 9 ay 10 gün devam etmektedir. Doğumdan sonraki evreye Postnatal Dönem denmiştir. Postnatal Dönem 28'er günlük 10 aya ayrılmıştır. Bu on ay Prof. Dr. Haluk Yavuzer'in "Çocuk Psikolojisi (1998)" adlı kitabında çizdiği tabloya göre doğum öncesi dönemden, yani embriyonun oluşmaya başladığı andan itibaren, şu şekilde seyreder;

Prenatal Dönem (Doğum Öncesi Dönem) :

1. Ovum Evresi: Döllenme anından ikinci haftanın sonuna kadardır.
2. Embriyo Evresi (Embriyon): Üçüncü haftadan sekizinci haftanın sonuna kadardır.
3. Fetus Evresi: Üçüncü aydan doğuma kadar olan dönem.

Postnatal Devre (Doğum Sonrası Dönem) :

1. Yeni doğan bebek (Neonate): 0-4 hafta.

Yeni doğan bebekte görülen en belirgin yeti, davranışındaki çevrimsellik, düzenli ve tekrarlı oluşu olarak tanımlanmıştır. Yani uyku ve beslenme dönemleri, kalp atışı, uykuda derin-orta-hafif dönemleri, vb. belli düzenlilikte, hep aynı biçimde tekrarlanır. Bu dönemde ilk gözlenen refleks emme refleksidir, bu refleksin ardından yönelme, ırkme-irkilme(Moro), yakalama-kavrama(Darwin), açılma refleksleri seyretmektedir (Gitmez, 1989: 14).

2. Bebeklik: 4 hafta – 2 yıl

Gelişim uzmanlarının tablolarına göre bebek, 3-4 hafta süren “dış dünyaya uyuma” döneminin ardından “dikkat” dönemine geçmektedir. Bu dönemde bebekler çevreyi duyu organlarıyla öğrenmeye odaklanmaktadırlar.

İlk çocukluk: 2 – 6 yıl

3. Son çocukluk: 6 – 11 yıl (Kızlarda), 6 – 13 yıl (Erkeklerde).

4. Ergenlik: 11 – 20 yıl (Kızlarda), 13 – 20 yıl (Erkeklerde). (Yavuzer P. H., 1998: 31)

2.1.1. Doğum Sonrası Dönemde Gelişim

Doğum sonrasındaki ilk gelişim döneminin önemine, ilk kez Freud, kişilik uyumsuzluğuyla ilgili çalışmalarında ortaya koymuştur. Freud, uyum bozukluğu gösteren kişiler üzerindeki çalışmalarında bu kişilerin çocukluk yıllarında başarısız deneyimlere sahip olduklarını saptamıştır.

Erickson’a göre ise, bebeklik dönemi bir “güven” ve “güvensizlik” evresidir. Bu dönemde birey, dünyayı, güvenilebilir ve inanılabilir ya da nefret ve korku dolu olarak algılayabilir. Erickson’a göre, çocuğun öğrenmesi büyük ölçüde anne ve babası tarafından ilgi, sevgi ve fizyolojik gereksinmelerinin karşılanmasına bağlıdır.

Pieget, yaşamın yaklaşık ilk iki yılını duyu-motor dönem olarak adlandırmıştır. Bebeğin dünyası başlangıçta sadece geçici imgelerle doludur.

Duyusal-motor dönemde sembolik düşünce gelişmediği için, bebeğin zihinsel etkinlikleri duyuşal uyarıcılar, refleksler ve basit hareketlerle sınırlanmıştır.

Pieget, dönemin ilk yıllarında yapılan dairesel hareketlerin (circular actions) zihinsel gelişimdeki önemini vurgulamıştır. Dairesel hareket, yapılan eylemin çocuk tarafından tekrarlanması durumudur. Örneğin, çocuk sesli oyuncuğunun tuşlarından birine bastığında onun sonuncunda bir müzik sesi çıktığını keşfeder; daha sonra aynı şeyi tekrarlamaya devam eder ve tuşa her bastığında müzik sesinin çıktığını görür. Böylece aletin nasıl çalıştığını kavramış olur. Pieget'e göre bebekler yaşamlarının ilk yıllarında kendi hareketleri ile bu hareketlerin sonuçları arasındaki ilişkiyi anlamaya başlarlar.

2.1.1.1. Bedensel Gelişim

Bedensel gelişim, çocuğun çevreyle ilişkisini ve bu sayede psikolojisini de önemli oranda etkileyen dönemselsel bir süreçtir. Gelişim, düzenli bir hızla değil, belli dönemlerde farklı hızlarda seyretmektedir. Fakat büyüme temposunda çocuktan çocuğa farklılık olsa da, yani bazı çocuklar daha düşük, bazıları normal, bazılarıysa yüksek büyüme hızı gösterebilir de, büyüme dönemleri düzenlidir ve önceden tahmin edilebilir (Yavuzer, 1998: 36).

Bedensel gelişim iki aşamada incelenmektedir:

1. **Nicel / Sayısal:** Ağırlık, boy, sözcük sayısındaki artış gibi rakamsal olarak ifade edilen artışı belirler.
2. **Niteliksel:** Yapıda ve çeşitlilikteki gelişimi belirtir. Örneğin, çocuğun kaslarının çalışma şeklinde olduğu gibi.

Yukarıda büyüme hızının çocuktan çocuğa ufak oranda değişebileceğine değinilmişti. Aşağıda Şekil 1'de örnek olarak incelenebileceği gibi boy uzunluğu aylara göre ortalama olarak hesaplanmaktadır.

BOY						
ERKEK		cm ve mm			KIZ	
Alt Sınır	Ortalama	Üst Sınır	Yaş	Alt Sınır	Ortalama	Üst Sınır
49,2	53,2	57,2	1 ay	48,5	52,5	55,5
52,2	57	61,8	2 ay	51,9	55,9	59,9
55	60	65	3 ay	54,5	58,3	62,1
57,5	62,3	67,1	4 ay	57	61	65
57,7	64,5	69,3	5 ay	58,9	63,1	67,3
61,8	66,4	71	6 ay	60,6	65	69,4
69,7	74,3	78,9	1 yaş	67,8	72,6	77,4
75,1	80,5	85,9	18 ay	73,2	79	84,8
79,9	85,7	91,5	2 yaş	78,1	84,3	90,5
84	90,4	96,8	2,5 yaş	82,7	88,9	91,9
87,3	94,3	101,3	3 yaş	86,4	92,8	99,2
90,6	98	105,4	3,5 yaş	89,4	96	102,6
93,4	101,2	109	4 yaş	92,6	99,8	107
96,3	104,5	112,7	4,5 yaş	95,4	103	110,6
99,1	107,5	115,9	5 yaş	98,5	106,5	114,5

Çizelge 1.1: Boy Uzunluğu ve Aylara Göre Hesap Tablosu

Doğumdan 1 yaşına kadar, vücut ekseninin hipotonisi (kas geriliminin ileri derecede azalışı; gerilimin az oluşu) ve kollarla bacakların hipertoni (kas geriliminin aşırı derecede artışı; gerilimin fazla oluşu) azalarak istemli hareketlerin edinilmesi sağlanır; 1 yaşından 2 yaşına kadar, hareketlerdeki eşgüdüm sayesinde davranışlar gelişir (Milliyet, 1993, 4.cilt: 358). Vücut ekseninin hipotonisi, yani kasların yumuşak ve zayıf hali, doğumdan sonra, bebek hareket ettikçe hipertoni olmaya yani gerginleşmeye başlar. Bu sayede bebek hareket durumunu kontrol edebilecek duruma gelmektedir.

Ayrıca hareketler, istemli ve hızlı kas gevşemesindeki zorluklar yüzünden, bir de özellikle sinkineziler nedeniyle güçlüklerle karşılaşır (sinkinezi (synkinesis), bir kas grubunun bir başka kas grubunun istemli hareketleri yüzünden istemsiz olarak kasılmasıdır). Örneğin çocuk elini kullandığı zaman ayağı da ayakkabı içinde hareket eder veya bunun tersi gerçekleşir. Bu normal bir süreçtir, çocuğun iki elini veya iki kolunu kullanmasını gerektiren sinkineziler yazma alışkanlığının kazanılmasıyla kaybolmaktadır (Milliyet, 1993, c.4: 362).

Doğum öncesi ve doğum sonrası ilk 6 ayı büyüme hızı yüksektir. Birinci yıldan sonra büyüme yavaşlar ve bunu ergenliğe ya da cinsel olgunluğa kadar süregelen düzenli, fakat daha yavaş bir gelişim izlemektedir.

Doğumdan sonraki ilk refleksler şu şekilde sıralanmıştır:

1. *Emme* refleksi: Ağızına ne verilirse verilsin veya ağızı nereye değerse değsin, bilinçsiz olarak emer.
2. Parmaklardaki *kapma* refleksi: Eline ne değdirilirse üzerine parmaklarını kapatır.
3. *Otomatik yürüme*: Ayakta tutulan ve öne doğru eğilen çocuk, sanki birkaç adım atacakmış gibi yapar.
4. *Moro* refleksi: Bir gürültüye karşı veya başın ileri derecede gerilmesine tepki olarak kollarını yana açar. (Memo Larousse, 1991, c. 4: 990)

Knubnock ve Pasamanick'in 1974'te gerçekleştirdikleri yaşamın ilk beş yılını içeren modeline göre, sağlıklı bir gelişimin olabilmesi beş davranış türünün bütünleşmesine bağlıdır.

Bunlar:

1. Algı, duygu hareket tepkileri ve göz-el koordinasyonunu içeren *uyum*,
2. Başın dengesi, oturma, ayakta durma, emekleme ve yürümeyi içeren tüm *motor* (devinimsel) *davranışlar*,
3. Objeleri el ve parmakları kullanarak yakalama ve kavramayı içeren *gelişmiş motor davranış*,
4. Cümleler, yüz ifadeleri, mimik ve sözcüklerle kavrayışı içeren *dil faaliyeti*,
5. Beslenme becerisi, tuvalet eğitimi, bağımsızlık ve işbirliğini içeren *kişisel-sosyal davranıştır*. (Yavuzer, 1998: 39)

Beslenme becerisi, tuvalet eğitimi, uyku gereksinimi, ısı ve beden temizliği çocuğun fizyolojik gereksinimleridir. Bu gereksinimler doyunluğa ulaştırıldığı sürece bebeğin gelişmeye ve öğrenmeye açık olabileceği savunulmaktadır.

Bedensel gelişim çocuğun en önemli gelişim bölmelerinden biridir. Beden sağlığının yerinde olmamasının, çocuğun psikolojisini ve davranışlarını olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır. Özellikle de doğuştan normal fizyolojik ve zihinsel özelliklere sahip bir çocuğun, gelişim sürecinde desteklenmesi, ona yetişkinlik döneminde artı özellikler kazandırabilmesi açısından önemlidir.

2.1.1.2. Bilişsel Gelişim

Biliş, sözlük anlamıyla, canlının, bir nesne veya olayın varlığına ilişkin bilgili ve bilinçli duruma gelmesi, olarak tanımlanır (www.tdr.gov.tr).

Bilinç ise, bir kişinin çevresindeki diğer kişi ve şeylerden ayrı olarak, kendisinden farklı bir biçimde haberi oluşudur. Böyle haberli oluş, olasılıkla insan gibi, diğer yüksek düzeydeki hayvanlarda değişen derecelerde bulunur (Smith, 1986: 167).

Gerçeğin algılanması bilinçle sağlanmaktadır. Bilinç, zekâ gelişimiyle doğru orantıda ilerler. Geliştirilebilir olduğunu yapılan incelemelerde gözlemleyebiliyoruz. Özellikle 0-5 yaş arasında çok hızlı ilerleyen bir süreç olduğunu görüyoruz.

Bilinç algılamanın bir bölümüdür ve algılama da dış dünyaya önem veren bir duyuşal sistemden oluşmaktadır (Smith, 1986: 165).

Biliş durumu şu süreçleri kapsar:

- Algılama: Gerek iç, gerekse dış dünyadan edinilen bilgilerin yorumlanması, organize edilmesi ve yeniden bulunmasıdır.
- Bellek: Algılanan bilginin bulunup getirilmesi ve depo edilmesidir.
- Muhakeme: Bilgiyi belirli bir anlam çıkarma ve sonuca varma amacıyla kullanabilmedir.
- Düşünme: Bilginin ve çözümlerin nitelikçe değerlendirilmesidir.
- Kavrama: Bilginin iki ya da daha fazla kısımları arasındaki yeni ilişkileri tanıyabilmedir. (Yavuzer, 1998: 42)

Bilişsel gelişim, gerek motor gelişimi, gerekse, duyuşal gelişimi değerlendirilme gücüdür. Algıyı almadan bilmeye kadar geçen zamana, bilişsel süreç denilmektedir. Objenin sürekliliğinin sağlanması, sınıflandırılması, fikir ve mantıksal akıl yürütme gelişimi, insan gelişiminde temel ve önemli bir noktadır. (Avşalak, 2008: 15)

Bilişsel gelişime ilişkin araştırmalar yapmış en önemli bilim adamlarından biri olan İsviçreli psikolog Jean Piaget'e göre çocuk, ilkel koordinasyonlardan, soyut muhakeme ve kuramsal durumları akılcı yolla düşünebilmek, zihinsel hareket ve

kuralları düzenleyebilmek anlamına gelen işlemlere, yani daha karmaşık ve yüksek düzeydeki yapılara doğru belirgin bir çaba içindedir. (Yavuzer, 1998: 42)

Yine Piaget'e göre gerek karmaşık gerek basit organizmalarda olsun, bir takım süreçler öğrenmenin temelini oluşturmaktadır. Bu temel süreçlerden biri, çevreye uyum, diğeri ise eylem (aksiyon), bellek, algı ve öteki zihinsel faaliyet türlerine ilişkin deneyimlerin organizasyonudur.

Piaget, ilk iki yılın gelişim devresine duyuşal- hareketşel (sensory-motor) aşama adını vermiştir. Dokunma, emme, tutma gibi basit temel hareketlerin üzerine yeni hareketler koyarak çevresini anlayabilecek bilişsel bir ağı oluşturur.

İki ile beş yaş arası dönem ise Piaget'e göre, operasyon-öncesi (pre-operational) dönem olarak adlandırılmıştır. Bu devrede daha önce kazanılan iç temsil süreçleri daha karmaşık ve çok yönlü olmaya başlamaktadır (Cüceloğlu, 2010: 347).

Gelişimde ve öğrenme işleminde temel oluşturan en önemli süreçlerden bir algılama sürecidir. Algılama, bebeğın oluşum evresinden itibaren farklı şekillerde ilerlemektedir. Alıcı organlar doğum öncesinden itibaren hep bir başkalaşım içerisinde ve algılama düzeyleri gittikçe yükselmektedir.

Alıcı organlar, nesne ve olayların özelliklerine göre farklı duyuşal veriler üretirler. Bu özellikler, duyuşal düzeyde nörofizyolojik enerjiye dönüşürler ve bu aşamadan sonra algı süreci başlar. (Cüceloğlu, 2010: 98)

Algılamada daha önceki yaşantı ve deneyimlerin etkisi büyüktür. Her algılama olayı, gelen duyuşal verilere dayanılarak, dış dünya hakkında kurulan bir kuramdır. Bu kuram soruşturma ve denemeye açık, geçici bir kuramdır; daha sonradan gelen duyuşal verilerle ya daha kuvvetlenir ya da zayıflayarak yerini başka geçici bir kurama terkeder. Her birey kuramını kendi yaşantısı ve deneyimleri çerçevesinde kurar. (Cüceloğlu, 2010: 99)

Algı, duyuşadan farklıdır. Algılama anında beyin, bireyin içinde bulunduğu durumdan beklentilerini, geçmiş yaşantılarını, diğeri duyu organlarından gelen başla duyuşaları, toplumsal ve kültürel etkenleri hesaba katar. Gelen duyuşaları seçme, bazılarını ihmal etme, bazılarını kuvvetlendirme, arada olan boşlukları doldurma ve beklentilere göre anlam verme bu aşamada yapılır. (Cüceloğlu, 2010: 118)

Bu tespitlerden yola çıkarak söyleyebiliriz ki, bireyi, algısının şekillenmeye başladığı dönemde, yani bebeklik ve ilk çocukluk döneminde yaşadığı tecrübeler, onun yetişkinlik hayatını büyük ölçüde etkileyecektir. Bu yüzden çocuğun çevre algısının pozitif yönde olmasını sağlamak önemlidir diyebiliriz.

Doğan Cüceloğlu algısal seçimi etkileyen faktörleri iki temel grupta toplamıştır. Bunlardan ilki algılanan uyarıcıyla ilgili özellikler, ikincisi de algılayan bireyle ilgili özelliklerdir.

Algısal seçimi etkileyen uyarıcıyla ilgili değişkenler: Dış dünyadaki uyarıcılar, belirli bazı özelliklerine göre dikkatimizi çeker ve hemen algılanırlar. Bu özelliklerden en başta geleni uyarıcının değişkenliğidir (change in stimulus). Değişiklik gösteren uyarıcı hemen dikkati çeker. (Cüceloğlu, 2010: 122)

0-5 yaş arası çocuklarda dikkati sağlamak açısından en çok kullanılan şey hareket olmuştur. Öğreten kişi oyunu ne kadar hareketlendirir ve renklendirirse çocukların dikkatini daha uzun süre oyunda toplayabildiği gözlemlenmiştir.

Dikkatimizi çeken uyarıcı özelliklerinden bir diğeri de uyarıcının büyüklüğüdür (size). Aynı biçimde uyarıcının şiddeti (intensity) de dikkati etkiler. Örneğin renkli uyarıcılar, renksiz uyarıcılardan daha çok dikkat çeker. (Cüceloğlu, 2010: 122)

Algısal seçimi etkileyen algılayıcıyla ilgili değişkenler: İçinde bulunulan durumla ilgili beklentiler (expectation) o durumda bulunan uyarıcılardan hangisinin seçileceğini önemli derecede etkiler. Örneğin işte eve aşırı acıkmış olarak gelen biri en çok yemek kokusunu algılar. (Cüceloğlu, 2010: 122)

İlgiler (interests) ve gereksinimler (needs) de algısal seçimi etkiler. Örneğin sokakta yürüyen bir kişi o sokağın mimarisine ya da çevredeki kirliliğe dikkat edebilir. Ayrıca bir bebek eğer yiyecek ihtiyacı karşılanmamışsa çevredeki nesnelere algılamaktan çok annesine yoğunlaşacaktır. Ayrıca inançlar (beliefs) ve bireysel değerler (values) de aynı biçimde algılamayı etkiler. (Cüceloğlu, 2010: 122)

Bazı organizasyon kuralları da algıyı etkiler. Bu kurallar Cüceloğlu'na göre şu şekilde sıralanmıştır:

- Şekil-Zemin İlişkisi: Bütün algılamalarda bir şekil-zemin ilişkisi vardır ve bu ilişki bütün duyu organlarını kapsar. Örneğin kuş sesini dinlerken trafik sesi

arkada zemin oluşturur. Aynı şekilde müzik dinlerken pencereden gelen alışılmış gürültü arkada zemin oluşturur. Oturma odasının alışılmış kokusu zemin, mutfaktan gelen soğan kokusu ise şekildir. Şekil kişiye yakındır ve bir nesne izlenimi verir, zemin ise tanımlanması zor bir madde izlenimi taşır. Ve şekil daha etkileyici bir izlenim yapar ve daha iyi hatırlanır.

- Tamamlama (closure): Bir nesnenin tümü görülme de, o nesnenin tümünü görüyormuş gibi algılamaya tamamlama denir. Konuşmakta olan birinin sözleri tam duyulmadığı halde, o kişinin ne dediği tamamlama kuralına dayanarak algılanabilir. Aynı şekilde ritimsel algıda, müzik devam ederken ritim kalıbı tam olarak vurulmasa da o ritim kalıbı algısal olarak tamamlanabilir.
- Devamlılık (continuity): Algısal alanda bulunan ve aynı yönde giden birimler birbirleriyle ilişkili görünür ve bu algısal eğilimin adı devamlılıktır. Müzikteki ritim algılamasının temelinde, zaman içinde birbirine değişik yakınlıklarda bulunan vuruşlar yatar. Düm tek, düm tek, düm tek bir ritim oluştururken, düm düm tek tek, düm düm tek tek ayrı bir ritim oluşturur.
- Benzerlik (similarity): Birbirine benzer birimler bir algısal bütünlük kazanırlar. Kalabalığa bakıldığı zaman bazı özelliklerine göre bireyler beyinde gruplandırılır; yaş benzerliğine göre gruplandırıldığında çocuklar, gençler ve yaşlılar olarak görünür; cinsel benzerliğe göre algılandığında kadın ve erkek gruplar olarak görünür; ayrıca giysilerin renk benzerliğine göre düşünüldüğünde renk grupları olarak görünür ve algılanır.

Bugünkü psikologların görüşüne göre bazı algısal yetenekler doğuştan bir çoğu da sonradan öğrenmeyle elde edilir. Doğuştan gelen yetenekler ve sonradan öğrenilen beceriler birbirini sürekli etkiler durumdadır.

Bilinç durumunun ikinci önemli aşaması bellek oluşumudur. Bellek sayesinde bilgiler depolanmakta ve daha gelişmiş kültürel özellikler kazanılabilmektedir.

Belleme sürecini Prof.Dr. Feriha Balkış Baymur şu şekilde bölümlere ayırarak açıklamıştır:

1. Bir şeyin bellekte yer etmesi ve böylece istenildiği zaman anımsanabilmesi için o şeyin önce algılanması gerekir. Böylece ilk evrede birtakım izlenimlerin kazanılması söz konusu olur.

2. Algılama sonucu elde edilen izlenimlerin zihinde tutulması ikinci evreyi meydana getirir. Bu durum da nöronlar arası ilişkiler sonucu oluşabilmektedir.
3. Her öğrenilen şeyin zihinde izi kalır. Böylece tanıma belirtisi oluşur. Tanımak için bir şeyi veya bir olayı bir kere algılamış olmak yeterlidir.
4. Birkaç kez görülmüş ve zihinde iyice yerleşmiş olan nesne ve olaylar, istendiği zaman zihinde canlandırılabilir. Buna anımsama (hatırlama) denmektedir. Anımsama, belleğin sadece tanımadan daha ileri bir fonksiyonudur.
5. İyi öğrenilmiş şeyler çok tekrar edilirse alışkanlık meydana gelmektedir. Alışkanlıklar o kadar iyi belenmiş bilgi ve davranışlardır ki, bunlar hiç düşünülmeden otomatik olarak tekrarlanır ve yapılır. (Baymur, 1972: 189)

Nörologların görüşüne göre bellek oluşumu, beyindeki nöron oluşumuna ve bu nöronların birbirleriyle kurdukları ilişkilerle şekillenmektedir. Bu konuyu Prof.Dr. Mehmet Öz'ün şu şekilde açıkladığını görüyoruz:

Bebeklikten itibaren bütün beyinsel malzemeler küçük bir yerde odaklanmaktadır. Bu malzemeler birbirleriyle iç içe geçerler. Yaş ilerledikçe beyin hangi dalların geliştirileceğine ve hangilerinin geri kalacağına karar verir. Doğumdan iyibaren beynin hangi bölümleri daha çok kullanılırsa, o türde nöronlar daha çok üretilir ve kullanılmayan nöronlar için de tam tersi geçerlidir. Beynin gelişmeye başladığı bebeklik ve ilk çocukluk döneminde beyni eğitme tarzının, hangi nöron türlerinin geliştirilip hangilerinin geliştirilmeyeceği üzerinde büyük bir etkisi vardır. (Mehmet Öz, 2005: 87)

Bu şekilde düşünüldüğünde algı oluşumunun ve belleme işleminin, normal işleyen bir beyni ele aldığımızda, çoğunlukla geliştirilebilir olduğunu söyleyebiliriz.

Bu konuda ayrıca Dr. Anthony Smith'in öğrenme konusundaki görüşlerine değinebiliriz. Smith'e göre öğrenme için önemli olan sinir sayısı değil, hücreler arasındaki bağlardır. Bu bağların sağlanabilmesi için farklı algılar arasında ilişki kurmak gerekir. Bu ilişkiler ise, bir objenin ya da soyut bir düşüncenin, her yönden ve farklı objelerle birlikte incelenmesi ile sağlanır. Öğrenme ancak bu şekilde gerçekleşebilir. Öğrenme, belleği ve anımsamayı içermektedir. (Smith, 1986: 188)

Bellek konusundan bahsederken aslında değinilmesi gereken öğrenme durumudur. Öğrenme, daha önce de değinildiği gibi hafıza ve anımsamayı içermektedir. Çocukluktan yetişkinliğe doğru, her insan zihni, farklı biçimlerde öğrenmektedir. Örneğin Smith(1986), çocuklarda öğrenme işlemini şu şekilde açıklar:

“Çocuklarda geriye doğru öğrenme işlemi gerçekleşir. Soyunma giyinmeden önce, kutuları boşaltma onları doldurmadan önce ve dağıtma toplamayı öğrenmeden önce gelir. Pek çok öğrenme olayı, sınama ve yanılma olayından sonra meydana gelir. Ve öğrenmenin çoğu başarısız olma fırsatı tanındığında elde edilebilmektedir.”

Prof.Dr. Mustafa Sağlam, “Özel Öğretim Yöntemleri” adlı kitabında çocukların etkili öğrenme yöntemlerini şu şekilde sıralamıştır:

- Çocuklar beş duyum fonksiyonuyla öğrenirler.
- Çevrelerindeki kişi, olay, durum ve nesnelere gözlemleyerek öğrenirler.
- Başkalarını örnek alarak model yoluyla öğrenirler.
- Öğrenme sürecinin planlamadan, uygulama ve değerlendirme aşamasına kadar her aşamasında katılımcı olduklarında öğrenirler.
- Anlama/kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme gibi zihinsel süreçlerin dinamik etkileşimiyle öğrenirler.
- Çocuklar çevreleriyle etkileşim içinde öğrenirler.
- Problem çözerken, soruların cevaplarını araştırırken öğrenirler.
- Karar verme ve yanılma sürecinde deneme yanılma pratikleriyle öğrenirler.
- Bir hedef doğrultusunda beraber çalışırken öğrenirler.
- İlgi alanlarında ve gereksinimleri doğrultusunda öğrenirler.
- Bildiklerini bir başkasına öğretirken öğrenirler.
- Modelleri gözlemleyerek ve gözlemlerini yaşama katarak öğrenirler.
- Çeşitli aktivitelerle (müzik, dans, spor, sanat, drama, fen, edebiyat vb.)

- Formsal ve formalsal olmayan yollarla öğrenirler.
- Bireysel küçük ve büyük grup çalışmalarıyla öğrenirler.
- Davranışların sonuçları hakkında geri bildirim aldıklarında öğrenirler ve bunun neticesinde davranışlarındaki isteklilik ve bilinçlilik artar.
- Çocuklar farklı konu alanlarının birbirleriyle bütünleştirildiği anlamlı aktiviteler sayesinde öğrenmeyi gerçekleştirirler. Anlamlı ve çocuğun daha önceki deneyimleriyle ilgili aktivitelere dayalı eğitim programları öğrenmeyi kuvvetlendirir ve çocukların öğrendikleri şeyler arasında ilişki kurmalarını kolaylaştırır.
- Çocuklar bir konu üzerinde derinlemesine araştırma yaptıklarında öğrenirler.

Çocuk gelişim programlarında özellikle uygulanan çocukların bireysel öğrenme gereksinimlerini karşılayarak onlara etkili öğrenimi ve etkili öğrenim alışkanlığını kazandırmaktır.

Son olarak öğrenme konusunda birkaç genel ilkeye değinilebilir. İlk olarak 19-20.yy'lar arasında yaşamış ünlü fizyolog Ivan Pavlov, yaptığı deneylerde, öğrenmenin temelinde çağrışımların etkili olduğu görüşünü savunmuştur. Pavlov'a göre pekiştirme, kazanma, sönme, genelleme ve ayırt etme kavramları çağrışımları oluşturan etmenlerdir.

1957-1974 yılları arasında Harvard Üniversitesi psikoloji profesörlüğü yapmış olan Burrhus Frederic Skinner, yaptığı deneyler sonucunda edimsel koşullanma kavramını geliştirmiştir. Daha önce doğal olarak ortaya çıkmayan bir davranışı yeni bir uyarıcı ortamında çıkarma olasılığı Skinner'ın yaklaşımının temelini oluşturur. Ödül yöntemiyle uygulanan bu öğrenme yönteminin gücü, öğrenilen davranışın ne sıklıkla tekrarlandığı ile ölçülmektedir.

Cüceloğlu'na göre davranışı biçimlendirme edimsel koşullanma yoluyla mümkündür. Yani istenen edim seçici bir biçimde ödüllendirilip, istenmeyen edim yine seçici bir biçimde söndürülerek organizmanın davranışı biçimlendirilebilir (Cüceloğlu, 2010: 168).

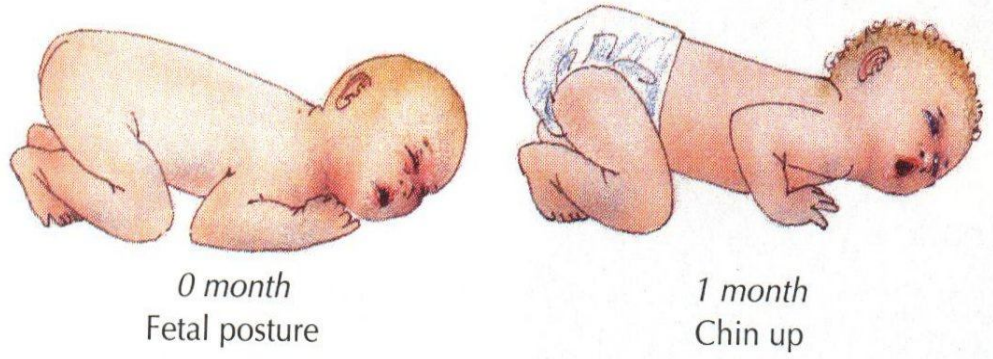
Pennsylvania Üniversitesi Psikoloji profesörü David Premack'ın 1959'da geliştirdiği Premack ilkesine göre daha sık yapılan faaliyetler, daha az yapılan faaliyetler için pekiştireç görevini görürler. Bir davranışın ortaya çıkma olasılığını yükselten her olaya pekiştireç denmektedir. Bu pekiştireçlerin miktarı ve geciktirilmesi öğrenmeyi önemli ölçüde etkileyen faktörlerdendir.

2.1.1.3. Motor Gelişim (Hareketle İlgili Gelişim)

Araştırmalar, motor gelişimin en az üç genel kurala göre gerçekleştiğini ortaya koymuştur:

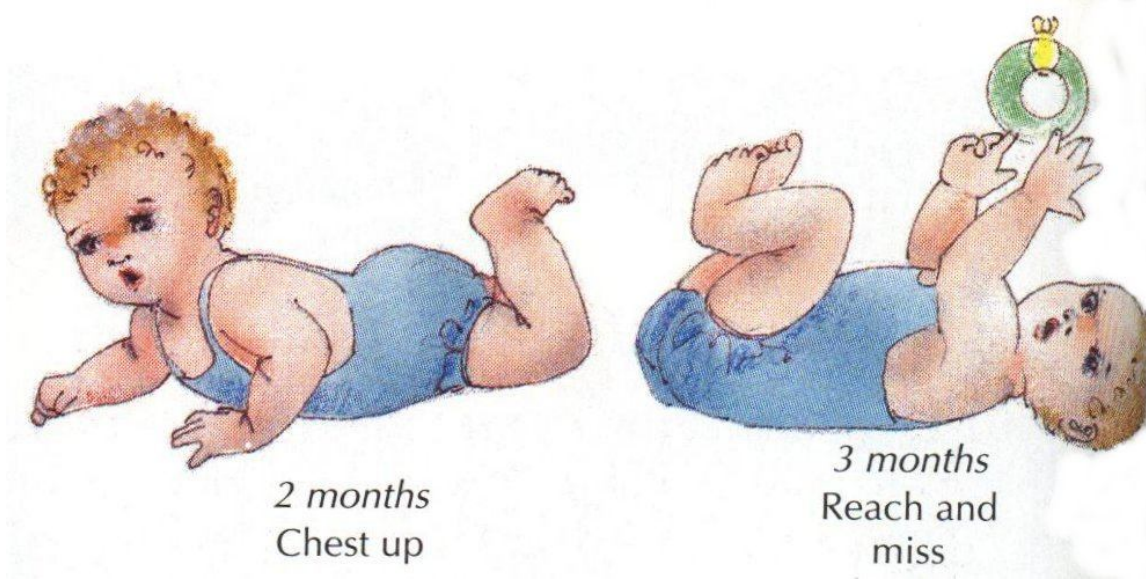
1. Baştan ayağa doğru gelişim (Cephalocaudal gelişim)
2. Merkezden dışa doğru gelişim (Proximodistal gelişim)
3. Bütünden özel hareket gelişimine geçiş

Motor gelişim aşamaları aşağıdaki, doğal olarak, aşağıdaki şekilde ilerlemektedir:

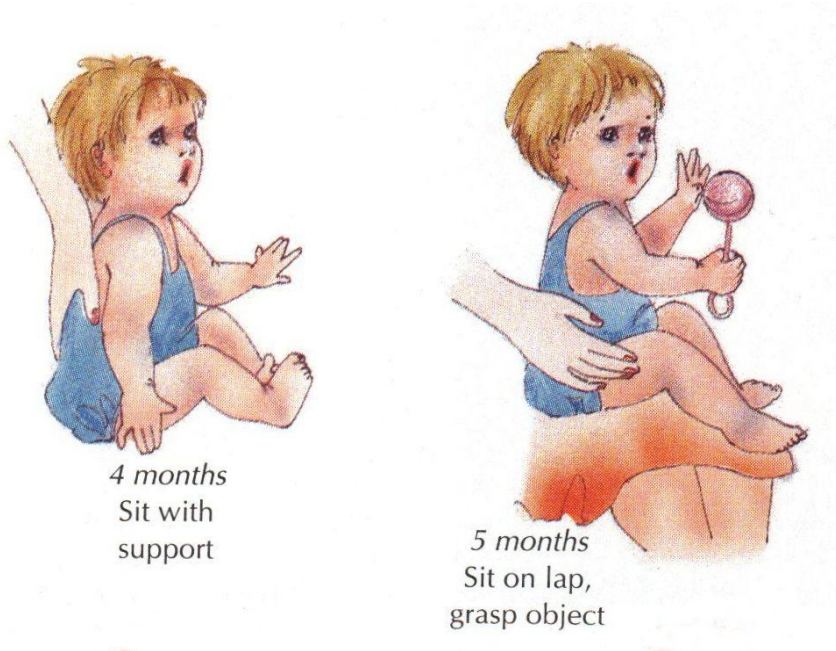
Şekil 1.1 : 0 Aylık ve 1 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri

Resim 1'de görüldüğü üzere bebek 0 aydan 1. Aya kadar anne karnındaki pozisyonunda durmaktadır. 1. Aydan itibaren çeneyi yukarı doğru kaldırmaya çalışır.

Şekil 2.1: 2 Aylık v e 3 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri

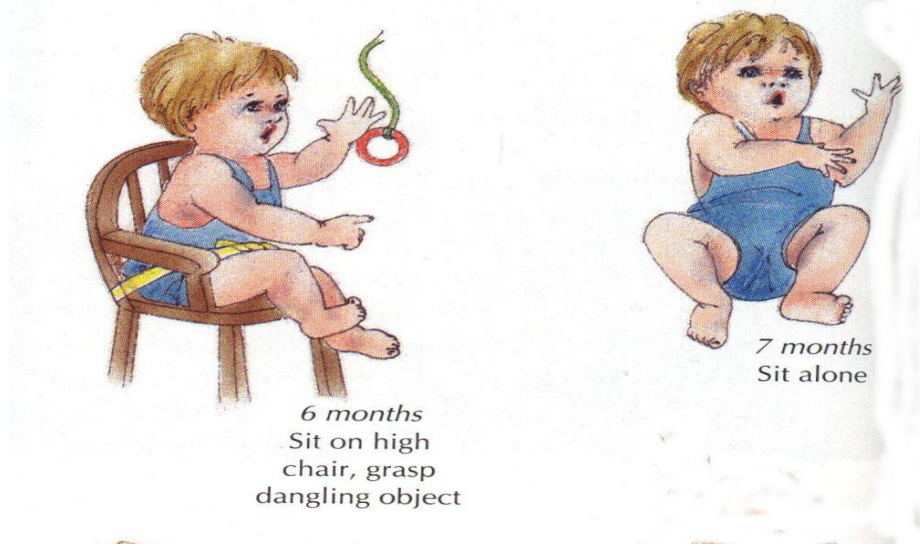
Resim 2’de görüldüğü üzere bebek 2. Ayında göğsünü yukarı kaldırmaya başlar. 3.ayda ise nesnelere uzanma ve kaçırma hareketlerini yapmaya başlar.

Şekil 3.1: 4 Aylık ve 5 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri

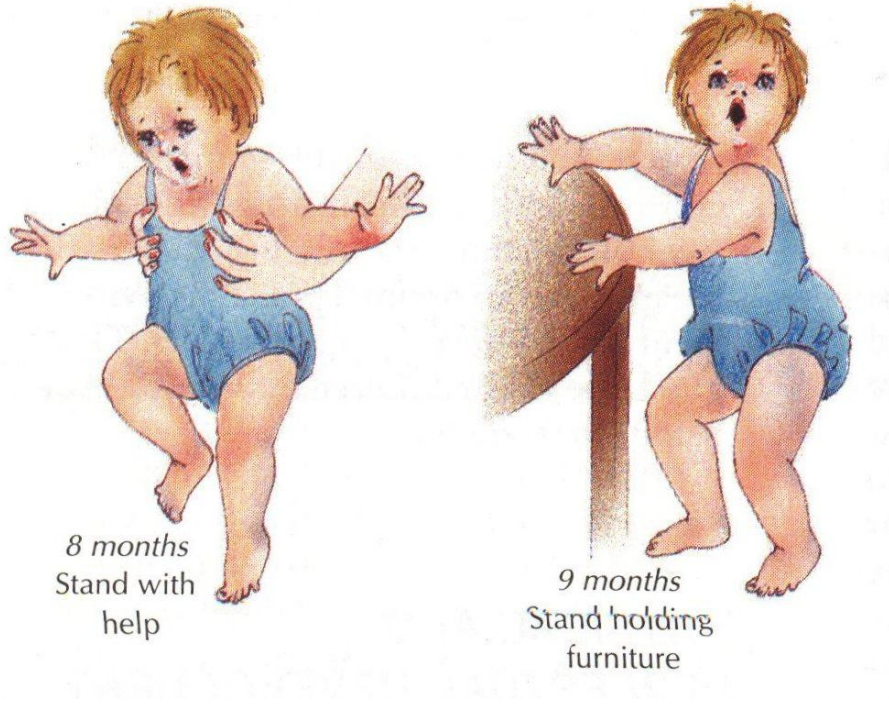
Resim 3’te görüldüğü gibi 4.ayda bebek yardımla oturabilir, 5.ayda ise kucağa oturmaya başlayabilir ve nesnelere kavrayabilir.

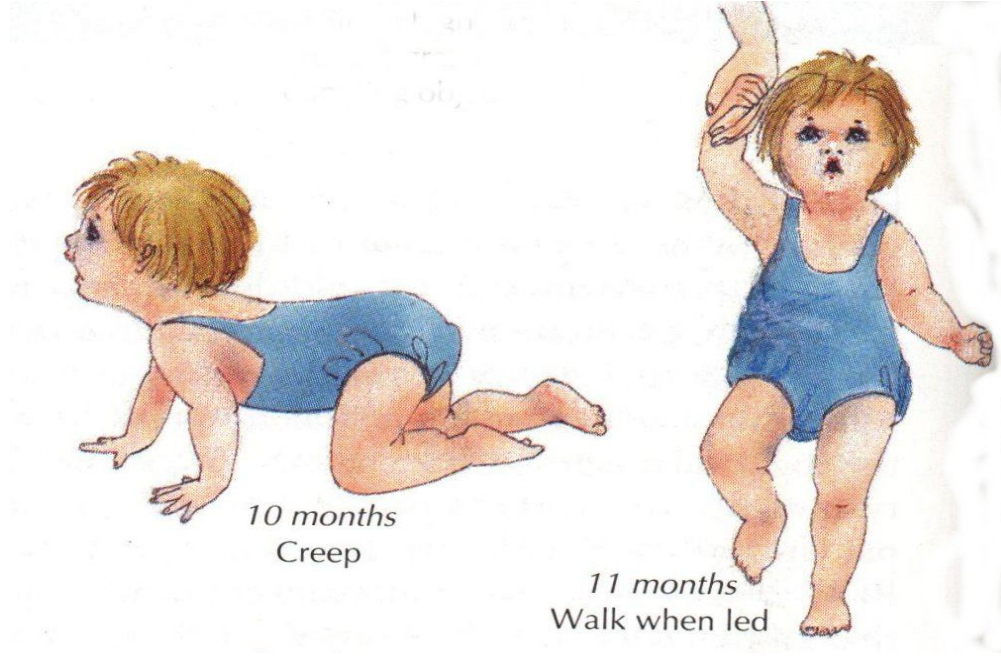
Şekil 4.1: 6 Aylık ve 7 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri

6. aydan itibaren bebek yüksek bir tabureye oturabilir ve hareket eden bir objeyi yakalayabilir. 7. ayda kendi başına oturmaya başlayabilir.

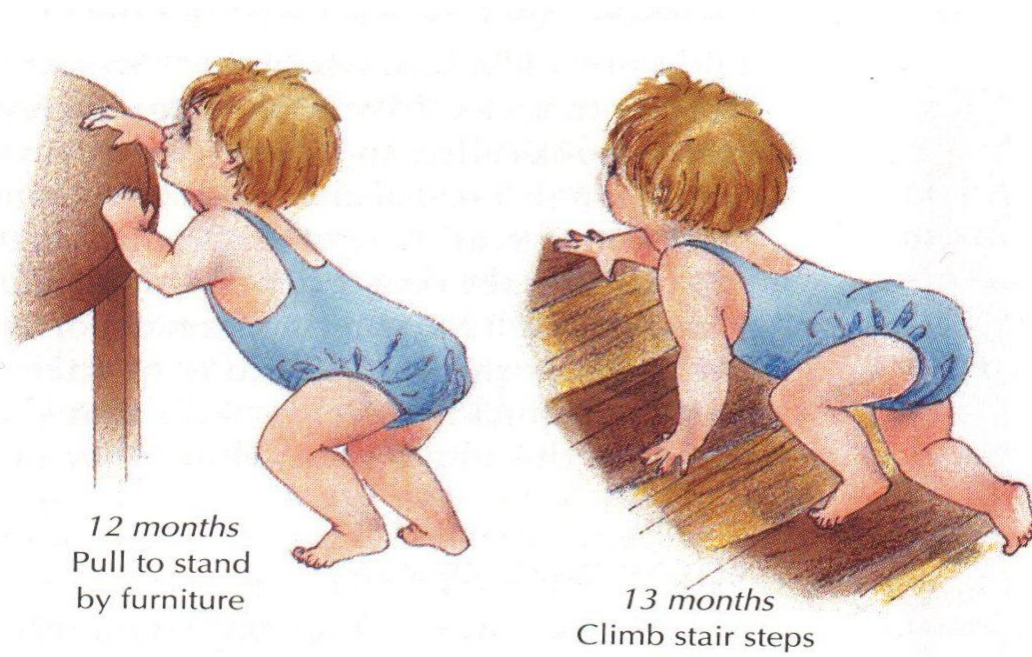
Şekil 5.1: 8 Aylık ve 9 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri

Resim 5'te gösterildiği üzere 8. ayda bebek yardımla ayakta durabilir. 9. aya gelindiğinde ise bir eşyaya tutunarak ayakta kalabilir.

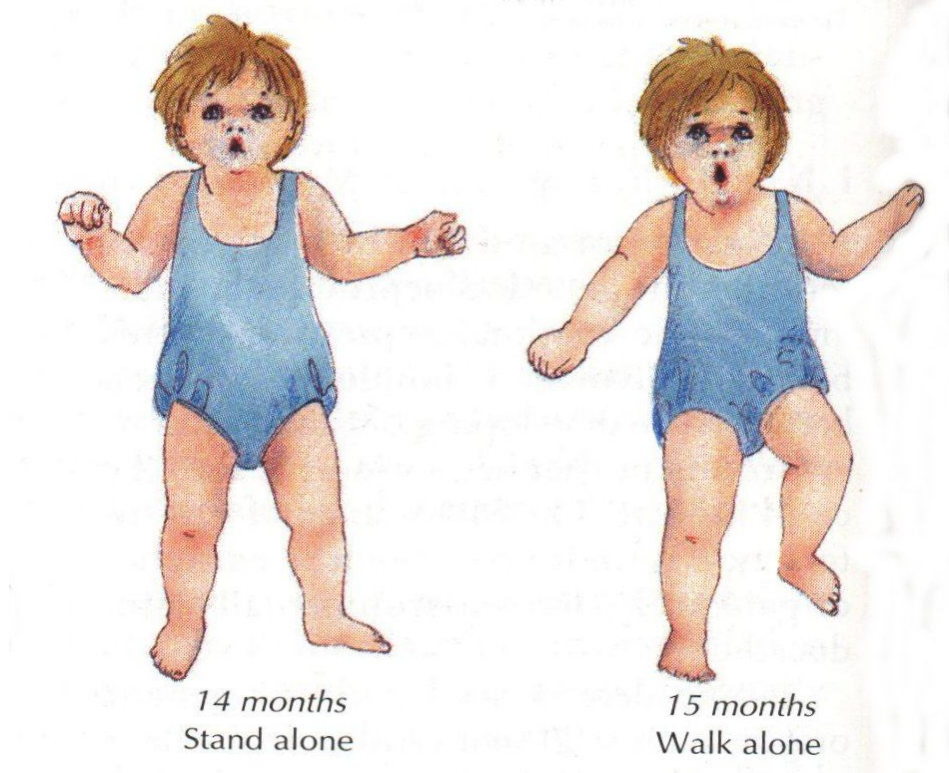
Şekil 6.1: 10 Aylık ve 11 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri

Bebek 10.aya geldiğinde emekleyebilir, 11.ayda ise elinden tutulduğunda yürüyebilir.

Şekil 7.1: 12 Aylık ve 13 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri

Bebek 12.ayda ayağa kalkabilmek için eşyaları itme hareketi yapabilir. 13.ayda basamaklardan tırmanmaya başlar.

Şekil 8.1: 14 Aylık ve 15 Aylık Bebeğin Motor Faaliyetleri

14.ayda bebek kendi başına ayakta durabilir ve 15.aya gelindiğinde ise kendi kendine yürüyebilir.

2 yaş ve sonrasında, hareket gelişimi daha karmaşık bir hale gelmektedir. Artık yürümeye başlamış olan çocuk koşma, zıplama, sıçrama, atma gibi daha ileri hareketleri geliştirmeye başlar.

2-5 yaş arası Psikomotor gelişim süreci Tablo 1’de verilmiştir.

Davranış Biçimi	Beklenen Özellikler	Yaklaşık Yaş
Yürüme	Yalnız başına merdiven çıkabilir	2 yaş
	Yalnız başına merdivenden inebilir	2-8 yaş
Koşma	Hızlı Yürüme (tutunabilir)	18 aylık
	Desteksiz olarak ilk doğru koşma	2-3- yaş
	Daha düzgün koşma	4-5 yaş
Atlama	Yüksek olmayan bir yerden üstünden adım atarak geçme	18 ay
	İki ayağıyla birlikte objenin üstünden atlama	2 yaş
	Uzağa atlama	5 yaş
Zıplama	Tek ayak üzerinde zıplama	3 yaş
	Çeşitli ritimlerle, becerikli bir şekilde zıplama	5 yaş
Sıçrama	Tek ayakla sıçrama	4 yaş
	Düzgün sıçrama	5 yaş
Atma	Vücut hedefe dönük, ayaklar sabit, topu sadece ön kolla uzatma	2-3 yaş
	Yukarıdakine ek olarak vücudu da hareket ettirme	4-5 yaş
	Topu attığı kolunun tarafındaki ayağını bir adım öne atarak topu atma	5 yaş
Yakalama	Havadaki topa kol hareketleriyle tepkide bulunma	2-3 yaş
	Kollarını nasıl tuttuğu taktirde yakalayabileceğini hissetme	2-5 yaş
	Vücudunu kullanarak topu yakalama	3 yaş
	Korku reaksiyonu	3-4 yaş

Çizelge 2.1: 2-5 Yaş Psikomotor Gelişim Aşamaları

2.1.1.4. Dil Gelişimi

Dil, insanların birbirlerine bilgi, düşünce ve eğilimlerini aktarabilmelerinin yanı sıra, fikirlerini düzenleyebilmelerine ve duygularını ifade edebilmelerine olanak sağlar (Yavuzer, 1998: 46). Dil, aynı zamanda bilişsel bir gelişimin sonucudur. Düşünme ve kendini ifade etme isteği ile birlikte ortaya çıkmaya başlar ve çevrenin de etkisiyle gittikçe gelişebilmekte veya geri kalabilmektedir.

Dil gelişimiyle birlikte çocuk, kendini ifade edebilme olanağına sahip olduğundan duygularını başkalarına daha kolay anlatabilir ve bu şekilde sosyal bir kişi olması kolaylaşır. Konuştukça kendi duygularının farkına varır, aynı zamanda kontrol mekanizmasını geliştirir.

Tüm kültürlerdeki çocukların hemen hepsi ilk sözcüklerini ortalama olarak 12-18 ay dolaylarında söylerler ve dört yaşına geldiklerinde çoğunluğu iyi düzenlenmiş cümleler kurarlar (Yavuzer, 1998: 68).

Bir bebeğin gelişmesi, konuşmasına ilişkin ipuçlarını da verebilir. Fetüste gırtlak (larenks) diğer memelilerdeki gibi yer alır. Fetüs konuşmak için istek duysa da ve buna yeterli akılsal yeteneği olsa bile, rahimde ya da doğumda insan fetüsü ya da bebeği konuşamaz. Çünkü anatomik açıdan konuşması imkânsızdır. Gırtlak yere inışı bebek altı ile sekiz aylıkken başlar. Konuşmanın seslerini çıkarabilme de bundan sonra mümkün olur. (Smith, 1986: 195).

Bebeklerin ilk sesli iletişim biçimi mutsuzluk, açlık gibi genel sorunlarıyla ilgili ağlamalarıyla gerçekleşir. İkinci iletişim biçimleri agulama şeklinde ses çıkarmaları şeklinde olur. Üçüncü iletişim biçimi ise sekiz haftadan sonra ortaya çıkan, ünlü ve ünsüz harf seslerine benzeyen anlamsız ses dizileridir. Dokuz aydan sonra taklitler başlar ve bir yaşına eriştiğinde artık bilişsel açıdan konuşmaya hazır hale gelmiştir. Yalnız bu defa telaffuz sorunu başlar, dili anlama konusu çözümlenmiştir fakat kelimeleri düzgün çıkarabilme işi gecikebilir. Dört yaşın sonuna doğru çocuk, gerekli sesleri çıkarabilecek duruma gelir. (Smith, 1986: 196).

Cüceloğlu (2010) yaşamın ilk beş yılındaki dil gelişimini aşağıdaki tabloyla açıklamıştır:

Doğumdan 1 aya kadar	Ağlamının dışında başka sese rastlanmaz
2-5 ay	Bebek "agu" sesleri çıkarır
6-12 ay	Bebek sesleri kendi kendine tekrar eder
12 ay	İlk kelime. Bir sesi, bir nesneyi veya bir olayı belirtmek için tutarlı ve düzenli biçimde ilk defa kullanır.
12-18 ay	Cümle yerine kullanılan ilk kelime. İki heceli/kelimeyi ifadeyi ilk defa kullanır.
18-24 ay	İki kelimeyi bir cümle içerisinde sık sık kullanır.
24-60 ay	Kelime hazinesi artar, cümlelerde kullanılan kelime sayısı artar. Fiillerin zamanlarında değişiklik yaparak, kelimelere yeni ekler getirerek daha karmaşık gramer kurallarına uygun yapılar kullanılmaya başlar.

Çizelge 3.1: Yaşamın İlk Beş Yılında Dil Gelişiminde Görülen Temel Aşamalar

2.1.1.5. Duygusal Gelişim

Duygu, bireyin yaşamında, bir canlanma ve hareketlenme anlamına gelmektedir. Belli bir uyaran karşısında genellikle güdü ve değerlerle ilişkili olarak belirip çoğu kez süreklilik ve tutarlılık gösteren, heyecandan daha zayıf bir uyarım biçimidir (Milli Eğitim Bakanlığı: 3).

Duygular yaşama ve öğrenmeyle birlikte şekillenir ve farklılıklar gösterir. Olgunlaşma süreci içinde zihinsel gelişim, bir uyarana uzun süre bağlı kalma, bir obje üzerindeki duygusal gerginliği uzun süre yoğunlaştırabilme yeteneği kazandırır (Yavuzer, 1998: 47). Aynı zamanda hayal gücü, hatırlama-unutma gibi zihinsel işlevler, hormonal gelişim, gibi durumlar da duygusal olgunlaşmanın şeklini belirler.

Heyecanlar, çocukların toplumsal uyumlarını etkilemeleri açısından da özel bir önem taşır. Heyecanların bu konudaki etkinlikleri şöyle sıralanabilir:

- Heyecanlar çocukların yaşama bakış açılarını düzenler.
- Heyecanlar, sosyal ve bireysel evrimde önemli rol oynar, sosyal etkileşimi sağlar.
- Heyecanlar bir iletişim biçimi şeklinde görev yaparken, zihinsel faaliyetler heyecanları etkin şekilde uyarır.
- Duygusal gerginlikler, motor becerileri ve yetenekleri bozabilir.

- Heyecanlar, bedeni harekete hazırlar. Organizmanın içinde oluşan bir heyecan bile, bedeni harekete hazırlamaya yeterlidir.
- Heyecanlar, çocukların günlük deneyimlerini olumlu biçimde etkiler. “Öfke” ve “Korku” gibi birtakım heyecanlar bile, çocukları harekete geçirmesi nedeniyle, günlük yaşama canlılık getirir (Yavuzer, 1998: 48).

2.1.1.6. Sosyal Gelişim

Sosyalleşme, sözlük anlamı olarak şöyle ifade edilmektedir: “Bir çocuğun toplu yaşayışa (aile, okul) alışması. Bir ferdin, herhangi bir sosyal gruba uyması “(Meydan Larousse, 1973, c.11: 473).

Aynı zamanda şöyle bir tanım da yapılmıştır:

“Sosyal gelişim, bireyin, çevresindeki bireylerle sosyal ilişkiler kurması sonucu; içinde bulunduğu toplumun ve evrensel kültürün, ilke ve değerlerine uyum için gerekli olan, davranış ve yaklaşımları kazanması sürecidir.” (www.samsun.saglik.gov.tr/egitimsube/sunular/sosyal_gelisim.ppt).

Sosyalleşme ya da sosyal gelişim, bireyin belli bir toplumun davranış kalıplarını kişiliğine mal ederek, o topluma ait bir kişi konumuna gelmesidir.

Sosyal ilişki kurma ihtiyacı, birçok şekilde yorumlanmıştır. Bazı yazarlar sosyalleşmenin, beslenme veya cinsel ihtiyaç gibi daha fizyolojik ihtiyaçlardan doğduğunu ileri sürerler. Kişinin kendi türünden yaratıklarla birlikte olmak isteyişini, temel eğilimlerinin daha önce, bu türden bir başka kimse tarafından tatmin edilmiş olmasıyla açıklarlar (Meydan Larousse, 1973, c. 11: 473).

Spitz’in (1945), bakımevlerinde ve yetimhanelerde büyüyen çocuklar üstünde yaptığı çalışmalar, sadece organik ihtiyaçları karşılamamanın, çocukta sosyal ilişki kurma eğilimini geliştirmeye yetmediğini ortaya çıkarmıştır. Üstelik çocuk, gelişmesinin belli bir döneminde her türlü organik ihtiyaç dışında olarak, oyun arkadaşlarıyla ilişki kurmaya çalışır. Buna göre, sosyal güdülenmelerin, bir temel sosyal ilişki kurma ihtiyacından doğduğu söylenebilir (Meydan Larousse, 1973, c. 11: 473).

Yapılan incelemelerde, çocuklara, sosyal ilişki kurmalarında oyun ortamının çok etkili olduğu görülmüştür. Erken dönemde empati kurmayı öğrenen çocuk, karşısındaki kişileri daha kolay anlayabilmekte ve buna karşılık daha uyumlu hareket edebilmektedir. Topluma uyum sağlayabilmenin en temel sağlayıcılarından birisi de *empati* yeteneğidir.

Empati, kişinin kendisini başka bir bilincin yerine koyarak söz konusu bilincin duygularını, isteklerini ve düşüncelerini, denemeksizin anlayabilmesi becerisi olarak tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr).

2.2. Gelişim Kuramları

Bebeğin gelişimini incelerken tek bir bakış açısından yaklaşılması gerektiği düşünülmektedir. Bazı araştırmacılar gelişimin doğuştan gelen özelliklerle şekillendiği, bazıları ise çevre etkisinin ağırlıkta olduğu görüşündedir. Bu görüşlerden en temel kabul edilen üç görüşe burada değinilecektir. Bunlar Freud'un geliştirdiği Psikoseksüel Gelişim Kuramı, Piaget'in Bilişsel Gelişim Kuramı ve Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramıdır.

2.2.1. Sigmund Freud : Psikoseksüel Gelişim Kuramı

Sigmund Freud'un çocuk gelişiminde doğuşsal etmenlerin insan davranışının temelini oluşturduğunu benimseyen bir görüşe sahiptir. İnsan davranışı, özellikle doğa dışı davranışı, bastırılmış, özellikle de çocukluk döneminde bilinçaltına atılmış duygu ve özlemlerle açıklanabilir. Ona göre, ilk çocukluk yıllarındaki tecrübeler büyük ölçüde davranışı etkiler ve gelişim bilinçdışı dürtü ve içgüdüler tarafından yönetilir.

Okul öncesi dönemde Freud gelişim dönemlerini oral, anal ve fallik dönem olarak üçe ayırmıştır.

- Oral dönem; Doğumdan 18.aya kadar olan dönemdir.
- Anal dönem;18 ay 3 yaş arasında olan dönemdir.
- Fallik dönem;3–6 yaş arasında olan dönemdir (Okumuş, 2008: 10)

Freud'a göre insan kişiliği salt zevke, doyuma, özellikle de cinsel doyuma yönelik *id*; dış dünya gerçeği ile dış koşulları simgeleyen *ego*; içsel ve toplum değerleri ile ahlakı simgeleyen *süperego* olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. Kişiliğin bu üç buyutunun gelişmesinde çocuk, *id*, *ego* ve *süperegosunu* geliştirirken, belli cinsel evrelerden geçmektedir. Çocuğun yaşamı bu cinsel evrelerin sağlıklı, doğal ve baskısız geliştirilmesine bağlıdır.

2.2.2. Piaget : Bilişsel Gelişim Kuramı

Bilişsel gelişim alanında önemli çalışmalar yapmış olan Jean Piaget, çocukta düşünce ve dil gelişiminin bir süreklilik içinde değil, evrelerden geçerek oluştuğunu ve birey çevre ilişkilerinde etkin bir şekilde yapılandığını ortaya koymuştur.

Jean Piaget, çocuk düşünce sisteminin yetişkinin düşünce biçimiyle aynı olmadığını öne sürmüştür. Ona göre, çocuğun mantığı kendine özgü olduğu gibi düşüncesi de benmerkezcidir. O kendisi için gelişir, kendi tarzında eğlenir; kavramsal bilgilerle ilgisi yoktur, çelişki bilmez. Çocuk ancak başkalarının düşüncesiyle ilişki kurmaya başladığı zaman mantıklı olmaya başlar.

Piaget bilişsel gelişim dönemlerini dörde ayırmıştır.

- Duyu hareket dönemi (0–2 yaş)
- İşlem öncesi dönem (2–6 yaş)
- Somut işlemler dönemi (7–11 yaş)
- Soyut işlemler dönemi (12 yaş ve üzeri) (Okumuş, 2008: 10)

Piaget'e göre 0-2 yaş arası dönem duyu-hareketsel aşamasıdır. Bebek dış dünyayla duyu organları ve nesnelere yaptığı faaliyetlerle etkileşim kurar.

2-6 yaş arası dönem ise operasyon (işlem öncesi) devredir. Çocuk zihinsel nesnelere ve kelimeler yoluyla dış nesne ve olayları temsil eder; nesnelere gruplara ayırmaya başlar, fakat akıl yürütme nesnelere görünüşlerine ve hareketlerine bağlı kalır. (Cüceloğlu, 2010: 337)

2.2.3. Erikson: Psikososyal Gelişim Kuramı

Gelişim üzerine yapılan en önemli çalışmaların sahiplerinden biri de Erik Erikson'dur. Erikson, sosyal gelişim üzerine incelemelerde bulunmuş ve bu incelemeler sonucunda çocuğun psikososyal gelişimiyle ilgili şu evreleri keşfetmiştir:

Erikson 0-6 yaşları arası psikososyal gelişimi üç döneme ayırmıştır.

- Temel güvene karşı güvensizlik.(0-1,5 yaş)
- Özerkliğe karşı şüphe ve utanç(1,5-3 yaş)
- Girişkenliğe karşı suçluluk(3-6 yaş) (Okumuş, 2008: 9)

Erikson'a göre 0-1 yaş arasında çocuk temel güven ve temel güvensizlik duygularını edinmektedir. Bebek kendine bakan kişiyle güven bağı kurmalıdır.

2-3 yaş arası dönem bağımsızlık ve bunun karşıtı utanç ve şüphe duygularını edinir. Çocuk bağımsızlık peşindedir. Tuvalet eğitimi iyi becerilemezse utanma duygusu yerleşmektedir.

4-5 yaş arası dönem ise girişim ve bunun karşıtı suçluluk duygusu edinir. Çocuk daha kendine güvenli ve saldırgan olur; aynı cinsiyetten ana-babayla çatışma suçluluk duygusuna yol açabilmektedir. (Cüceloğlu, 2010: 337)

2.3. Psikososyal Gelişimi Etkileyen Etmenler

2.3.1. Aile Etkisi

Çocuğun gelişiminde ailenin rolü en ön plandadır. Bu yüzden okulun ve öğretmenin etkisine geçmeden önce aile etkisinden bahsedilecektir. Aşağıda Prof.Dr. Kemal Sayar ve Psikolog Feyza Bağlan'ın "Koruyucu Psikoloji (2010)" adlı kitabında belirttiği aile davranış türleri ve bunların çocuklar üzerindeki etkileri listelenmiştir.

Otoriter-Katı Kuralcı Aile

- Çocuk her kurala uymak zorunda bırakılır.
- Evde katı ve sert bir disiplin uygulanır.
- Anne ve Baba sürekli araştıran, çocuğun her işine karışan bir tavır sergilerler.
- Aile çocuğun her hareketini izler. Mutlaka onun hareketlerinde kusur bulur, olaya müdahale eder. Doğrusunu hemen, o anda çocuğa öğretir ya da öğretme çabasına girer.
- Çocuğun hata yapmasına fırsat verilmez.
- Kısa vadede bu yöntemle çocuğun disiplin altına alındığı görülse de, uzun vadede bu yöntem sağlıksız ve zararlıdır.

Çocuk Üzerindeki Etkisi

- Çocuğun kendine olan güveni ortadan kalkar.
- Çocuk sessiz, uslu, nazik ve dürüst olabilir ama küskün, silik, çekingen ve kolay etki altında kalan bir yapıya bürünür.
- Çocuk kolayca ağlar.
- Çocuk isyankâr, inatçı, huysuz bir yapıya bürünebilir ki bu durumda bu tip aileler genelde sorunu çözmek için baskıyı arttırma yoluna giderler. Bu ise asiliği daha da arttırır.
- Çocuk hırçın ve kindar, arkadaşları ile uyumsuz ve kavgacı olabilir.
- Hata yapmasına müsaade edilmediği için ileri yaşlarda hayatın sıkıntıları karşısında dayanıksız olabilir.

İlgisiz ve Kayıtsız Aile

- Aile aşırı rahattır, çocuğun dünyasına girmek gibi bir kaygıları yoktur.
- Çocuk sorumluluklarından kaçır. Anne ve Baba çocuğa iyi bir model olamaz.
- Genellikle bu aile tipi davranışı anne ve babada aynı anda görülmez.

Çocuk Üzerindeki Etkisi

- Çocuk bencil ve şımarık olur. Bu yüzden arkadaş çevresinde sevilmez.
- Çocuk evde veya okulda anne ve babasının dikkatini çekmek için alışılmadık davranışlar sergiler.
- Ailesi çocuğa model olamadığı için çocuk kendine başka modeller seçer. Gençlik dönemlerinde vaktinin tümünü arkadaşları ile geçirir.
- Çocuk genç yaşta zararlı alışkanlıklar edinmeye eğilimli olur.

Aşırı Koruyucu Aile

- Çocuğa gereğinden fazla özen ve kontrol gösterilir.
- Özellikle anneler bu tip tavırlar sergilerler.
- Çocuğun kendi yapacağı ve kendi yapması gereken işler bile koruyucu ebeveyn tarafından yapılır.

Çocuk Üzerindeki Etkisi

- Çocuk aşırı duygusaldır.
- İleri yaşlarda bile etrafına bağımlı olarak yaşar.
- Kendi ayakları üzerinde durması uzun yıllar sürer.
- Toplum içinde kendi başına iş yapma cesareti gösteremez.
- Anne ve Babasından ayrı kalamaz, ileri yaşlarda bile sürekli anne ve babasının yanında olmak ister.

Tutarsız Aile

- Eski-yeni çatışması olur ve ailenin çocuğa karşı tavırlarında tutarsızlıklar sergilenir.
- Tutarsız davranmanın nedeni genellikle eşlerin çocuk yetiştirmeye farklı bakmaları ve bunu çocuğa yansıtmaıdır.

- Bazen de eşler çocuk yetiştirme metotlarında değişiklik yapma hususunda farklı dūřünürler, bu da tutarsızlığa neden olur.

Çocuk Üzerindeki Etkisi

- Tutarsızlığın neticesi olarak, çocuk asi, hırçın, inatçı olabileceği gibi, içine kapanık ve pısrık da olabilir.
- Çocukta Anne- Baba sevgisi azalır.
- Çocukta dikkat toplayamama ve uzun süre bir işe odaklanamama problemleri ortaya çıkar.
- Çocuk anne veya babadan birisine çok yaklaşırken, diğerinden uzaklaşabilir.
- Çocukta yalan söyleme, izinsiz eşya alma gibi davranış bozuklukları başlayabilir. Kişilik bozukluğu için ciddi bir risk faktörüdür.

Sevgiye Dayalı, Hoşgörülü, Destekleyici ve Sınırları Belli Aile

- Anne ve Baba hissettikleri sevgiyi şefkat, anlayış ve sabırla yoğururlar. Sıcak bir aile ortamı sağlamaya çalışırlar.
- Müşfik bir şekilde olumlu davranışları onaylayarak, çocuğun karakterinin sağlıklı bir biçimde gelişmesini ve hayata hazırlanmasını sağlamaya çalışırlar.
- Çocukları içe vakit geçirmekten ve onlar için bir şeyler yapmaktan hoşlanırlar. Çocuklarının başarıları, kendi ayakları üstünde durabilmeleri onları gururlandırır.
- Böyle ebeveynler çocuklarının istek ve ihtiyaçlarını anlarlar, onların ilgi alanları ile sorunlarını ciddiye alır ve gerçekten bunlarla alakadar olurlar.
- Aynı zamanda net bir biçimde belirlenmiş kuralları vardır ve tüm bunları tutarlı bir şekilde uygularlar.
- Tatile çıkma, ziyarete gitme gibi planlarla ilgili konularda çocukların da fikirlerini alırlar.

- Kendilerini hatasız görmezler. Çocuklarına farklı da olsa fikirlerini ifade edebilmeleri için uygun ortam sağlarlar. Yalnız, bunu yaparken belli bir saygılı üslup beklentisi içindedirler.
- Çocuklarının meraklı olmalarını ve soru sormalarını teşvik ederler. Çünkü ancak böylece konulan kural ve sınırlamaların, nedenleriyle birlikte daha kabul edilebilir olduğunun bilincindedirler.
- Çocuk yanlış tavır sergilediğinde, ona bunun neden yanlış olduğunu anlatırlar. Müdahale etmeyi ertelemezler. Aile kuralları neyi gerektiriyorsa onu hemen yaparlar.
- Böyle ebeveynler çocuklarının sorgusuz-sualsiz kendilerine itaat etmelerini beklemezler. Ama dizginleri de tamamıyla çocuğa vermezler.
- Kurallar belli bir mantık ve anlayış üzerine oluşturulmuş, sınırlar ise sevgi ile çizilmiştir.

2.3.2. Okul Öncesi Kurumların Etkisi

Kişiliğin oluşumu açısından ilk 72 ay çocukların hayatlarında önemli bir yer tutmaktadır. Bu dönem, çocuğun gelişiminin hızlı bir şekilde olduğu yıllar olduğuna göre; temeli atılacak olan, beden gelişimi, psiko-sosyal gelişim ve kişilik yapısının, doğru eğitim ve yönlendirmeler ile desteklenmesi gerekmektedir. (Avşalak, 2008: 10)

Okulöncesi eğitim kurumları, çocukların sosyalleşmesine olanak sağlamasıyla birlikte onların bilişsel ve duygusal gelişimine de katkıda bulunmaktadır. Ebeveyn katılımı programlar sosyalleşmeyi desteklediği gibi anne-babasıyla da daha etkin bir zaman dilimi geçirmesine yardımcı olmaktadır.

0-5 yaş arası ebeveynli ve ebeveynsiz programlar çocukların gelişiminin aile ve çevre tarafından takip edilebilmesini sağlamaktadır. Ailenin, diğer çocuklarla karşılaştırma yapabilmelerine, uzman görüşlerini alabilmelerine ve oluşabilecek sorunları erken farkedebilmelerine yardımcı olmaktadır.

Okul öncesi programlarda çocuklar okulda, evdekinden daha fazla vakit geçirmektedir ve bu vakit okul tarafından daha yararlı ve işlenebilir bir hale getirilmektedir. Çocukları için her ailenin sağlayamadığı, ev dışı imkanlar sağlanabilmektedir. Bu imkanlar çocukların daha güvenli ve özgür biçimde oynayabileceği ve kendini geliştirebileceği, büyüklü küçüklü malzemelerden ve eşya takımlarından oluşan ortamlardır.

Ebeveynlerin, çocuklarının gelişimlerini destekleyen oyunlar repertuarı okullardaki kadar geniş olmayabilir. Bu noktada okul öncesi kurumlar devreye girmektedir. Okul öncesi, aileye, çocuğun seviyesine uygun oyunlar konusunda rehberlik ederken aynı zamanda onların oyun hafızasını genişleterek çocuklarıyla daha etkin zaman geçirmeleri konusunda yardımcı olmaktadır.

Okul öncesi kurumlar, adından da anlaşılacağı gibi okula hazırlık ve gelişim programları olarak düzenlenmiştir. Bu kurumlar çocuğun gelişimini takip ederken aynı zamanda onun öz bakım becerilerini geliştirmekte, öğretmenleri ve akranlarıyla nasıl iletişim kurabileceği ve onlara nasıl uyum sağlayabileceği konusunda çocuğu eğitmeye çalışmaktadır.

2.3.3. Öğretmenin Etkisi

Eğitim ve öğretim yaşamının temel öğelerini “okul” ve “öğretmen” oluşturur. Öğrencinin dersi sevmesi, çalışma alışkanlığı kazanmasının yanı sıra, benimseyeceği değer yargıları, tutumları açısından da öğretmenin rolü büyüktür. (Yavuzer, 1998: 166)

Çocukların okuldaki davranışları büyük ölçüde öğretmen ve çocuk arasındaki ilişkiye bağlıdır. Özellikle okul öncesi öğretim kurumlarında çocukların gözünde öğretmenin prestij taşıyan bir değeri vardır ve öğretmenle ilişkiler, diğer arkadaşlarla olan ilişkilerden daha fazla önem taşımaktadır. (Güleş, 2004: 37)

Okul öncesi kurumlarda öğretmenin görevi daha çok çocuğun oyunla öğrenmesini sağlamak olabilmektedir. Öğretmen hem çocuğun kontrol mekanizmasını kuvvetlendirmeye çalışmakta hem de onu ilgi çekici oyunlarla disipline etmektedir.

0-2 yaş arası dönem, çocuklarda “süt çağı” olarak adlandırılmaktadır (Bkz. Baymur, 1972, sf. 63). Bu dönemde okul öncesi kurumlardaki öğretmenlerin görevi bebeklerden çok anne ve babaya rehberlik etmektir. Öğretmenin, bebeğin gelişiminin gözlenmesinde, bebeğin beslenmesi, uyku durumu, hastalıkları, tedavileri vs. konusunda anneyi bilgilendirme görevini üstlenmektedir.

2-5 yaş arası dönem, çocuklarda “oyun çağı” olarak adlandırılmaktadır (Bkz. Baymur, 1972: 63) Bu yüzden öğretmen çocuğun hem ebeveyni hem de oyun arkadaşı konumundadır. Temel öz bakım becerilerini öğrenme, topluluk arasında nasıl davranacağını öğrenme konusunda öğretmenin verdiği disiplin çok önemlidir.

0-5 yaş arası okullarda gelişim programının etkili olabilmesinde öğretmenin etkisi çok büyüktür. Öğretmen, aileye rehberlik ettiği gibi uygulanan programın çocuğun ilgisini çekecek biçimde işlenmesini sağlamalıdır. Çocukların duygusal ve bedensel gelişimi konusunda bilgi sahibi olmalı ve bunları dikkatli biçimde işlemelidir. Ailenin yönlendirilmesi de öğretmenin görevleri içerisindedir. Bu çocuğa dolaylı yoldan etki etse bile temel olarak ele alınmalıdır.

0-5 yaş arası okullarda öğretmen, çocuğun dil ve sosyal gelişimini önemli ölçüde etkilemektedir. Eğitim sırasındaki dil kullanımı, diğer çocuklarla ilişkilerin yönlendirilmesi öğretmenin sorumluluğundadır.

Öğretmenin en önemli görevi çocuk için toplumun ve dünyanın olumlu ve değerli yanlarını temsil etmek, kendi davranış ve tutumları ile olumlu ve değerli insanlığın bir örneği olmaktır. (Güleş, 2004: 37)

2.4. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN TEMEL AMAÇLARI

Okul öncesi dendiğinde akla gelebilecek yaş aralığı genelde 4-6 yaş'tır. Fakat yeni yaygınlaşmaya başlayan özel eğitim programlarıyla çocuklara ve ailelere doğumdan itibaren eğitim veren kurumlar ortaya çıktığı görülmektedir. Bebeğin ve çocuğun gelişimini yakından takip edebilmek ve olumlu yönde etkileyebilmek, fiziksel ve sosyal becerilerini arttırmak amaçlı ortaya çıkan kurumlarda sadece çocuk değil aile de eğitilmektedir.

Okul öncesi eğitimlerdeki amaçlar dizini kültürden kültüre değişiklik gösterse de evrensel olarak kabul edilen kurallar şu şekilde açıklanmıştır:

Toplumsal Amaçlar

- Çocuğun kendi yaşlarıyla bir arada olmasının sağlanması
- Anne ile çocuğun aynı ortamda bulundurulması
- Çalışan annelerin çocuklarına bakılması
- Her çocuğa eşit eğitim olanaklarının sağlanması ve onların bireysel gelişimlerine katkıda bulunulması
- Çocukların birbirleriyle ve başkalarıyla ilişki içinde bulunarak sosyalleşmelerine katkıda bulunulması

Eğitici Amaçlar

- Çocuğun duyu organlarının eğitilmesi
- Çocukta çevre bilincinin ve duyarlılığının artırılması
- Çocuğa toplumda kabul gören davranışların kazandırılması (renk, ses, estetik, toplumsal kurallar vs.)

Gelişimsel Amaçlar

- Çocuğun doğal gelişiminin desteklenmesi
- Çocuğun gelişim düzeyi, hızı ve özelliklerine uygun deneyimlerin sağlanması (Anadolu Üniversitesi, 2005: 10)

2.5. Çocuklarda Müzikal Gelişim

2.5.1. Müzik

“Müzik” kelimesinin farklı sözlüklerde değişik şekillerde açıklandığını görüyoruz. Örnek olarak Türk Dil Kurumu’nun internet sitesinde farklı sözlüklerinde şu şekilde tanımlar görüyoruz:

- müzik, -ği Fr. musique : 1. Birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatı, musiki: Müzik eğitimi. 2. Bu

biçimde düzenlenmiş seslerden oluşan eserlerin okunması veya çalınması: Bu akşam güzel bir müzik dinledik. Güncel Türkçe Sözlük

- müzik İng. music : 1. Duygu, düşünce ve imgeleri, tek ya da çok sesli olarak türlü biçimlerde anlatma sanatı; bu biçimde düzenlenmiş eserlerin söylenmesi ya da çalınması. 2. Öğrencilere kendi sesleriyle şarkı söylemek, müzik dilini doğru olarak okuyup yazmak, herhangi bir çalgı çalmak, değerli müzik parçalarını dinlemekten zevk almak ve bu parçaları yorumlamak için gerekli bilgi, beceri ve beğeyi kazandırmak amacıyla okutulan ders. BSTS / Eğitim Terimleri Sözlüğü 1974
- müzik İng. music: İnsanoğlunun toplumsal, dinsel, büyüsel, duyuşsal, düşünsel, eşeyşel gereksinmelerini karşılamak için kullandığı uyaklı uyaksız, ölçülü ölçüsüz, düzenli düzensiz ses, sözlü ses, doğal ya da yapay aygıtların seslerinden oluşan evrensel kültür düzeni, bk. müzikbilim, halk müziği, krş. halk koşuğu, halk oyunu. BSTS / Halkbilim Terimleri Sözlüğü 1978
- müzik İng. Music: Sinema/TV. Bir filmde ya da televizyon yayınında kullanılan, özgün ya da derleme her çeşit müziği anlatır genel terim. BSTS / Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü 1981

Müzik, yukarıdaki tanımlarda da görüldüğü gibi bir ifade sanatı olarak değerlendirilebilir. İfadenin yanında tedavi amaçlı kullanıldığı da görülmektedir. Bu konuyla ilgili bilim insanları araştırmalarını sürdürmekte ve bu konuyla ilgili deneysel çalışmalara girmektedir.

Dr. Anthony Smith'in "İnsan Beyni ve Yaşamı (1986)" adlı kitabında belirttiğine göre müzik, bedenın metabolizmasını arttırır; kasların enerjisini değiştirir; solunum sayısını çoğaltır; solunumu daha düzenli hale getirir; algılamayı arttırır; dizdeki ani hareketi abartır; çeşitli duyuşsal uyarıtların eşiğini alçaltır; kan basıncını etkiler ve bununla birlikte kan dolaşımını değiştirir. (Smith, 1986: 202).

Farklı müzikler farklı şekilde etki yaparlar. Dans müziği ve orkestraların çaldığı marşlar daha çok kaslar üzerinde etki yaratırken, diğer müzik türleri solunum, kalp ve kan damarlarını etkiler. (Smith, 1986: 202).

Çocuklarda müzikal gelişim farklı gelişim evrelerinde değişik hızlarda seyretmektedir. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Uzmanı Nilgün Güner'in "Müzikle Çocuk Eğitimi" kitabında bu evreler şu şekilde tanımlanmıştır:

0-3 Yaş çocuğun Müzikal Gelişimi

1. Ay: Sese gülümser ve hareketleriyle yanıt verir. Algılama henüz oluşmamıştır, yaptığı sadece bir reflektir. Bu dönem çocuğunun en güçlü duyusu işitme duyusudur ve çevresinde duyduğu sesleri belleğine kaydeder.

3. Ay: Sesleri ayırt edebilmeye başlar ve ses kaynağına doğru başını çevirir. Sese karşılık olarak o da ses çıkarır.

4-6. Aylar: Tanıdık seslere karşı duyarlılık artmıştır. Sesin geldiği yöne doğru yönelirler. Farklı sesleri ayırt edebilecek duruma gelmişlerdir.

7-12. Aylar: 7. ayda kısa hece tekrarları yaparlar, 8. aydan sonra ritimlere beden hareketleriyle eşlik eder ve ses çıkarmaya başlarlar ve 9. aydan itibaren müzikten hoşlanıp hoşlanmadıklarını belli ederler. Konuşma çabasıyla sesler çıkardıkları görülür. Müzik sesine doğru bedeniyle hareket eder.

11-12. Aylar: Nesnelerin hangi sesleri çıkardığını algılamış durumdadır ve seslerle nesnelere özdeşleştirir (Köpek gördüğünde köpek sesi çıkarmaya çalışması vb.).

12-24. Aylar: Müziğe ilgisi artmıştır çünkü bilişsel algı ve dil gelişimi ilerlemiş durumdadır. Müziğe bedeniyle eşlik eder (Güler, 2008: 101) Dans jestleri de bu dönemden itibaren başlar. Artık çocuk, hem müziği algılayabilmekte hem de motor hareket faaliyetlerini kontrol edebiliyor duruma gelmiştir. Burada artık başını, ellerini, kollarını, bacaklarını ve tüm bedenini, düzenli veya düzensiz, hareket ettirmeyi öğrenmiş durumdadır.

24-36. Aylar: Müziği daha dikkatli dinlemeye başlarlar. Artık melodileri ve ritmi çözümlemeye başlamışlardır. Şarkı söyleme becerileri gelişmiştir ve şarkı söylerken aynı anda vücutlarını da hareket ettirebilir durumdadırlar. Üç yaş çocuğunun motor kontrolleri oldukça artmıştır. Dans figürleri zenginleşir. Öğrendikleri bir şarkının melodisini değiştirerek kendi uydurdukları bir melodi ile söylemekten ya da şarkının melodisine sözler uydurmaktan hoşlanırlar. Bu dönemde çocuk, şarkılar yoluyla, birçok kelime öğrenir. (Güler, 200, sf.103)

4 Yaş: Bu dönemde çocuklar ses, ton ve ritmik özelliklere, hem ağız yoluyla hem de vücut hareketleriyle eşlik etmekle kalmaz aynı zamanda söylemek istedikleri şeyleri hikâyelendirerek, şarkı söyleme yoluyla kendilerini ifade etmeye çalışırlar. Tuşlu ve telli enstrümanları kullanmaya başlayabilirler ve basit melodiler üretebilirler. Edindikleri en önemli becerilerden biri de şarkının tonuna kendi seslerini uydurmaya çalışmalarıdır. Müzikal yeteneği olup olmadığı bu dönemde daha iyi anlaşılabilir.

2.5.1. Şarkı Söyleme Etkinliği

Şarkı söylemek öncelikle bir ifade aracıdır (Güler, 2008: 125) Şarkı söyleyen çocuk kendini ifade etme çabasıyla, duygularını ve düşüncelerini çevresine aktarabildiği için psikolojik olarak rahatlar. Çevresine sesini duyurabildiğini görür ve bu da onun özgüvenini kazanmasına yardımcı olur.

Şarkı dinlerken kelimeleri öğrenir, şarkı söylerken ise onları kullanmayı ve doğru telaffuz etmeyi öğrenir. Tınısal özellikleri, tizlik-peslik gibi ses farklılıklarını, ağır ve hızlı tempoya ayak uydurmayı pratik eder ve bu kavramları daha iyi algılamaya başlar.

Çevresindeki insanlarla birlikte şarkı söylerken kendini denetlemeyi ve kontrol etmeyi öğrenir. Uyum sağlamaya çalışır ve böylece birlikte hareket etme becerisi içselleşmeye başlar.

2.5.2. Müzik Dinleme Etkinliği

Çocuk, müzik dinlerken; sessiz kalmayı, dikkatini müzik dinlemede yoğunlaştırmayı, sabrı ve sebat etmeyi, zamanın geçmesine ve emeğe saygı duymayı öğrenir. Müziği algılamaya başlar, güzel ve doğru sesleri ayırt etmeye alışır. Sadece müzik dinleme alışkanlığı değil iletişimde de çok önemli bir beceri olan etkin dinleme alışkanlığını kazanır (Güler, 2008: 126)

2.5.3. Çalgı Çalma Etkinliği

Çocuk, kendi başına çalarken ya da ses veren araçlardan ses çıkarırken, fazla enerjisini olumlu yöne aktarma fırsatı bulur (Güler, 2008: 127) El hareketleri gelişir. Çalgı çalarken farklı pozisyonlara uyum sağlamaya çalışır ve bu da zekâ gelişimini olumlu yönde etkiler. Sesleri tanıma ve tanımlama yeteneği kuvvet kazanır.

2.5.4. Ritim Tutma Etkinliği

Ritim alışmaları öncelikle çocuğun dikkatini geliştirir. Dikkat gelişimi hem zihinsel öğrenme süreçlerini hem de bedensel ve Psikomotor gelişimi yakından ilgilendiren çok önemli bir konudur. ocuk dikkatinin gelişmesiyle, öğreneceği konuya odaklanabildiği gibi, dikkatini ve ilgisini belli bir konu üzerinde uzun süre vermeyi öğrenir (Güler, 2008: 128).

Bebekler yakın geçmiş kavramının bilincinde olmaksızın “yaşanılan an”ı algılayabildikleri için yavaş ve hızlı müziğin ayırımına varamazlar çok küçük bir bebeğe alınan bir müziğin ritmi onun için hiçbir anlam ifade etmez. Bebekler, aylar ilerledikçe müziğe sallanma benzeri tepkiler vermeye başlarlar. Ve bu hareketler, içinde ritim barındırmaktadır (Işın, 2008: 23)

1- 2 yaşındaki çocuklar için yapılan şarkılar birkaç sestten oluşan, dörtlük ve en çok sekizlik notaları barındıran, basit ritim kalıplarıyla yazılmış şarkılardır. Basit melodilerdir; kolay söylenebilir ve ezberlenebilirler.

3 yaşına gelen çocukların yarıya yakını, artık birkaç notanın tekrarıyla oluşan basit bir ocuk şarkısının ritmini, melodisini ve sözlerini baştan sona doğruya yakın söyler duruma gelebilirler. Çocuklarda el vurmak ritimsel tepkileridir. şarkılara ellerini vurarak eşlik ederler. Bu ritim eşlikleri, düzenli ritmik eşliklere dönüşürken gelişim gösterir (Işın, 2008: 23)

2.6. MÜZİK GELİŞİM VE MÜZİK ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ VE YAKLAŞIMLAR

2.6.1. KODALY ÖĞRETİM YÖNTEMİ

Macar Besteci Zoltan Kodaly (1882-1967) tarafından geliştirilen bu öğrenme metodu müzik ve dansı birleştiren bir yöntemidir ve derse katılımın aktif olarak gerçekleşmesini sağlamaya çalışır.

Kodaly çocukların oyun oynamayı çok sevdiklerini, dansın da çocuk için bir tür oyun olduğundan bahseder. Çoğunlukla da şarkılar oyunlaştırılır. Bu yöntemde repertuar; geleneksel halk şarkılarından seçilmekle beraber, öğretim sırasına dikkatli bir şekilde uyulur.(Çevik, 2007: 96) Çocuklar şarkı söyleme, el çırpma, dans etme gibi aktif yöntemlerle öğrenirler.

Kodaly yöntemi şu görüşleri savunan bir eğitim düzeni geliştirmiştir:

1. Kodaly' ye göre her insan dil konusunda bilgi sahibi olduğu kadar müzik konusunda da bilgi sahibi olabilir. Çocuklar için müziği okuyup yazabilmek, anadillerini okuyup yazabilmesi kadar doğal bir şeydir. Kodaly müziğin akademik konular içerisinde işlenmesi gereken ana temalardan bir olduğunu savunur. Bu gün okuma öğretisinde müzikteki ritim kalıpları anahtar olarak kullanılabilir.
2. Doğal bir öğretimi olan şarkı söylemek müzisyenlik öğretisinin temelidir. Şarkı söyleme yöntemi herkese erişebilir ve hemen içselleşebilir. Şarkı materyalleri çocuğun kendi kültürüne ait olan halk şarklarından oluşmalıdır.
3. En etkili müzisyen en erken başlayandır.
4. Çocuklar halk şarkılarından başlayarak sanat müziğine doğru, sürekli yüksek kalitedeki müzikleri dinlemelilerdir. Estetik hassaslık farkındalığın gelişimiyle sağlanabilir. Hiç kimse iyi sanat seçimiyle doğmaz.

Kodaly, sistematik metodunu çocukların doğal gelişim durumlarına göre düzenlemiştir. Çocuklar büyüdükçe şarkı repertuarlarına daha karmaşık ritimli ve daha geniş ses aralıklı şarkılar ekleyeceklerdir.

Müzikal hafızayı ve iç duyumu geliştirmek Kodaly yönteminde hayati önem taşıyan bir başka unsurdur. Çocuklar Kodaly' nin temel alıştırmalarını geçmeden enstrüman çalmaya başlayamazlar.

2.6.2. DALCROZE ÖĞRENME YÖNTEMİ

Nasıl şarkı söyleme etkinliği Kodaly ile özdeşleşmiş ise, insan bedenindeki doğal ritmik hareketler ile öğretimi de Dalcroze ile özdeşleşmiştir.

Emile Jacques-Dalcroze (1865-1950) müzik öğretisinde hareketi temel alan bir yöntem sunmuştur. Bu yöntemde, hareket ve vücut ritminin, dans ve tedavide önemli olduğu kadar müzik eğitiminde de çok güçlü bir etkisi olacağını savunulur.

Zihin ve beden arasındaki uyum doğaçlama ve beden hareketleri ile gösterilir. Yöntemde hareket esastır. Çocuklar duydukları müziği kendilerine göre ifade etme fırsatı elde etmiş olurlar. Bu yöntemin en önemli özelliği; çocukların hareket edebilme yeteneklerini kendi kendilerine ortaya çıkarabilmelerini sağlamaktır.(Çevik, 2007: 96)

Dalcroze yönteminin esasları şöyle sıralanmıştır:

1. Ritim müzikteki ana elementtir.
2. Ritim harekettir. Müzikteki tüm ritimlerin kökü insan bedeninin doğal ritimlerde ve bu hareket ederek tecrübe edilebilir.
3. Vücudumuz bizim ilk enstrümanımızdır. Hareketi hissetmeden müziği çalamayız.

Dalcroze' un geliştirdiği hareketle öğrenme yönteminde hareket repertuarı yeryüzündeki ve uzaydaki hareket biçimlerinden etkilenecek düzenlenmiştir. Egzersiz hareketleri, müzikal değişikliklere doğal olarak verilen bedensel tepkilerle biçimlenir. Ayrıca egzersize başlamadan önce yapılan hazırlık hareketleri yapılan egzersiz kadar önem taşımaktadır.

Dalcroze yöntemi üç aşamada gerçekleşmektedir:

1. Ritmik hareket
2. Solfej okuma çalışması (Burada içsel duyum ve hafıza çok önemlidir.)

3. Doğaçlama (Hareketle birlikte şarkı söyleme, konuşma ve çalgı çalmanın yanı sıra çocuklar notalarda yazanın dışında kendilerince eşitlemeler yapmak istemektedirler.)

Dalcroze müzisyenliğin, içsel duyum, kassal tepkiler ve yaratıcı ifade ile bütünleşitini söylemektedir. Kinestetik hassasiyete kulak vermek öğrenmenin en güçlü yollarından biridir.

2.6.3. SUZUKI ÖğRETİM YÖNTEMİ

Suzuki öğrenme yöntemi insan kulağını bebeklikten başlayarak eğitmeye dayalı bir yöntemdir. Dr. Shinichi Suzuki (1898-1998) tarafından geliştirilmiştir. Dr. Suzuki bu metodunu, özel yetenekli çocuklar ve II. Dünya Savaşı sırasında travma geçirmiş genç insanlar üzerinde yaptığı incelemeler sırasında geliştirmiştir. Suzuki metodu anadil kavramına dayanmaktadır. Her ocuk kendi dillerini içselleştirmiş olarak doğarlar ve doğduktan sonra bu dilde ustalaşmaya başlarlar. Suzuki bu düşünce­nin müzikle bağlantısını şu şekilde kurmaktadır: Yetenek konusu bir mittir; yetenek bir hediye değil, zamanla kazanılabilen ve geliştirilebilen bir durumdur. Ve bununla birlikte “yetenek geliştirme (ability development)” ve “yetenek eğitimi (talent education)” kavramları ortaya çıkmıştır.

Suzuki yönteminde beste yapımı, kâğıtta yazılan notaya göre değil dinleme ve deneyim ile şekillenir. Parçalar benzetme yoluyla ortaya çıkar. Suzuki’ye göre müziği almayı öğretmeden nota okumayı öğretmek, konuşmayı öğretmeden yazmayı öğretmeye benzer.

Suzuki yönteminin ana prensipleri şunlardır:

1. Müzik eğitimi doğumla birlikte başlar. Çocuklar günlerini, çevrelerinde alınan kendi kültürlerinden en üst düzeyde müziklerle ve sanat müziklerini dinleyerek geçirmelidirler.
2. Öğrenciler enstrüman çalmaya okulöncesi dönemde başlamalıdır. Öğretmeni taklit ederek ve kayıttaki şarkıları dinleyerek müziği öğrenmeye başlarlar. Müzik yapmak almaktır. Başlangıç aşamasındaki çocuklar öncelikle ocuk şarkılarını öğrenirler. Kendi kulakları çocukların en iyi öğretmenleridir.

3. Suzuki metodu hayat tecrübeleriyle başlar ve buna tekrar geri döner. Tecrübelerle karşı aşinalık, müzikal prensiplerin öğretiminde kullanılmaktadır.
4. Suzuki metodunun en önemli prensiplerinden biri de nota okumasının (çok geç yaş olmadığı sürece) çalmayı öğrenmeden asla öğretilmemesidir.
5. Yetenek yeteneği doğurur. Her Suzuki parçası bir öncekinin yapısı üzerine kurulmuştur. Bu yöntem çocuğu, ufak adımlarla uzmanlığa doğru götürür.
6. Sürekli tekrar uzmanlığın anahtarıdır.
7. Suzuki metodu çocukların müzikte ne ürettiklerine değil onların rahatlığına ve kendine güvenine odaklanır. Parçaları öğrenmek eleştiri ve baskı yapma ile gerçekleştirilmemelidir.
8. Bu yöntem bir aile yöntemidir. Aile evdeki öğretmen olur. Ebeveynler bütün derlere katılır, ders konusu ve talimatlar hakkında notlar alırlar. Henüz değillerse bile aileler de müzisyen olabilir. Suzuki metodunda öğrenmek için erken veya geç diye bir zaman kavramı yoktur. Ebeveynler çocuklarıyla evde birlikte çalışırlar. Öğretmen-öğrenci-aile Suzuki metodunun üçgenidir.
9. Suzuki programı bir grup deneyimidir. Çocuklar önce öğretmenleriyle daha sonra da diğer öğrencilerle birlikte çalışırlar.

2.6.4. ORFF-SCHULWERK ÖĞRETİM YÖNTEMİ

Orff-Schulwerk yöntemi Alman besteci Carl Orff (1895- 1982) tarafından geliştirilmiştir. Carl Orff ilk başta şu anki tedavisel yaklaşımları geliştirmeyi hedeflememiştir, onun ilk hayali tiyatro ile müzik ve dansı etkili bir şekilde bütünleştirmektir. Bu konuda birlikte çalıştığı dans ve jimnastik eğitimcisi Dorothea Gunther, sonunda onu Schulwerk çalışmasına, yani okul çalışmasına doğru yönlendirmiştir.

Orff çocukların müzik, hareket ve şarkı söyleyiş deneyimlerini (özellikle de çalarken) gözlemlemiştir. Ve müzik yaparkenki doğal yöntemi “Elementer” olarak nitelendirmiştir. Orff’a göre çocuklar müziği, konuşma, hareket ve şarkıları ile bütünleşen doğal bir deneyim olarak düşünmelidirler.

Orff yöntemi insan ve onun yaratma yöntemiyle başlar. Ona göre ritim müziğin merkezidir ve çocuk ilk yıllarında her şeyden önce ritim duygusunu geliştirmelidir.

Doğaçlama, yaratıcılık Orff öğretisinde önemli bir yer tutmaktadır. Ritimde, bedenden yola çıkılmış ve vücut hareketlerinden yararlanılmıştır. Her çeşit davula önem verilmiştir. O'na göre: “Çalgılar, doğaçlamaya ve yaratıcılığa olanak” olarak tanımlanmaktadır. (Çevik, 2007: 97)

Orff öğretisinin özelliği, bireyin özgürce hareket etmesini, doğaçlama yapmasını, kendini müzikle ifade etmesine olanak sağlamasıdır.(Çevik, 2007: 97)

Orff çalgıları tamamıyla Orff çalgıları olarak tasarlanmıştır ve dünya üzerinde tam olarak tek bir kültüre ait değildir. Fakat biçim olarak Afrika, Güneydoğu Asya ve Endonezya çalgılarından esinlenilmiştir. Orff çalgılarının tasarımı çocukların, zillerin, davulların, ksilofonların (xylphone), metal çalgıların, yaylıların ve diğer halk çalgılarının tınlarına adapte olabilecekleri şekilde yapılmıştır. Çelik üçgen, kastanyet, zil, tef, marakas, timpani, ksilofon, metalofon ve ritim çubukları Orff çalgıları olarak kullanılır.

Ağaç tuşlu ve metal tuşlu vürmalı ezgisel çalgılar, tampere sistemine göre yeniden düzenlenip, ses alanları belirlenmiştir. Ses renkleri hem diğer çalgılardan farklıdır hem de çalma tekniğinin farklılığından dolayı müzik öğretiminde önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalgılar 4 – 5 yaş gurubu çocukların bile çalabileceği çalma kolaylığına sahip olması (çocuğun yeteneğine göre) ile hemen çalabilmeleri, bildikleri melodiyi çalgıda bulmaya çalışmaları, tınların dikkat çekici olması, yaratıcılıklarının gelişmesinde rol oynamaktadır. (Çevik, 2007: 99)

Başlangıç olarak Orff yönteminde kullanılan müzikal elementler şunlardır:

1. Pentatonik (beş sesli) üslup.
2. Ostinato modeli ve güdülerin gelişimi.
3. Kanon ve rondo gibi basit formlar.
4. Çocukların materyalleri / kendi kültürlerinden alıntılar.
5. Çocukların seviyelerine göre, müzikal oyun düzenini geliştirmek için yaratıcı drama, şiir ve hikâye literatürü

Yöntem genel olarak şöyle ifade edilebilir:

Ritim ve doğaçlamaya dayanan deneyimsel yöntemdir ve çocukların toplama, zıplama, koşma ve sallanma gibi hareketlerle onların doğal buldukları ritimler

üzerine kurulmuştur. Şarkılarda yaratıcılıklarını kullanarak, doğaçlama vücut hareketleriyle dans etmektedirler. Böylece kendilerine güvenlerinin arttığı gözlemlenmiştir. Bu yöntemin en önemli özelliği, çocukların ilgisini çekmesidir. Çocuklar oynayarak, hareket ederek, şarkı söyleyerek yaratıcı etkinliklerde bulunurlar.

2.6.5. MONTESSORI ÖĞRETİM YÖNTEMİ

Montessori yöntemi İtalyan Dr. Maria Montessori (1870-1952) tarafından geliştirilmiş, bireysel eğitime dayanan bir yöntemdir. Montessori düşüncesine göre eğitim, öğretmenin bilgiyi vermesiyle gerçekleşmez, eğitim ve öğrenme insanın tamamıyla gelişigüzel tecrübelerle elde edilebileceği doğal bir süreçtir.

Dr. Maria Montessori psikiyatri, eğitim ve antropoloji üzerine eğitim görmüştür. İtalya'da ilk kadın doktor unvanını alan kişidir. Çocuklar üzerinde yaptığı çalışmalardan sonra edindiği eğitim görüşüne göre her çocuk, ortaya çıkarılması beklenen eşsiz bir potansiyele sahiptir ve bu potansiyel ortaya çıkarıldıkça çocuk mutlu olur ve toplum içinde en verimli hale ulaşabilir.

Montessori yönteminin temel özellikleri şu şekilde sıralanmıştır:

- Büyüklerle küçüklerin bir arada bulunması çocuklarda toplumsal bilinci ve kendine güveni geliştirmektedir.
- Çocuklar öğretmenlerinin uyarıları yerine, kendi hatalarını kendileri düzeltmektedirler.
- Bireysel öğrenme, çevre içerisinde gerçekleşir. Her bir çocuk farklı bir adımda büyür, bu onun gelişimini desteklemektedir.
- Soyut yerine somut öğrenme üzerinde durulur. Çocuklar kavramları birebir gerçek hayatta yaşayarak öğrenilmektedir.
- Montessori sınıflarında bütün materyaller çocukların erişebileceği yerlerde bulunur. Masa ve sandalyeler çocukların kullanabileceği kadar küçük, duvardaki resimler çocukların göz seviyesinde olacak şekildedir. Montessori sınıflarındaki materyaller çocukların ulaşabilecekleri dolaplarda bulunduğu için çocuğun istediği materyali seçmesine olanak sağlanmaktadır.

- Çocuklar eğlenmenin zevkiyle ve araştırma isteğiyle çalışırlar. Çocuklar doğal liderlerdir ve yeni görev almaktan memnundurlar. Onların ilgileri için kendisine odaklanmaktadır.
- Montessori eğitimi çocuklara doğal bir sorumluluk hissi vermektedir.
- Çevre, çocuklar için hazırlanmıştır.
- Çocuklar öğretmen tarafından değil kendi gelişim ihtiyaçları tarafından motive edilirler.
- Çocuk deneyimlerini mutlaka kendisi yaparak kazanmaktadır.
- Çocuk materyallerin özellikleri sonucu duyularını hassaslaştırır ve onları kullanmayı öğrenir.
- Çocuğun çalışmasında ona seçme özgürlüğü sağlamak önemlidir.
- Gerçek hayatla ilişkiler kurulur. Çevre çocuğun yaşadığı kültürel çevreye uygun hazırlanır.
- Materyalin çekiciliğine özen gösterilir (temizlik, bütünlük, renk uyumu).

Montessori yönteminde oyun, öğretmen ya da çocuklar tarafından yapılandırılmış, kuralları olan ve grupça oynanan etkinliklerdir. Çocuğun en temel gereksinimlerinden birinin de hareket olduğu düşünülür. Bu yüzden çocukların hareket gereksinimleri oyun etkinlikleri sırasında doğal olarak karşılanabilir.

Müzik eğitiminde, ses dinleme ve ayırt etme çalışmaları, şarkı söyleme, ritim çalışmaları, yaratıcı hareket ve dans, müzik eşliğinde hareket, müzikli öykü oluşturma ve çeşitli işitsel algı etkinlikleri yapılmaktadır.

Müzikte ayrıca nota okumasına ağırlık verilmiştir. Montessori'nin görüşüne göre yazıyı okumayı öğrenen bir çocuk nota okumayı da kolaylıkla öğrenebilir. Bu okumanın öğrenilebilmesi için çeşitli didaktik materyaller ve sistemler düzenlenmiştir. Örneğin yeşil bir ahşap tahtanın üzerine siyah porte çizgileri çizilir; daha sonra çizgiler ölçü çizgileriyle kesilir ve her bir bölümdeki çizgilerin üzerine

yuvarlaklar yapılır. Ve bu yuvarlakların üzerine nota isimleri yazılır. Bazen de üzerinde nota isimleri yazılan diskler hazırlanır ve bunlar çizgilerin üzerlerine yerleştirilir. Disklerle yapılan daha farklı bir öğreti de diskler çizgilere takıldığında çıkardıkları seslerden nota seslerinin müzikal olarak okunmasını amaçlayan öğretidir. (Montessori, 2009)

2.7. GYMBOREE EĞİTİM PROGRAMI

Gymboree Play&Music, eğitim programları ile 30 yılı aşkın bir süredir 0-5 yaş arası çocukların yaratıcı ve özgüven sahibi bireyler olmalarını hedefleyen bir çocuk gelişim ve oyun okuludur. Gymboree, 30'dan fazla ülkede 550 ve üzeri merkeze sahiptir. Programlar, erken çocukluk dönemi gelişim seviyelerine uygun aktiviteler yoluyla, bebeklerin ve çocukların fiziksel, duygusal ve sosyal yeteneklerini oyun oynayarak geliştirmelerini sağlamaya çalışmaktadır. Ayrıca çocuğun, anne ve babasıyla iletişimini kuvvetlendirmeyi amaçlayarak aileleri ebeveynli programlara yönlendirmektedir.

Derslerde kullanılan programlar Amerika'daki çocuk gelişimi uzmanı Zero to Three Vakfı ile işbirliği içinde oluşturulmuştur. Kullanılan ekipmanlar, Amerika'daki oyun ekipmanları tasarımcısı Jay Beckwith tarafından tasarlanmıştır.

Gymboree 1976'da Joan Barnes adında bir anne tarafından kurulmuştur. Çocukların anne babalarıyla oynayabilecekleri eğlenceli, güvenli ve eğlenceli bir yer aramaya başlayan Barnes böyle bir yer bulamadığı için Gymboree Play&Music okulunu tasarlamıştır (Gymboree).

Zero to Three Vakfı gelişim uzmanları tarafından takip edilen Gymboree oyun programları, farklı ülkelerde gelişerek ve kültürel özelliklerden beslenerek oluşturulmuştur. Oyun programlarında özellikle farklı kültürlerdeki öğeler göze çarpar. Programlarda Amerikan kültürüyle sınırlı kalınmamış, çeşitli ülkelerdeki çocuk oyunlarından alıntılar yaparak dünya kültürlerini tanıtan oyunlar eklenmiştir.

NOT: Gymboree Eğitim programlarıyla ilgili yazılan bu bilgiler Gymboree kaynaklarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

2.7.1. GYMBOREE DERS PROGRAMLARI

2.7.1.1. PLAY&LEARN

Play&Learn dersi en çok tercih edilen ve en kalabalık sınıflara sahip olan derstir. Bu ders yedi ayrı seviyeden oluşur ve her bir seviyede çocuğun o dönemdeki gelişimini desteklemeyi hedefleyen aktiviteler sunulmaktadır. Bebekler için duygusal keşif, diğer yaşlar için sebep ve sonuç ilişkisi, ikili iletişim, motor planlama, hayali oyun canlandırma, dinleme ve dil becerilerini geliştirmeye yönelik aktiviteler yer almıştır. Her seviyede, çocuğun zihinsel, sosyal ve fiziksel becerilerini geliştirmeye yönelik, beyin ve bedeni birlikte çalıştırmayı hedefleyen çeşitli aktiviteler yer alır.

Gymboree Play&Learn 1. Seviye (0-6 Ay)

Karın üstü aktiviteleri, el feneri oyunu, ilk şarkılar, bebek masajı gibi faaliyetler içeren bir derstir. Çocukların dış dünyaya olan ilgilerini geliştirmeye odaklanan duyuşal keşifler yapabilmelerini sağlayan aktiviteler bulunmaktadır. Bu etkinliklerde hedeflenen, bebeğin, kendini güvende hissetmesi ve başkalarıyla duyuşal bağ oluşturmasıdır. Ders başında ve sonunda yapılan sohbet bölümlerinde ebeveynlere bebek hakkında bilgiler verilmekte ve diğer ebeveynlerle iletişimleri sağlanmaya çalışılmaktadır.

Gymboree Play&Learn 2. Seviye (6-10 Ay)

Kuvvet kazanma etkinlikleri ile sebep-sonuç ilişkisi kavrama ve yaratma becerileri geliştirilmeye çalışılır. Sosyal farkındalık yaratma ve erken beyin gelişimini harekete geçirmek için müzikle yapılan danslar kullanılmıştır. Bu derste de yine ebeveynlerle yapılan sohbetlerde hem bebekle ilgili bilgiler verilmekte hem de grup sohbeti çerçevesinde bilgi paylaşımı sağlanması hedeflenmiştir.

Gymboree Play&Learn 3. Seviye (10-16 Ay)

Bu derste karşılıklı iletişim becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Keşif, denge ve koordinasyon gibi becerilerini geliştirmeye yönelik aktiviteler yapılmaktadır. Aynı zamanda ebeveynlerle birlikte yapılan bu derslerde çocuğun, diğer çocuklarla ve diğer yetişkinlerle birlikte ilişki kurması sağlanarak, sosyal yönden gelişmesi amaçlanmıştır.

Gymboree Play&Learn 4. Seviye (16-22 Ay)

Bu seviyedeki derste yapılan faaliyetlerde, çocuklardaki motor (hareket) planlama becerisinin ve problem çözüme becerisinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Çocuğa, hareket kontrolü sağlama amaçlı aktiviteler ve aynı zamanda objelerin problem çözümede kullanımı konusunda uygulamalı eğitim verilmektedir. Her seviyede olduğu gibi bu derste de oyunlar müzik eşliğinde yapılmaktadır.

Gymboree Play&Learn 5. Seviye (22-28 Ay)

Bu seviyedeki derste dramatik oyunlar ile hayal gücünü genişletme ve simgesel düşünme yeteneğinin, dil gelişiminin ve sosyal etkileşimin gelişmesi amaçlanmıştır.

Gymboree Play&Learn 6. Seviye (28-36 Ay)

Bağımsız veya grup halinde oynanması sağlanarak, çocuklara, fikir alışverişi yapmaları, işbirliği halinde çalışmalarını ve iletişim kurmaları sağlamak amaçlı faaliyetler düzenlenmiştir.

Gymboree Play&Learn 7. Seviye (36-60 Ay)

Play&Learn dersinin 7. Seviyesi spor ağırlıklı olarak yapılır. Bu dönemde çocuklar ebeveynsiz gruplar halinde derse katılabilmektedir. Bu ders okula hazırlık programına dâhil olan bir derstir ve ağırlıklı olarak ebeveynsiz katılım sağlanmaktadır.

2.7.1.2. ART

Gymboree Art dersleri 18 aydan itibaren başlatılmaktadır. Çocukların simgesel hayal gücünü, el becerilerini ve görsel duyarlarını geliştirmek hedeflenmiştir. Play&Learn dersinde de olduğu gibi komutlar müzik eşliğinde verilmektedir. Çocukların, yaratıcılığını ve kendini ifade etme becerisini kazandırmak amaçlı yapılan sanat aktiviteleri resim yapma, boyama, oyun hamuru ile oynama, kesme-yapıştırma, dramatik oyun gibi faaliyetleri içermektedir.

Gymboree Art 1. Seviye (18-24 Ay)

Bu derste boyama faaliyetleri, oyun hamuru şekillendirme, hikâye zamanı ve dokunsal aktiviteler yapılmaktadır. Temel objeleri ve renkleri tanımaya yönelik eğitimler verilmektedir.

Gymboree Art 2. Seviye (24-36 Ay)

Resim yapma, şarkı söyleme, hikaye dinleme ve kolaj çalışmalarıyla çocuklarda hayal gücünü geliştirmek amaçlanmıştır. Bu derslerde yapılan işlemler daha karmaşıklaşmıştır ve daha ileri bir el becerisi kazandırmaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Gymboree Art 3. Seviye (36-60 Ay)

Bu ders seviyesinde ebeveyn katılımı gerekmemektedir. Çocuklara, yaparak öğrenme metoduyla kendini ifade etme becerisini kazandırmayı hedefleyen çalışmalar yapılmaktadır. Bu faaliyetler ile kendine güven duygusu kazandırmak ve sanatsal yeteneklerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

2.7.1.3. MUSIC

Bu programda, şarkılar, danslar, müzik aletleri ve harekete dayalı oyunlar ile çocuklardaki fiziksel, sosyal, bilişsel ve dil gelişimini desteklemek hedeflenmiştir. Dünya kültürlerini tanıtabilmek amaçlı, farklı bölgelerden ve ülkelerden yararlanılarak hazırlanmış müzikler ve danslar uygulamalı olarak gösterilmektedir. Enstrüman olarak perküsyon (vurmalı çalgılar) kullanılmaktadır. Temalara uygun olarak, sadece İngilizce dilinde değil, Türkçe ve farklı dillerde şarkılar öğretilmektedir. Hareket ve ses odaklı olan bu derslerde ritim, melodi, ton, vuruş gibi müziğin temel kavramlarını keşfetmeye yönelik aktiviteler sunulmaktadır.

Gymboree Music 1. Seviye (6-16 Ay)

Bu derste bebeğe duyuşsal farkındalık sağlanması hedeflenmiştir. Bebeğin farklı kaynaklardan gelen çeşitli sesleri tanımasını sağlamak ve ritim duygusu kazandırmak amaçlanmıştır.

Gymboree Music 2. Seviye (16-28 Ay)

2. seviye Music dersinde, yürümeye başlamış olan bebeğe artık ayakta yapılan hareketlerle destekli müzik faaliyeti gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Ayrıca müzikal olarak melodi ezberletme ve ritim kalıplarını öğretme çalışmaları yapılmaktadır. Dil gelişimini desteklemek amaçlı sözlü şarkılar öğretilmektedir. Değişik dünya kültürlerinden müzikler eşliğinde dans edilerek şarkı söyleme, melodi ve ritim keşfine yönelik aktiviteler yapılmaktadır.

Gymboree Music 3. Seviye (28-60 Ay)

Ebeveynli ve ebeveynsiz olarak da katılabilinen bu seviyede ritim, tempo, ses ve müzikal formlar doğrultusunda kendini ifade edebilmeye yönelik aktiviteler yapılmaktadır. Önceki seviyelerden daha karmaşık biçimde düzenlenmiş olan bu program çocuklarda sosyal beceriyi ön plana çıkarmaya ve kendini göstermeye olanak sağlamaya odaklanmaktadır.

2.8. GYMBOREE EĞİTİM PROGRAMININ DİĞER ÇOCUK GELİŞİM, OYUN PROGRAMLARIYLA BENZERLİK VE AYRILIKLARI

Gymboree eğitim programının diğer çocuk gelişim ve müzik eğitim yöntemlerinden önemli ölçüde yararlanmış olduğu gözlemlenmektedir. Adı geçen gelişim programlarının işlenişinden yararlanmış olduğu görülmektedir.

Gymboree programının diğer programlarla benzerlikleri şunlardır:

- Kodaly, Orff ve Dalcroze yöntemlerinde müzik ve hareketin birlikte var olması gerektiği savunulmuştur. Gymboree programında da müzik eşliğinde hareket yapılmakta ve çocuklar bu şekilde aktif olarak müziğe eşlik etmektedirler.
- Dalcroze ve Orff yönteminde olduğu gibi doğaçlama hareket bölümleri oluşturulmuştur. Free Dance bölümlerinde çocuklardan, çalınan müzikle içlerinden gelen hareketi yapmalarını istenmektedir.
- Kodaly ve Orff yönteminde oyun esas alınmıştır, Gymboree programı da oyun odaklıdır.

- Kodaly ve Orff yönteminde çocuklar şarkı söyleme, el çırpma, dans etme gibi aktif yöntemlerle öğrenirler. Gymboree programında da şarkı söyleme işi mutlaka ritim veya hareket eşliğiyle yapılmaktadır.
- Erken başlama ilkesine uyarak Gymboree Music programı 6. Aydan itibaren başlamaktadır. Aynı zamanda 0 yaştan itibaren anne ve bebeğe müzikli oyun dersleri düzenlenmiştir.
- Kodaly, sistematik metodunu çocukların doğal gelişim durumlarına göre düzenlemiştir. Gymboree de oyun programlarını gelişim seviyelerine göre şekillendirmiştir.
- Dalcroze ve Orff yöntemlerinde ritim ön plandadır. Gymboree programında da, özellikle Music dersinde, her müzik eserinin ritmine çalgı ve hareket eşliği yapılmaktadır.
- Suzuki ve Orff öğrenme yöntemi insan kulağını bebeklikten başlayarak eğitmeye dayalı yöntemlerdir. Gymboree Music programı da 6. Aydan itibaren çocuğun müzik ve ritim duygusunu geliştirmeye yönelik çalışmalarda bulunmaktadır.
- Suzuki ve Orff yönteminde çocuklar öğretmeni taklit ederek enstrüman çalmaya başlarlar. Gymboree programında da çocuklar enstrüman kullanımını öğretmeni gözlemleyerek öğrenirler.
- Adı geçen tüm yöntemlerde tekrar önemlidir. Gymboree programında da oyunlar en az iki hafta tekrarlanmakta ayrıca ebeveynlere evde uygulayabilecekleri talimatlar verilmektedir.
- Gymboree programında kullanılan enstrümanlar Orff çalgılarından esinlenerek düzenlenmiştir. Genel olarak vurmali ve sallamali çalgılar kullanılmaktadır.
- Montessori yöntemine göre Büyüklerle küçüklerin bir arada bulunması çocuklarda toplumsal bilinci ve kendine güveni geliştirir. Gymboree programı büyükler ve küçüklerin bir arada olmasına olanak sağlamıştır.
- Montessori yönteminde kullanılan materyallerin çekiciliğinin önemi belirtilmiştir. Gymboree araç ve gereçleri de bu ilgi çekicilik özelliğine göre düzenlenmiş ve renklendirilmiştir.

Gymboree eğitim programının diğer yöntemlerden farkları şunlardır:

- Gymboree oyun programında sadece dansa, ritme ya da müziğe yoğunlaşmamış, ders boyunca tüm aktivitelerden eşit değerde yararlanılmıştır.
- Dans hareketleri sadece doğal olarak ortaya çıkmaz, bazı zamanlarda, müzik türüne uygun olarak, öğretmenin de yönlendirmesiyle şekillenmektedir.
- Gymboree programında ebeveyn katılımlı dersler olduğu gibi ebeveyn katılımsız dersler de mevcuttur.
- Gymboree programında hareket ve dans etkinliklerinin yanı sıra çocukların hayal güçlerini kuvvetlendirecek drama çalışmaları da yapılmaktadır.

2.9. GYMBOREE GELİŞİM TAKİBİ

2.9.1. SESSİZ GÖZLEMCİ (0-6 AY)

Gymboree gelişim programına göre 0-6 ay arası bebekler, “Sessiz gözlemci” olarak tanımlanır ve dünyanın farkına varma evresine girmişlerdir. 6 ay sonrasında tamamlanması beklenen Motor beceriler, dil ve sosyal beceriler, zihinsel ve duygusal beceriler şu şekilde sıralanmıştır:

Motor Becerileri:

- Kollarını bastırabilir veya uzatabilirler.
- Elleri ve dizleri üzerinde ağırlık taşıyabilirler.
- Kaldırılmak için vücutlarını hazırlarlar/dik tutarlar.
- Arkadan öne doğru dönmeye başlarlar.
- Oyuncak ya da bir objeye doğru ulaşırlar.
- Oyuncakları ağızlarına sokarak yada sallayarak tanımaya çalışırlar.
- Destek ile otururlar; kafalarını dik tutarlar.
- Oturma pozisyonuna geçtiğinizde uyumlu bir biçimde hareket ederler.
- Ellerini bir araya getirirler.

- Nesneleri bilinçli olarak kavrarlar.

Dil ve Sosyal Becerileri:

- Düzenli bir ses çıkarabilir ve bunu devam ettirebilirler.
- İki farklı ses çıkarabilirler.
- Güler ve keyif ile çığlık atabilirler.
- Sizin ifadelerinize ve sesinize ses çıkararak karşılık verirler.

Zihinsel ve Duygusal Becerileri:

- Odaklanabilir ve 30 saniye veya daha fazla ilgisini bir yerde toplayabilirler.
- Tipleri ve yüzleri tararlar.
- Aynada kendi yüzlerine gülümserler.
- Kendi görüş alanı dışındaki nesnelere doğru bakabilirler.
- Ellerini izler ve odaklanırlar.
- Tanıdık eylemleri taklit ederler.
- Cee-e oyunlarına tepki verir, oynarlar.
- Çıngırak veya anahtar halkası gibi oyuncaklarla oynarlar.

2.9.2. YAPICI (6-10 AY)

Gymboree gelişim programına göre 6-10 ay arası bebekler “Yapıcı” olarak tanımlanır ve amaçlı hareket etme dönemine girmişlerdir. 10 ay sonrasında tamamlanması beklenen gelişimsel özellikler şunlardır:

Psiko-Motor Becerileri:

- Desteksiz oturabilir
- Otururken bir oyuncak tutabilir.

- Otururken, yukarıdaki nesnelere uzanabilir.
- Sırtüstü yatarken oturma pozisyonuna geçebilir.
- Oturma pozisyonundan tek başına karın üstü pozisyonuna geçebilir.
- Emekler ya da karın üstü sürünür.
- Tek parmakla yemek yiyebilir.
- Küçük nesnelere avuç içi ya da başparmak / işaret parmağıyla tutabilir.
- Eğlenerek ellerini çırpır ya da nesnelere üzerine vurur.
- Nesnelere elden ele geçirebilir.
- Tek başına ya da mobilyaya tutunarak yürüyebilir.
- Oynarken çömelebilir.
- Topu öne doğru atabilir.
- Küp şeklinde 2 adet bloğu üst üste koyabilir.
- Motor planlamanın 1. adımını gerçekleştirebilir (topu itmek gibi).

Dil ve Sosyal Becerileri:

- İsmine ya da basit çağrılara cevap verebilir. (hayır dediğinde anlayabilir).
- Duygularını ya da niyetlerini belirtmek için çeşitli sesler çıkarabilir.
- Seslere farklı davranış ya da seslerle yanıt verebilir.
- Birkaç sesi taklit edebilir. (dil ile çıkarılan sesler gibi...)
- Basit kelimeleri anlayabilir. (öpücük, ayakkabı gibi...)
- Bir takım ünsüz harfleri mırıldanabilir.
- Ses tonuna göre duyguları anlayabilir.
- Seslere sesle yanıt verebilir.

- Memnuniyet ve hoşnutsuzluğunu seslerle ifade edebilir.

Zihinsel ve Duygusal Becerileri:

- 1 dakika ya da daha uzun süre bir oyuncuğa ya da bir insana odaklanabilir.
- Yeni bir oyuncuğı inceleyerek keşfeder.
- Çevresindeki insanların yaptıkları ses ve jestleri taklit eder.
- Oyuncaklarla görme ya da sesle ilgili heyecan verici oyunlar oynayabilir. (Cee-e oyunu gibi)
- Farklı insanları ayırt edebilir.
- Yere düşen oyuncuğı arar.
- Çevresindeki kişilerle oynarken 5 ya da daha uzun bir süre konsantre olabilir.
- Elinizin altındaki bir oyuncuğı bulabilir.
- Oyuncuğın nasıl çalıştığını keşfedebilir ve basit ilişkileri anlayabilir.
- İkili iletişim kurarken çok çeşitli sesler çıkarabilir.

2.9.3. İLETİŞİMCİ (10-16 AY)

Gymboree eğitim programına göre 10-16 aylık bebekler “İletişimci” olarak adlandırılır ve ikili iletişimde beceri kazanma dönemine girmişlerdir. 16 ay sonrasında tamamlanması gereken gelişimsel özellikler şunlardır:

Psiko-Motor Becerileri:

- Sürünebilir ve emekleyebilirler.
- Başparmak ve diğer parmakları kullanarak blok ya da oyuncakları kavrayabilirler.
- Oyunbaz şekilde oyuncaklara vurabilirler.
- Koltuklardan tutunarak ya da kendi başlarına yürüyebilirler.

- Tek başlarına ayakta kalabilirler.
- Oyun oynarken çömelebilirler.
- Birinin elini tutarak ya da kendi başlarına yardım almadan yürüeyebilirler.
- Topu ileriye atabilirler.
- Ellerine aldıkları ufak şeyleri kendi başlarına yiyebilirler.
- Kitabın sayfalarını açabilirler.
- Basmayı, çekmeyi ve boşaltmayı severler.

Dil ve Sosyal Becerileri:

- Büyükler gibi konuşmaya çalışırlar ancak onların konuşmaları mırıldanmak gibidir, sesleri tam çıkaramazlar.
- “Baba” kelimesindeki ba-ba-ba gibi düzenli heceli kelimeleri söyleyebilirler.
- 8-10 kelime konuşabilirler.
- Kelimeyi kullanarak ya da eşyayı göstererek onunla ilgili bir şeyler sorabilirler.
- Resimlerde ve aynada kendilerini tanırlar.
- Ayrılık durumunda endişe, ya da yabancı korkusu gösterebilirler.
- Konuşmak için jestlerini kullanırlar.
- 1-2 tane komutu anlayabilirler.

Zihinsel ve Duygusal Becerileri:

- İnce motor becerilerini taklit ederler.
- Gözden kaybolan ya da kaybolmakta olan objeleri gözleriyle takip edebilirler.
- Tek yönlü hareketleri izleyebilirler.
- Deneme yanılma yoluyla problemleri çözebilirler.

- Resimli kitaplardaki nesnelere tanırlar.

2.9.4. 16-22 AY

Gymboree eğitim programına göre 16-22 aylık bebeklerde 22 ay sonunda tamamlanması beklenen gelişimsel özellikler şunlardır:

Psiko-Motor Beceriler:

- 2-3 hareket gerektiren motor hareketleri planlayabilir.
- Bir şeyler karalamaya çalışır ve çevresindekileri taklit eder.
- Pastel boya ya da kalem kullanarak karalar.
- Kendi kendine kaşığı tutabilir.
- Üstünü giydirirken yardımcı olur.
- Yere düşmeden eğilerek yerdeki oyuncacı alabilir.
- Yardımla adımlayarak yürüyebilir.
- Oyuncakları kutulara koyabilir.
- 2-4 blokla kule yapabilir.
- Çivileri kutusuna koyabilir, blokları kutusuna koyarken yuvarlayabilir.
- Çoraplarını çıkarabilir.

Dil ve Sosyal Beceriler:

- Basit soruları ve basit yönergeleri anlayabilir.
- 100'den fazla kelime kullanabilir.
- 2 kelimeyi bir araya getirerek kullanabilir.
- Basit kelimeleri taklit eder.

- İsteklerini bildirmek için kelimeleri kullanır, ya da nesne hakkında bilgi almak ister.
- Karşılıklı iletişime girmeyi öğrenir.
- Ben ve benim kavramlarını öğrenmeye başlar.
- Vücut organları sorulduğunda cevap verebilir.

Zihinsel ve Duygusal beceriler:

- Nesneleri fonksiyonel kullanabilir.
- İstedığı ya da kayıp oyuncuğu birden fazla yere bakarak arayabilir.
- 15 dakika ya da daha fazla sizinle ya da yalnız oynayabilir.
- Birkaç dakika önce yapılan davranışları taklit edebilir.
- Aile albümünden tanıdık yüzleri fark edebilir.
- Başka bir nesneyi tutabilmek için çabuk ya da başka bir nesne kullanılabilir.
- Sıkıntı içindeki insanı rahatlatır.
- Saçma ve komik hareketler yaptığında anlar ve kendisi de güler.

2.9.5. 22-28 AY ARASI

Gymboree eğitim programında 22-28 ay arası çocuklarda 28 ay sonrasında tamamlanması beklenen gelişimsel özellikler şunlardır:

Psiko-Motor Beceriler:

- İki ayağıyla zemine zıplayabilir.
- Tek ayağının üstünde kısa bir süre için dengede kalabilir.
- Basamakta her bir adımda farklı ayağını kullanarak yürüebilir.
- Koşabilir.

- 4 bloktan fazlasını istif edebilir.
- Kalemle ya da renkli kalemlerle kâğıdı karalayabilir ya da tek vuruşluk darbeler yapabilir.
- Kendi kendine yemek yiyebilir.

Dil ve Sosyal Beceriler:

- 2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.
- İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.
- Zamirleri kullanabilir.
- Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.
- Basit uyakları tekrarlayabilir.
- Basit işlerde yardım edebilir.

Zihinsel ve Duygusal Beceriler:

- 30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.
- Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.
- Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.
- Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.
- Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.
- Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.
- Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.
- Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.
- Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.
- Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.
- Yürüyüş komutlarını izleyebilir.

- Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.
- Basit soruları anlayabilir.

2.9.6. MANTIKLI DÜŞÜNÜR (28-36 AY)

Gymboree eğitim programında 28-36 aylık çocuklar “Mantıklı düşünür” olarak tanımlanır ve fikirler arasında bağlantı kurma evresine girmiş kabul edilirler. 36 ay sonunda tamamlanması beklenen gelişimsel özellikler şunlardır:

Psiko-Motor Beceriler:

- Ayak parmaklarının ucunda yürüyebilir.
- Tek ayak üzerinde durabilir.
- Merdivenlerden yukarı ve aşağı giderken ayak değiştirebilir.
- Kapının topuzunu çevirebilir.
- Kapak açabilir.
- Kâğıt katlayabilir.
- 8 veya daha fazla bloktan bir kule yapabilir.
- Mum boya veya kurşun kalemle çizgi çizebilir.
- Kendisini besleyebilir.
- Topu kafasının üstünden atabilir.
- Büyük topu yakalayabilir.
- Üç tekerlekli bisiklet kullanabilir.
- Yardımla kendisi giyinebilir.

Dil ve Sosyal Beceriler:

- İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar. (“Eve gittiğimizde bir kurabiye yiyebilirsin.”)
- İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir. (“Elma ve muz istiyorum.”)
- Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.
- 3-5 kelimelik cümleler kullanır.
- Kısa sorular sorabilir.
- Çoğul eklerini kullanabilir.
- Basit tekerlemeleri tekrarlar.
- En az bir rengi doğru isimlendirir.
- Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.
- Oyunda rolleri dağıtabilir.
- Ad ve soyadlarını bilir.

Zihinsel ve Duygusal Beceriler:

- Dün ne olduğunu anımsar.
- Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.
- İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.
- Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder. (Yani eğer elleriyle gözlerini kaparsa kimsenin onu göremeyeceğine inanır.)
- “Şimdi”, “yakında” ve “sonra”yı anlar.
- Daireler ve kareleri eşleştirebilir.
- Birden fazla adım içeren komutları anlar. (“Odana git ve ayakkabını giy.”)
- Hikâye hatları içeren enteraktif taklit oyunları oynayabilirler.

2.9.7. 36-48 AY

Gymboree gelişim programında 36- 48 ay arası çocuklarda 48 ay sonrasında tamamlanması gereken gelişimsel özellikler şunlardır:

Psiko-Motor Beceriler:

- Çember etrafında döner.
- Yuvarlanmakta olan topa tekme atar.
- Atılan topu yakalar.
- Yerden zıplayan topu yakalar.
- Hareket halindeki büyük bir topu ayağı ile durdurur.
- Parmak ucunda yürür.
- Ritme uygun dans eder.
- Plastik çivi tahtasına çivi takar – söker.
- Yuvarlak çizer.
- Verilen basit şekilleri makasla keser.
- Oyun hamuru gibi yumuşak malzemeleri kullanarak değişik şekiller oluşturur.
- Çeşitli malzemelerle baskılar yapar.
- Sıvıları bir kaptan başka bir kaba boşaltır.

Sosyal-Duygusal Beceriler:

- Kendisi ile ilgili sorulan sorulara uygun cevaplar verir.
- Grup oyunlarına katılır.
- Sırasını bekler.
- “Lütfen”, “Teşekkür ederim” gibi nezaket sözcüklerini kullanır.

- Duygularını ifade eder.

Dil Gelişimi:

- Kendi kendine şarkı, şiir, tekerleme söyler.
- Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verir.
- Konuşmalarında sıfatları kullanır.
- Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır.
- Konuşmalarında yer bildiren ifadeler kullanır.
- Konuşmalarında çoğul eklerini kullanır.
- “Neden”, “Nasıl”, “Kim” gibi sorular sorar.
- İki olayı oluş sırasına göre anlatır.
- Duygularını sözlü olarak ifade eder.

Bilişsel Gelişim:

- “Büyük-küçük, az-çok, açık-kapalı, uzun-kısa” kavramlarını ayırt edebilir.
- 1’den 10’a kadar sayar.
- Birebir eşleştirme yapar.
- Üç küple köprü yapar.
- 1’den 10’a kadar olan nesnelere içinde istenen sayıdaki nesne ya da nesnelere gösterir.
- Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlar.
- Üç parçalı yapbozu tamamlar.
- Renkleri tanıyarak eşleştirir.
- Resmini gördüğü nesneyi tanımlar.
- Diz, dil, boyun, kol, parmak gibi beden parçalarını gösterir.

- Cinsiyetini ayırt eder.

Öz Bakım Becerileri:

- Kendi kendine yemek yer.
- Düğmesiz ve bağısız giysileri yardımsız giyer.
- Giysilerin önünü ve arkasını ayırt eder.
- Gereksinim duyduğunda bağımsız olarak tuvalete gider.
- Burnunu mendille siler.
- Kendine ait eşyaları toplar.

2.9.8. 48-60 AY ARASI

Gymboree gelişim programında 48-60 ay arası çocuklar “Küçük Adam” olarak adlandırılır ve nesnelere, insanları ve dünyayı anlama dönemine girmiş oldukları kabul edilir. 60 ay ve sonrasında tamamlanması beklenen gelişimsel özellikler şunlardır:

Psiko-Motor Beceriler:

- Çizgi üzerinde yürürler.
- Çift ayakla belli bir uzaklığa atlar.
- Çift ayakla zıplar.
- Geri geri çift ayakla sıçrar.
- Tek ayak üzerinde sıçrar.
- Tek ayak üzerinde birkaç saniye durur.
- Ayak değiştirerek basamaklar iner-çıkır.
- Topu kendisi sıçrayıp yakalar.

- Bisiklete biner ve bisikletle köşeleri döner.
- 20 cm yükseklikten atlar.
- Topuk ve ayakucuyla yürür.
- Dokuz blokla kule yapar.
- Modele bakarak yuvarlak ve kare şekilleri çizer.
- Çeşitli şekiller çizer ve boyar.

Sosyal-Duygusal Beceriler:

- Adını, soyadını ve yaşını bilir.
- Toplum içinde kendinden beklenen sosyal davranışları sergiler.
- Yetişkinlerin konuşmalarına katılır.
- Oyuncaklarını paylaşır.
- Grup oyunlarında yetişkinlerin liderliğini kabul eder.
- İzin ister.
- Bir sorunu olduğu zaman yardım ister.
- Övülmekten hoşlanır.
- Kendinden küçüklere yardım etmeye karşı isteklidir.

Dil Gelişimi

- Kendine verilen üç yönergeyi dinler ve yerine getirir.
- Birleşik cümleler kullanır.
- Resimdeki saçmalıkları açıklar.
- Zıt sözcükleri söyler.
- Konuşmalarında bağlaç kullanır.

- Konuşmalarında sözcüklerin olumsuz biçimlerini de kullanır.

Bilişsel Gelişim

- İnsan resmini 6 ögeyi içerecek şekilde çözer.
- 4-8 parçalı yapbozu tamamlar.
- 1'den 10'a kadar olan nesnelere ile rakamlar arasında ilişki kurar.
- Nesnelere ortak özelliklerine göre (taşınlar, hayvanlar, büyük-küçük nesnelere, ağır-hafif nesnelere vb.) sınıflandırır.
- 1'den 20'ye kadar ezberle sayar.
- 3'lü, 4'lü eşit setleri eşleştirir.
- İki yarım daireyi birleştirip tam bir daire yapar.
- Baştaki, sondaki, ortadaki gibi mekânsal konumları ayırt eder.
- Bir olayı oluş sırasına göre sıralar.
- Model olduğunda 10 küpten kule yapar.
- Nesnelere neden yapıldığını söyler.
- "Neden?" sorusuna cevap verir.
- Dokuları ayırt eder.
- 8 rengi isimlendirir.
- Renkleri gruplandırır.
- Renkleri tonlarına göre sıralar.
- Bazı paraları tanı ver isimlendirir.
- Kısa bir süre önce gördüğü bir resmi hatırlar.
- Eksik resimleri modele bakarak tamamlar.
- Gösterilen resimle ilgili bir öykü anlatır.

- Öyküdeki 5 ana noktayı hatırlar ve tekrarlar.
- Neden-sonuç ilişkilerini kurar.
- Etkinliklere bağlı olarak günün hangi zamanında olduğunu söyler.
- Bir nesnenin diğerine göre ağır ya da hafif olduğunu söyler.

Öz Bakım Becerileri:

- Yardımla saçlarını tarar.
- Giysilerindeki büyük düğmeleri ilikler, çözer.
- Boyuna uygun bir askıya ceket ya da hırkasını asabilir.
- Ayakkabılarını bağlar ve fiyonk yapar.
- Ellerini ve yüzünü yardımsız yıkar.
- Dişlerini fırçalar.
- Sofra kurallarına uyar.
- Yemekle ilgili araç gereçleri uygun kullanır.
- Sofra kurmak gibi ev işlerine yardımcı olur.

BÖLÜM III

3. ÖĞRENCİ TABLOLARI VE DEĞERLENDİRMELER

Aşağıda incelenecek olan tablolarda, araştırmada yer almış olan 0-5 yaş arası 47 çocuğun Dil ve Sosyal, Zihinsel ve Duygusal ayrıca Öz Bakım becerilerinin, eğitim aldıkları süre içerisindeki gelişimini gözlemleyen formlar bulunmaktadır. Her çocuğun gelişimi ay aralığına göre ele alınmıştır. Çocukların okula ne kadar süre devam ettikleri ve toplamda kaç ders aldıkları tabloya ek olarak belirtilmiştir. Ayrıca çocukların devam durumları “Düzenli” ve “Düzensiz” olarak değerlendirilmiş; eğer, her hafta mutlaka Gymboree derslerinden birine gelmiş ya da aralarda kaçırılan hafta 1’er haftayı geçmemişse bu “Düzenli” olarak kabul edilmiş, eğer kısa aralıklarla devamsızlık yapılmış ya da devam araları 1 haftadan fazla olmuş ise “Düzensiz” olarak kabul edilmiştir.

Play&Learn, Art ve Music dersleri ebeveyn eşlikli, Anaokulu Programı ise ebeveyn eşiksiz olarak işlenmiştir.

Sonuç bölümlerinin hesaplamaları çocukların gelişimsel becerilerini kazanıp kazanamadıklarına göre değerlendirilip yüzde oranı alınmıştır. Yüzdesi alınmayan özellikler çizelgelerde de gösterilmemiştir. Çocukların isimleri ve soy isimleri sadece baş harfleriyle gösterilmiştir. Ayrıca kullanılan ibarelerin açılımları şu şekildedir:

İLK AY ARALIĞI: Programa başlanan tarihteki gelişim seviyesi

İLK TARİH: Çocuğun programa başladığı tarih

SON TARİH: Çocuğun derslerinin bittiği tarih

İLK DURUM: Programın uygulanmaya başlamasından önceki gelişim durumu

SON DURUM: Derslerin bitiminden sonraki gelişim durumu

YETERLİ: Gelişimsel olarak yeterli beceriye sahip

DESTEKLENMELİ: Gelişimsel olarak yeterli beceriye sahip değil

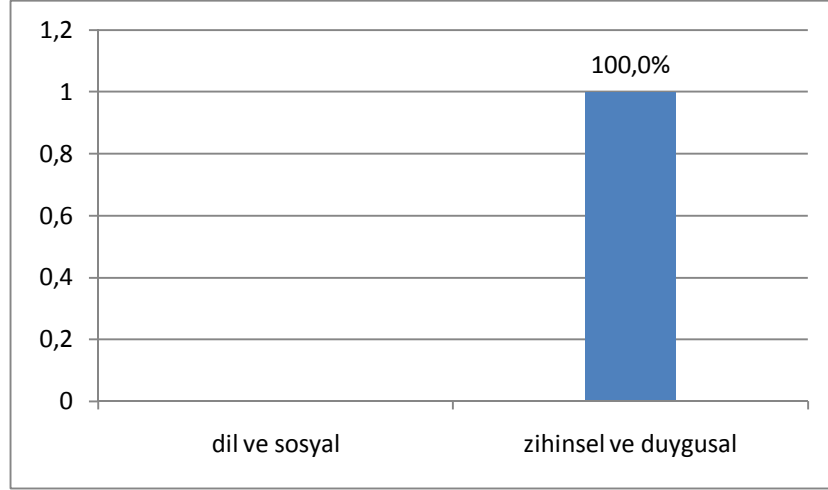
SCHOOL SKILLS: Okula hazırlık, anaokulu programı

Tablo 1.1: Gelişim Tablosu 1

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: K.E.Y.	DOĞUM TARİHİ :	17.12.2009	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	6-10 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010	
	SON TARİH :	29.11.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İsmine ya da basit çağrılara cevap verebilir. (hayır dendiğinde anlayabilir).	Y	Y	
Duygularını ya da niyetlerini belirtmek için çeşitli sesler çıkarabilir.	Y	Y	
Seslere farklı davranış ya da seslerle yanıt verebilir.	Y	Y	
Birkaç sesi taklit edebilir. (dil ile çıkarılan sesler gibi...)	Y	Y	
Basit kelimeleri anlayabilir. (öpücük, ayakkabı gibi...)	Y	Y	
Bir takım ünsüz harfleri mırıldanabilir.	Y	Y	
Ses tonuna göre duyguları anlayabilir.	Y	Y	
Seslere sesle yanıt verebilir.	Y	Y	
Memnuniyet ve hoşnutsuzluğunu seslerle ifade edebilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	
1 dakika ya da daha uzun süre bir oyuncuğa ya da bir insana odaklanabilir.	Y	Y	100,00%
Yeni bir oyuncuğu inceleyerek keşfeder.	Y	Y	
Çevresindeki insanların yaptıkları ses ve jestleri taklit eder.	D	Y	
Oyuncaklarla görme ya da sesle ilgili heyecan verici oyunlar oynayabilir. (Cee-e oyunu gibi)	Y	Y	
Farklı insanları ayırt edebilir.	Y	Y	
Yere düşen oyuncuğu arar.	Y	Y	
Çevresindeki kişilerle oynarken 5 ya da daha uzun bir süre konsantre olabilir.	Y	Y	
Elinizin altındaki bir oyuncuğu bulabilir.	Y	Y	
Oyuncağın nasıl çalıştığını keşfedebilir ve basit ilişkileri anlayabilir.	D	Y	
İkili iletişim kurarken çok çeşitli sesler çıkarabilir.	Y	Y	

Tablo 1’de 9 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Play&Learn dersine katılmıştır. 2 ay süresince, düzensiz olarak, toplam 6 derse katılabilmektedir. Dil ve Sosyal Becerilerde tamamıyla “Yeterli” görüldüğünden bu durumun yüzdesi alınmamıştır. Bu süre içerisinde Zihinsel ve Duygusal Becerilerde %100 oranında ilerleme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci derslerini bitirdiğinde 11 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemiştir.

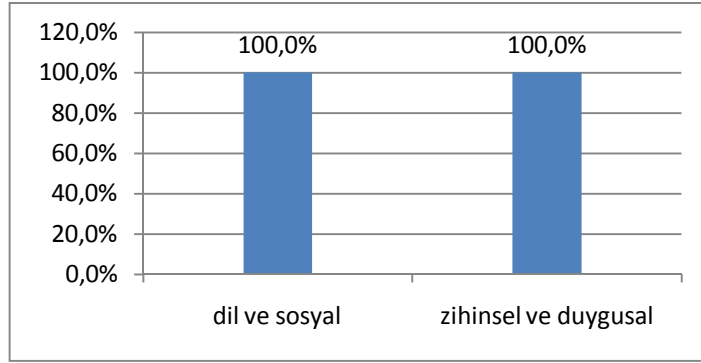
Grafik 1.1

Tablo 2.1: Gelişim Tablosu 2

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: D.Ç.	DOĞUM TARİHİ :	01.10.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	09.11.2009	
	SON TARİH :	21.02.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.	D	Y	100,00%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	D	Y	
Zamirleri kullanabilir.	D	Y	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	Y	Y	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	Y	
Basit işlerde yardım edebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	D	Y	100,00%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	Y	Y	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	Y	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	D	Y	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	D	Y	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	D	Y	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	Y	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	D	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkasıyla değiştirebilir.	Y	Y	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	D	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	Y	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	D	Y	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 2’de 13 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music ve Play&Learn derslerinin üçüne de katılmıştır. 3 ay süresince, düzensiz olarak, toplamda 34 derse katılmıştır. 3 ay içerisinde izlediği gelişim durumu gözlemlenmiştir. Gözlemler sonucunda desteklenmesi gereken durumların %100 oranında yeterli sonuca vardığı görülmüştür. Gelişimin istenen dönemde %100 oranında tamamlandığı gözlemlenmiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci programını bitirdiğinde 16 aylıktır. Gelişimi normal ilerlemiştir.

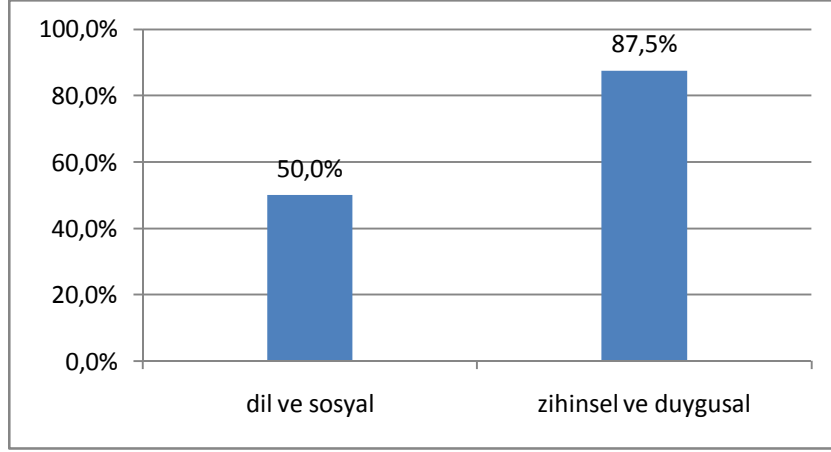
Grafik 2.1

Tablo 3.1: Gelişim Tablosu 3

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: B.T.	DOĞUM TARİHİ :	18.08.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	16-22 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	15.02.2010	
	SON TARİH :	20.06.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Basit soruları ve basit yönergeleri anlayabilir.	D	Y	50,00%
100'den fazla kelime kullanabilir.	D	D	
2 kelimeyi bir araya getirerek kullanabilir.	D	D	
Basit kelimeleri taklit eder.	D	D	
İsteklerini bildirmek için kelimeleri kullanır, ya da nesne hakkında bilgi almak ister.	D	D	
Karşılıklı iletişime girmeyi öğrenir.	D	Y	
Ben ve benim kavramlarını öğrenmeye başlar.	D	Y	
Vücut organları sorulduğunda cevap verebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Nesneleri fonksiyonel kullanabilir.	D	Y	87,50%
İsteddiği ya da kayıp oyuncuğu birden fazla yere bakarak arayabilir.	D	Y	
15 dakika ya da daha fazla sizinle ya da yalnız oynayabilir.	D	Y	
Birkaç dakika önce yapılan davranışları taklit edebilir.	D	Y	
Aile albümünden tanıdık yüzleri fark edebilir.	D	D	
Başka bir nesneyi tutabilmek için çabuk ya da başka bir nesne kullanılabilir.	D	Y	
Sıkıntı içindeki insanı rahatlatabilir.	D	Y	
Saçma ve komik hareketler yaptığında anlar ve kendisi de güler.	D	Y	

Tablo 3'te 18 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Music ve Play&Learn derslerine katılmıştır. 4 ay süresince, düzenli olarak, toplamda 19 derse katılmıştır. Öğrenci derslere 6 ay boyunca düzensiz olarak gelmiştir. Dil ve Sosyal Becerilerinin %50 oranında, Zihinsel ve Duygusal Becerilerinin ise %87,50 oranında gelişim gösterdiği görülmüştür.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 22 aylıktır. Gelişimi normalden geri seyretmektedir.

Grafik 3.1

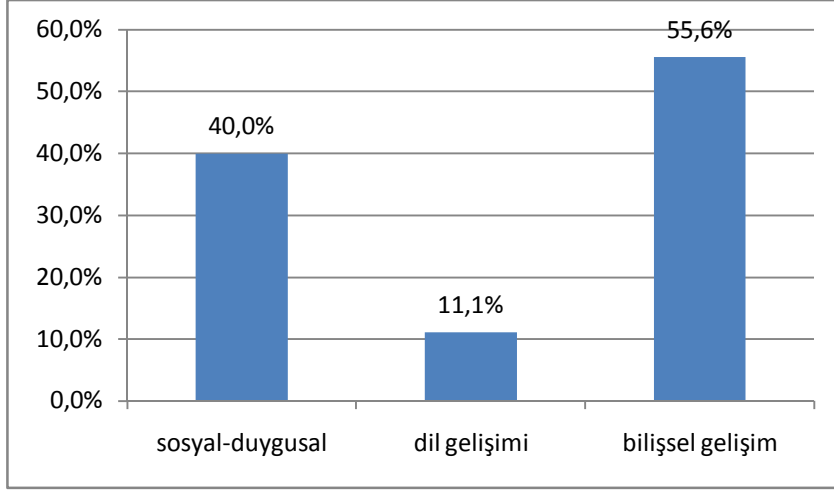
Tablo 4.1: Gelişim Tablosu 4

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: D.S.	DOĞUM TARİHİ:	05.07.2006	
Y: YETERLİ	İLKAY ARALIĞI:	36-48 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH:	04.01.2010	
	SON TARİH:	28.02.2010	
SOSYAL-DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Kendisi ile ilgili sorulan sorulara uygun cevaplar verir.	D	D	40,00%
Grup oyunlarına katılır.	D	Y	
Sırasını bekler.	D	Y	
"Lütfen", "Teşekkür ederim" gibi nezaket sözcüklerini kullanır.	D	D	
Duygularını ifade eder.	D	D	
DİL GELİŞİMİ:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Kendi kendine şarkı, şiir, tekerleme söyler.	D	Y	11,11%
Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verir.	D	D	
Konuşmalarında sıfatları kullanır.	D	D	
Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır.	D	D	
Konuşmalarında yer bildiren ifadeler kullanır.	D	D	
Konuşmalarında çoğul eklerini kullanır.	D	D	
"Neden", "Nasıl", "Kim" gibi sorular sorar.	D	D	
İki olayı oluş sırasına göre anlatır.	D	D	
Duygularını sözlü olarak ifade eder.	D	D	
BİLİŞSEL GELİŞİM	İLK DURUM	SON DURUM	
"Büyük-küçük, az-çok, açık-kapalı, uzun-kısa" kavramlarını ayırt edebilir.	Y	Y	55,56%
1'den 10'a kadar sayar.	D	D	
Birebir eşleştirme yapar.	D	Y	
Üç küple köprü yapar.	Y	Y	
1'den 10'a kadar olan nesnelere içinde istenen sayıda nesne ya da nesnelere gösterir.	D	Y	
Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlar.	D	D	
Üç parçalı yapbozu tamamlar.	D	Y	
Renkleri tanıyıp eşleştirir.	D	Y	
Resmini gördüğü nesneyi tanımlar.	D	D	
Diz, dil, boyun, kol, parmak gibi beden parçalarını gösterir.	D	Y	
Cinsiyetini ayırt eder.	D	D	

Tablo 4'te 42 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci, sadece Music dersine katılmıştır. 1,5 ay süresince, düzenli olarak, toplamda 6 derse katılabilmektedir. Derslere başladığı dönemde gelişim geriliği olduğu saptanmış fakat gelişim takibi fiziksel yaş aralığına göre hesaplanmıştır.

Öğrencinin 6 hafta süresi içerisinde Sosyal-Duygusal Becerilerinde %40 oranında, Dil Gelişiminde %11,11 oranında ve Bilişsel Gelişiminde ise %55,56 oranında gelişme gözlemlenmiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci programı tamamladığında 44 aylıktır. Gelişimi normalden geri seyretmektedir.

Grafik 4.1

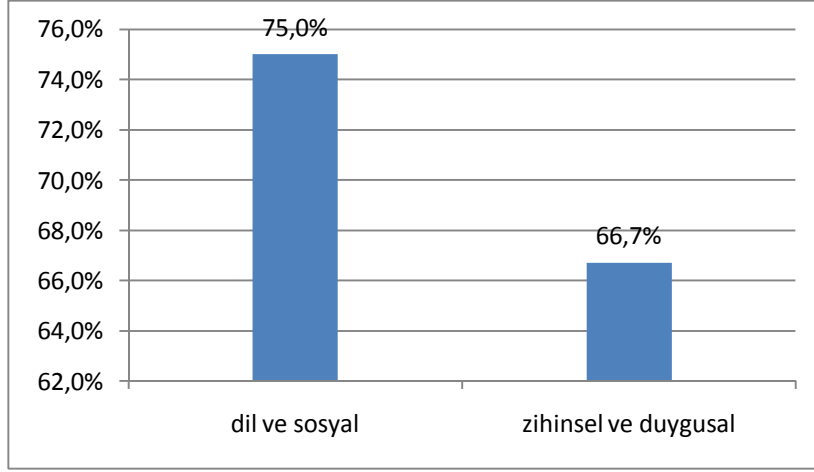

Tablo 5.1: Gelişim Tablosu 5

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: E.K.	DOĞUM TARİHİ :	05.01.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	19.01.2010	
	SON TARİH :	30.04.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.	D	Y	75,00%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	Y	Y	
Zamirleri kullanabilir.	D	Y	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	Y	Y	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	Y	
Basit işlerde yardım edebilir.	D	D	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER	İLK DURUM	SON DURUM	
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	D	D	66,67%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	D	Y	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	D	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	D	D	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	D	Y	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	Y	Y	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	Y	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	D	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.	D	Y	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	D	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	D	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	Y	Y	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 5'te 24 aylık olarak oyun derslerine başlamış olan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Play&Learn derslerine katılmıştır. 3 ay süresince, düzensiz olarak, toplam 11 derse katılabilmektedir. Bu süreçte Dil ve Sosyal Becerilerinde %75,00, Zihinsel ve Duygusal Becerilerinde %66,67 oranında gelişme gösterdiği gözlemlenmiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci programı tamamladığında 27 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemektedir.

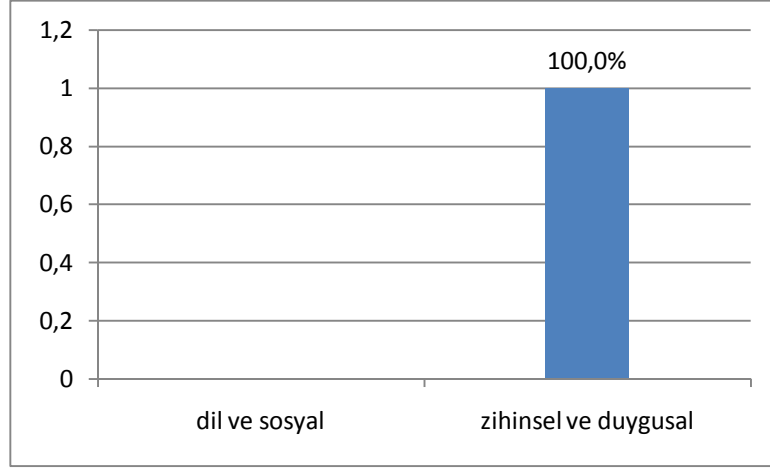
Grafik 5.1

Tablo 6.1: Gelişim Tablosu 6

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: E.K. School Skills Dönemi	DOĞUM TARİHİ :	05.01.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-36 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010	
	SON TARİH :	20.11.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	Y	Y	100,00%
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	Y	Y	
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	Y	Y	
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	Y	Y	
Kısa sorular sorabilir.	Y	Y	
Çoğul eklerini kullanabilir.	Y	Y	
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	Y	Y	
En az bir rengi doğru isimlendirir.	Y	Y	
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	Y	Y	
Oyunda rolleri dağıtabilir.	Y	Y	
Ad ve soyadlarını bilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	
Dün ne olduğunu anımsar.	Y	Y	100,00%
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	Y	Y	
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	Y	
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	Y	Y	
"Şimdi", "yakında" ve "sonra"yı anlar.	D	Y	
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	Y	Y	
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	Y	Y	
Hikâye hatları içeren enteraktif taklit oyunlarını oynayabilirler.	D	Y	

Tablo 6'da, Tablo 5'teki öğrencinin 32 aylık olarak yarım günlük anaokulu programına yazıldıktan sonraki gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music, Play&Learn derslerinin üçüne, aynı zamanda spor ve kültür derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince haftanın üç yarım günü derslere katılmıştır. Bu sürenin başlangıcında öğrenci Dil ve Sosyal Becerilerin hepsinde tamamıyla "Yeterli" görüldüğü için bu özelliklere yüzde hesabı yapılmamıştır. Zihinsel ve Sosyal Becerilerde ise %100 oranında gelişme gösterdiği gözlemlenmiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci programı tamamladığında 34 aylıktır. Gelişimi normalin üstünde seyretmektedir.

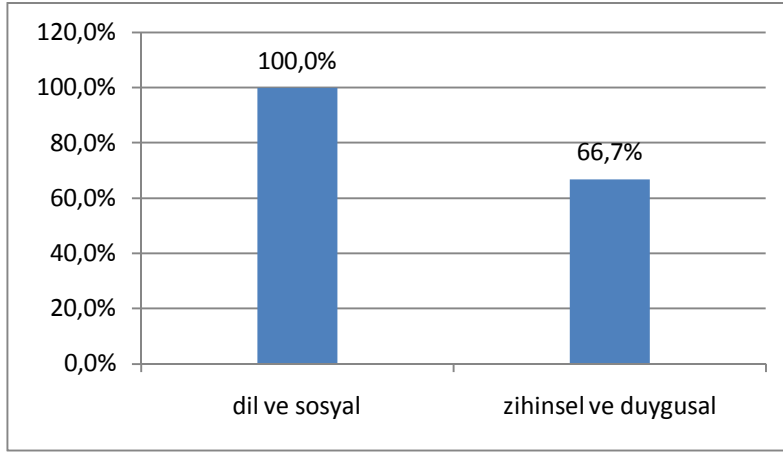
Grafik 6.1

Tablo 7.1: Gelişim Tablosu 7

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: N.E.	DOĞUM TARİHİ :	25.04.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-36 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	19.10.2009	
	SON TARİH :	07.03.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	Y	Y	100,00%
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	D	Y	
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	D	Y	
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	Y	Y	
Kısa sorular sorabilir.	D	Y	
Çoğul eklerini kullanabilir.	D	Y	
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	Y	Y	
En az bir rengi doğru isimlendirir.	D	Y	
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	D	Y	
Oyunda rolleri dağıtabilir.	D	Y	
Ad ve soyadlarını bilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Dün ne olduğunu anımsar.	D	Y	66,67%
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	D	Y	
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	D	
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	Y	Y	
"Şimdi", "yakında" ve "sonra"yı anlar.	D	Y	
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	D	D	
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	Y	Y	
Hikaye hatları içeren enteraktif taklit oyunları oynayabilirler.	D	Y	

Tablo 7'de 30 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Music ve Play&Learn derslerine katılmıştır. 5 ay süresince, düzensiz olarak, toplamda 20 derse katılmıştır. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde %66,67 oranında gelişme gözlemlenmiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 35 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemektedir.

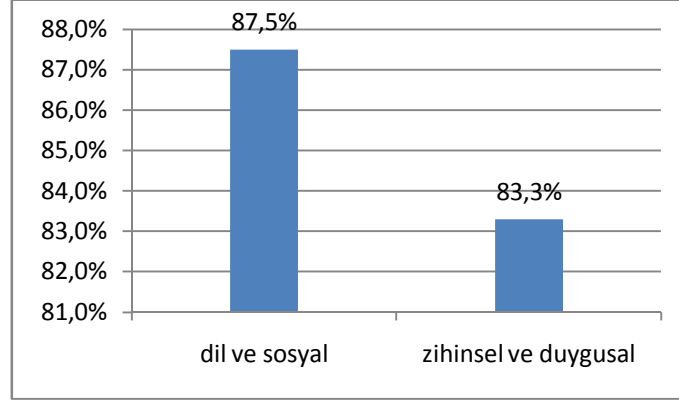
Grafik 7.1

Tablo 8.1: Gelişim Tablosu 8

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: R.E.	DOĞUM TARİHİ :	10.05.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-36 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	05.10.2009	
	SON TARİH :	07.02.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	Y	Y	87,50%
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	D	D	
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	D	Y	
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	Y	Y	
Kısa sorular sorabilir.	D	Y	
Çoğul eklerini kullanabilir.	D	Y	
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	Y	Y	
En az bir rengi doğru isimlendirir.	D	Y	
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	D	Y	
Oyunda rolleri dağıtabilir.	D	Y	
Ad ve soyadlarını bilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Dün ne olduğunu anımsar.	D	Y	83,33%
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	D	Y	
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	D	
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	Y	Y	
"Şimdi", "yakında" ve "sonra"yı anlar.	D	Y	
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	D	Y	
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	Y	Y	
Hikaye hatları içeren enteraktif taklit oyunları oynayabilirler.	D	Y	

Tablo 8'de 29 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Play&Learn, Music ve Art derslerinin üçüne de katılmıştır. 4 ay süresince, düzensiz olarak, toplamda 21 derse katılabilmiştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %87,50, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %83,33 gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci programı tamamladığında 33 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemektedir.

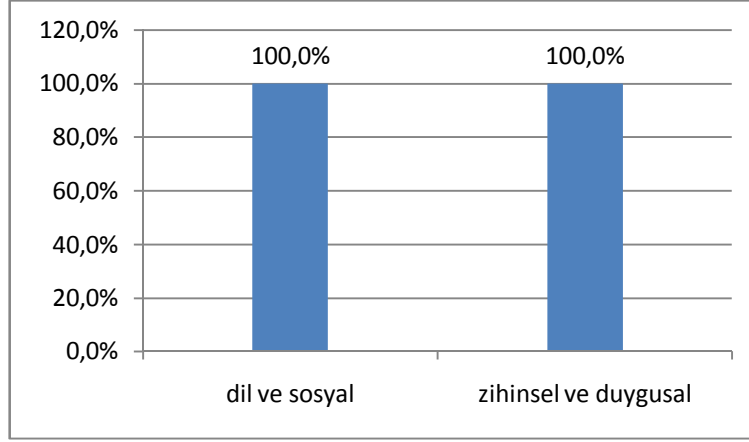
Grafik 8.1

Tablo 9.1: Gelişim Tablosu 9

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: G.N.	DOĞUM TARİHİ :	23.01.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 Ay arası	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	29.01.2010	
	SON TARİH :	16.05.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER :	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.	D	Y	100,00%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	D	Y	
Zamirleri kullanabilir.	D	Y	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	Y	Y	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	Y	
Basit işlerde yardım edebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	Y	Y	100,00%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	D	Y	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	D	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	D	Y	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	D	Y	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	D	Y	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	Y	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	Y	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.	D	Y	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	Y	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	Y	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	D	Y	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 9'da, 24 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece müzik dersine katılmıştır. 4 ay süresince, düzenli olarak, toplamda 14 katılabilmiştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Sosyal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci programı tamamladığında 28 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemiştir.

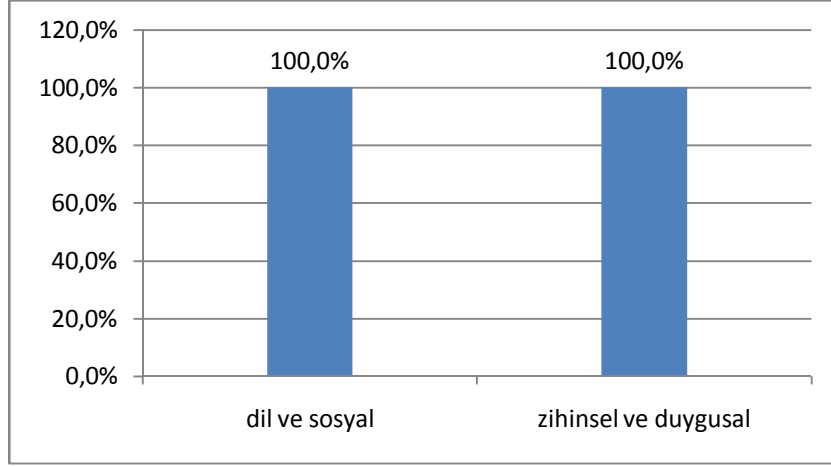
Grafik 9.1

Tablo 10.1: Gelişim Tablosu 10

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: H.A.K.	DOĞUM TARİHİ :	22.04.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	12.04.2010	
	SON TARİH :	30.05.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.	D	Y	100,00%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	Y	Y	
Zamirleri kullanabilir.	D	Y	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	Y	Y	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	Y	
Basit işlerde yardım edebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	D	Y	100,00%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	D	Y	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	Y	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	D	Y	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	Y	Y	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	D	Y	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	Y	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	Y	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.	D	Y	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	Y	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	Y	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	Y	Y	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 10'da 24 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music dersine katılmıştır. 1,5 ay süresince, düzenli olarak, toplamda 6 derse katılabilmektedir. Dil ve Sosyal Becerilerinde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerinde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci programı tamamladığında 25 aylıktır. Gelişimi normal orandan daha hızlı ilerlemiştir.

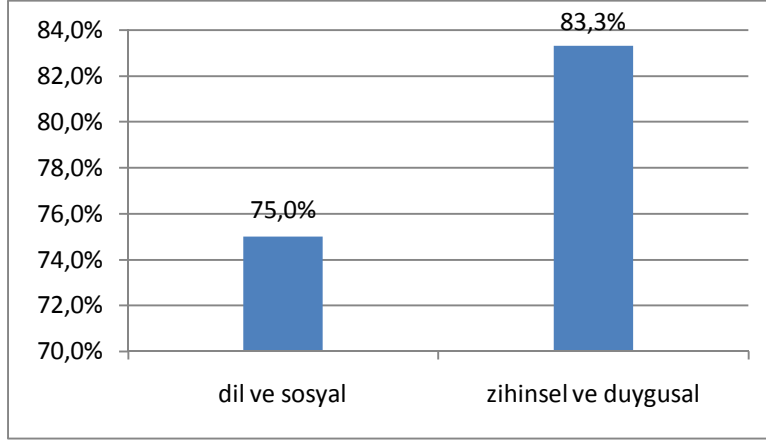
Grafik 10.1

Tablo 11.1: Gelişim Tablosu 11

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: O.A.E.	DOĞUM TARİHİ :	22.01.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	23.01.2010	
	SON TARİH :	23.05.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliğe geçer.	D	Y	75,00%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	D	Y	
Zamirleri kullanabilir.	D	Y	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	Y	Y	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	D	
Basit işlerde yardım edebilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	Y	Y	83,33%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	D	Y	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	Y	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	Y	Y	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	D	Y	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	D	Y	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	Y	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	D	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.	Y	Y	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	Y	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	Y	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	D	D	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 11’de, 24 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music derslerine katılmıştır. 5 ay süresince, düzensiz olarak, 11 derse katılabilmektedir. Dil ve Sosyal Becerilerde %75, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %83,33 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 29 aylıktır. Gelişimi normal orandan daha geride ilerlemiştir.

Grafik 11.1.

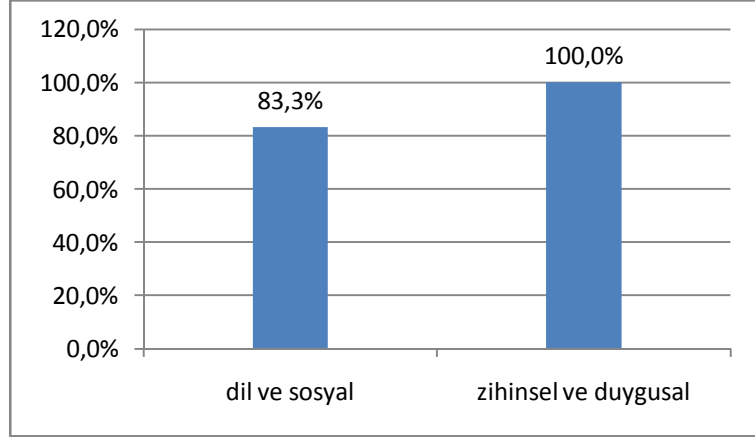
Tablo 12.1: Gelişim Tablosu 12

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: M.S.	DOĞUM TARİHİ :	05.01.2009	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	10-16 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	22.02.2010	
	SON TARİH :	27.06.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Büyükler gibi konuşmaya çalışırlar ancak onların konuşmaları mırıltıdan gibidir, sesleri tam çıkaramazlar.	D	Y	83,33%
"Baba" kelimesindeki ba-ba-ba gibi düzenli heceli kelimeleri söyleyebilirler.	D	Y	
8-10 kelime konuşabilirler.	D	D	
Kelimeyi kullanarak ya da eşyayı göstererek onunla ilgili bir şeyler sorabilirler.	D	Y	
Resimlerde ve aynada kendilerini tanırlar.	Y	Y	
Ayrılık durumunda endişe, ya da yabancı korkusu gösterebilirler.	Y	Y	
Konuşmak için jestlerini kullanırlar.	D	Y	
1-2 tane komutu anlayabilirler.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İnce motor becerilerini taklit ederler.	D	Y	100,00%
Gözden kaybolan ya da kaybolmakta olan objeleri gözleriyle takip edebilirler.	Y	Y	
Tek yönlü hareketleri izleyebilirler.	Y	Y	
Deneme yanılma yoluyla problemleri çözebilirler.	D	Y	
Resimli kitaplardaki nesnelere tanırlar.	D	Y	

Tablo 12'de, 13 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music dersine katılmıştır. 4 ay süresince, düzenli olarak, 16 derse katılabilmiştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %83,33, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 17 aylıktır. Gelişimi normal oranın gerisinde ilerlemiştir.

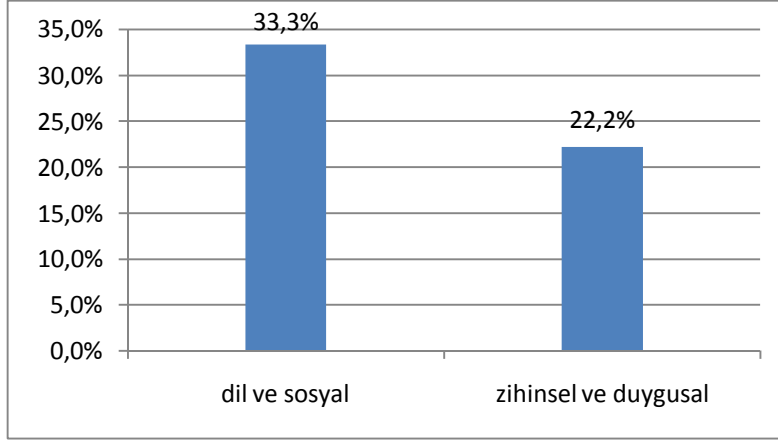
Grafik 12.1

Tablo 13.1: Gelişim Tablosu 13

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: K.Y.	DOĞUM TARİHİ :	31.03.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	01.04.2010	
	SON TARİH :	31.08.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.	D	D	33,33%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	D	D	
Zamirleri kullanabilir.	D	Y	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	D	D	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	D	
Basit işlerde yardım edebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	D	D	22,22%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	D	D	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	D	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	D	Y	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	D	D	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	D	D	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	Y	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	Y	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.	D	D	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	Y	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	D	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	D	D	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 13'te, 25 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Music, Play&Learn ve Art derslerinin üçüne de katılmıştır. 5 ay süresince, düzensiz olarak, 31 derse katılabilmektedir. Dil ve Sosyal Becerilerde %33,33, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %22,22 gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 31 aylıktır. Gelişimi normal oranın oldukça gerisinde ilerlemiştir.

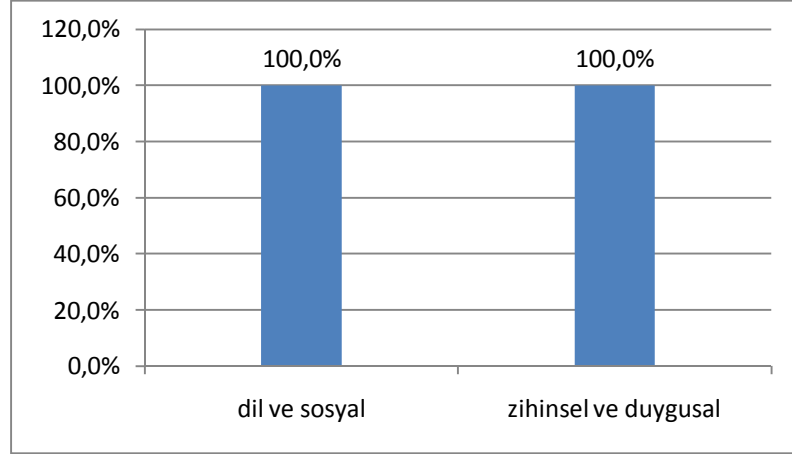
Grafik 13.1

Tablo 14.1: Gelişim Tablosu 14

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: A.S.	DOĞUM TARİHİ :	25.12.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	06.03.2010	
	SON TARİH :	16.05.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.	Y	Y	100,00%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	Y	Y	
Zamirleri kullanabilir.	Y	Y	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	Y	Y	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	Y	
Basit işlerde yardım edebilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	Y	Y	100,00%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	D	Y	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	Y	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	D	Y	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	Y	Y	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	Y	Y	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	Y	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	Y	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.	D	Y	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	Y	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	Y	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	Y	Y	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 14'te, 27 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince toplamda, düzenli olarak, 11 derse katılabilmektedir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 16 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemiştir.

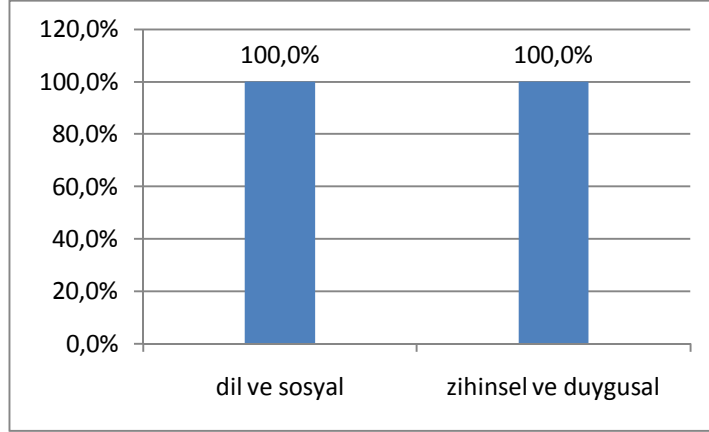
Grafik 14.1

Tablo 15.1: Gelişim Tablosu 15

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: D.A.	DOĞUM TARİHİ :	28.04.2008	
Y:YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	28.02.2010	
	SON TARİH :	30.06.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.	D	Y	100,00%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	Y	Y	
Zamirleri kullanabilir.	Y	Y	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	Y	Y	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	Y	
Basit işlerde yardım edebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	Y	Y	100,00%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	D	Y	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	Y	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	D	Y	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	D	Y	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	Y	Y	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	D	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	Y	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.	D	Y	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	Y	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	Y	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	Y	Y	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 15'te, 22 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Music ve Art derslerine katılmıştır. 4 ay süresince, düzenli olarak, toplamda 33 derse katılabilmiştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 26 aylıktır. Gelişimi normalden daha hızlı ilerlemiştir.

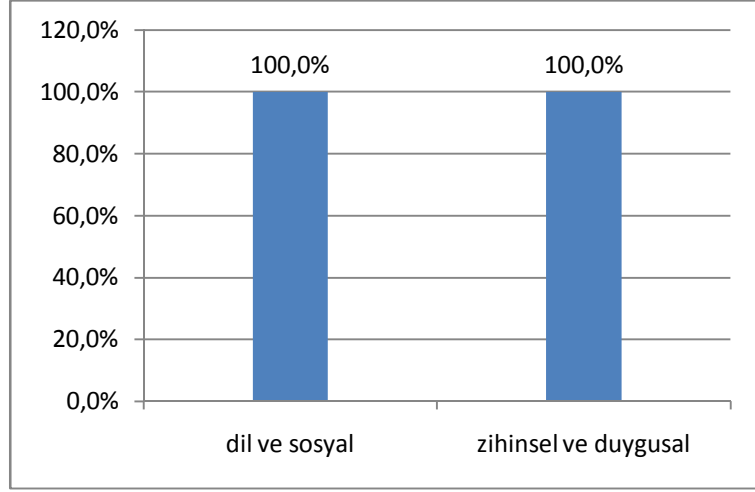
Grafik 15.1

Tablo 16.1: Gelişim Tablosu 16

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: E.B.E.	DOĞUM TARİHİ :	24.01.2008	
Y:YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	28.03.2010	
	SON TARİH :	11.07.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.	D	Y	100,00%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	Y	Y	
Zamirleri kullanabilir.	D	Y	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	Y	Y	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	Y	
Basit işlerde yardım edebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	D	Y	100,00%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	D	Y	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	Y	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	Y	Y	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	D	Y	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	D	Y	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	Y	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	Y	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.	D	Y	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	Y	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	Y	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	D	Y	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 16'da, 26 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music dersine katılmıştır. 4 ay süresince, düzenli olarak, toplamda 14 derse katılabilmiştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci programı tamamladığında 30 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemiştir.

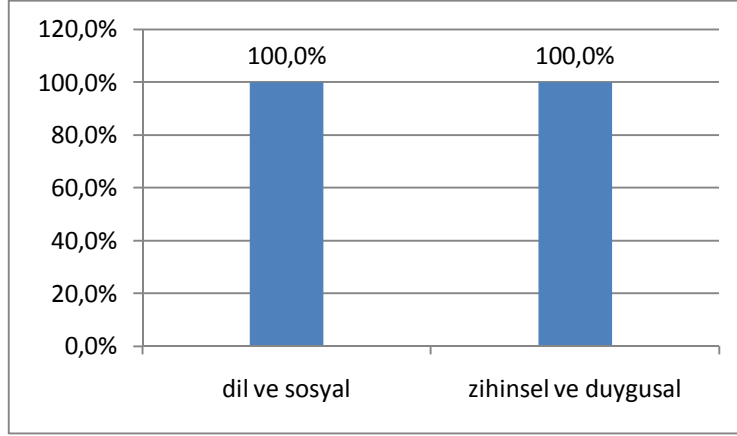
Grafik 16.1

Tablo 17.1: Gelişim Tablosu 17

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: S.M.	DOĞUM TARİHİ :	03.08.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-36 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	22.03.2010	
	SON TARİH :	04.07.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	Y	Y	100,00%
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	D	Y	
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	Y	Y	
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	D	Y	
Kısa sorular sorabilir.	D	Y	
Çoğul eklerini kullanabilir.	Y	Y	
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	D	Y	
En az bir rengi doğru isimlendirir.	Y	Y	
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	D	Y	
Oyunda rolleri dağıtabilir.	D	Y	
Ad ve soyadlarını bilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Dün ne olduğunu anımsar.	D	Y	100,00%
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	D	Y	
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	Y	
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	Y	Y	
"Şimdi", "yakında" ve "sonra"yı anlar.	Y	Y	
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	D	Y	
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	Y	Y	
Hikaye hatları içeren enteraktif taklit oyunları oynayabilirler.	D	Y	

Tablo 17’de, 31 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Music, Play&Learn ve Art derslerinin üçüne de katılmıştır. 4 ay süresince, düzenli olarak, toplam 51 derse katılabilmektedir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 35 aylıktır. Gelişimi normalden hızlı ilerlemiştir.

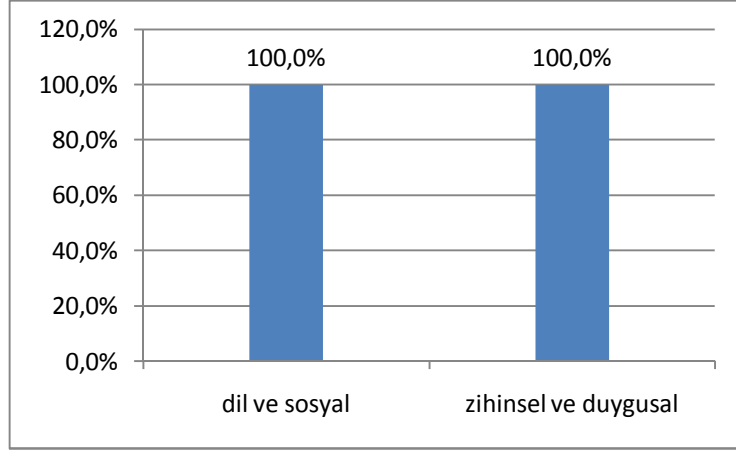
Grafik 17.1

Tablo 18.1: Gelişim Tablosu 18

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: M.B.Ç.	DOĞUM TARİHİ :	15.05.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-36 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	17.01.2010	
	SON TARİH :	18.04.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	Y	Y	100,00%
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	D	Y	
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	Y	Y	
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	D	Y	
Kısa sorular sorabilir.	D	Y	
Çoğul eklerini kullanabilir.	D	Y	
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	D	Y	
En az bir rengi doğru isimlendirir.	Y	Y	
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	D	Y	
Oyunda rolleri dağıtabilir.	D	Y	
Ad ve soyadlarını bilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	
Dün ne olduğunu anımsar.	D	Y	100,00%
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	Y	Y	
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	Y	
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	D	Y	
"Şimdi", "yakında" ve "sonra"yı anlar.	D	Y	
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	Y	Y	
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	D	Y	
Hikaye hatları içeren enteraktif taklit oyunlarını oynayabilirler.	D	Y	

Tablo 18'de, 32 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music derslerine katılmıştır. 3 ay süresince, düzenli olarak, toplam 14 derse katılabilmektedir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 35 aylıktır. Gelişimi normalden hızlı ilerlemiştir.

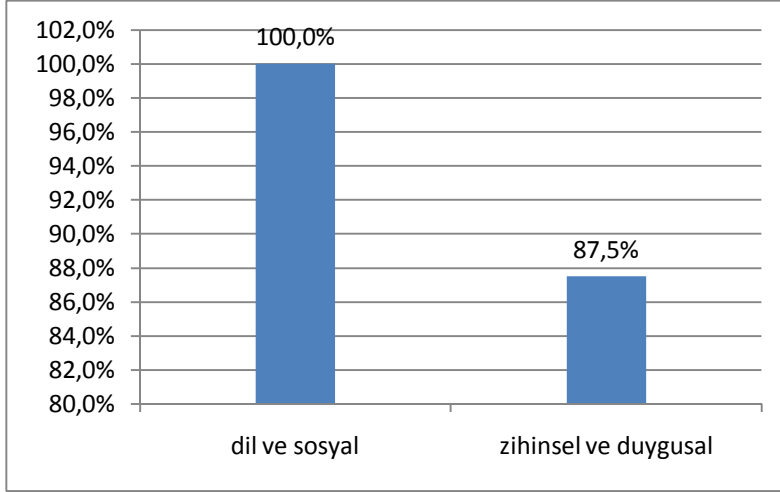
Grafik 18.1

Tablo 19.1: Gelişim Tablosu 1

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: D.G.	DOĞUM TARİHİ :	27.03.2007			
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-36 AY ARASI			
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	19.12.2009			
	SON TARİH :	30.04.2010			
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ		
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	D	Y	100,00%		
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	D	Y			
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	Y	Y			
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	D	Y			
Kısa sorular sorabilir.	D	Y			
Çoğul eklerini kullanabilir.	D	Y			
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	D	Y			
En az bir rengi doğru isimlendirir.	Y	Y			
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	D	Y			
Oyunda rolleri dağıtabilir.	D	Y			
Ad ve soyadlarını bilir.	Y	Y			
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM		SONUÇ	
Dün ne olduğunu anımsar.	D	Y		85,71%	
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	D	Y			
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	Y			
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	Y	Y			
"Şimdi", "yakında" ve "sonra"yı anlar.	D	Y			
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	D	D			
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	D	Y			
Hikaye hatları içeren enteraktif taklit oyunları oynayabilirler.	D	Y			

Tablo 19'da, 33 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Music ve Play&Learn derslerine katılmıştır. 4 ay süresince, düzensiz olarak, toplam 33 derse katılabiştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %85,71 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 38 aylıktır. Gelişimi normalden yavaş ilerlemiştir.

Grafik 19.1

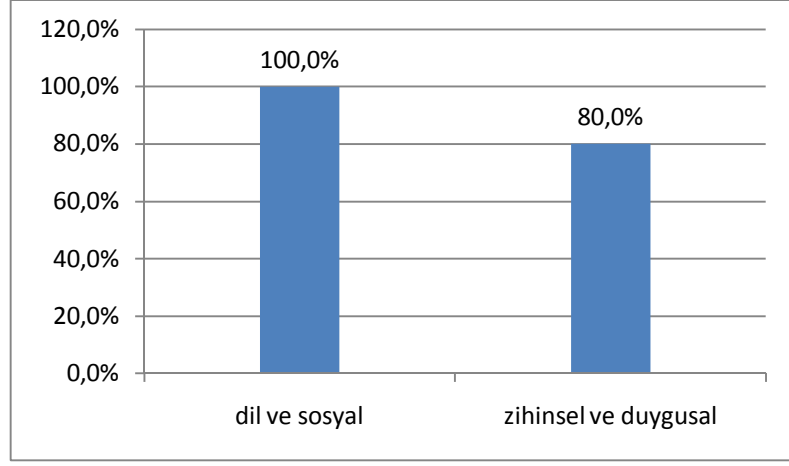
Tablo 20.1: Gelişim Tablosu 20

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: D.E.	DOĞUM TARİHİ :	28.05.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-36 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	10.04.2010	
	SON TARİH :	20.06.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	Y	Y	100,00%
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	D	Y	
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	D	Y	
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	D	Y	
Kısa sorular sorabilir.	D	Y	
Çoğul eklerini kullanabilir.	Y	Y	
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	D	Y	
En az bir rengi doğru isimlendirir.	Y	Y	
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	D	Y	
Oyunda rolleri dağıtabilir.	D	Y	
Ad ve soyadlarını bilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Dün ne olduğunu anımsar.	D	Y	80,00%
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	D	D	
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	Y	
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	Y	Y	
"Şimdi", "yakında" ve "sonra"yı anlar.	D	Y	
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	D	Y	
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	Y	Y	
Hikaye hatları içeren enteraktif taklit oyunlar oynayabilirler.	Y	Y	

Tablo 20'de, 35 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince, düzenli olarak, toplam 11 derse katılabilmektedir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %80 gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 37 aylıktır. Gelişimi normalden yavaş ilerlemiştir:

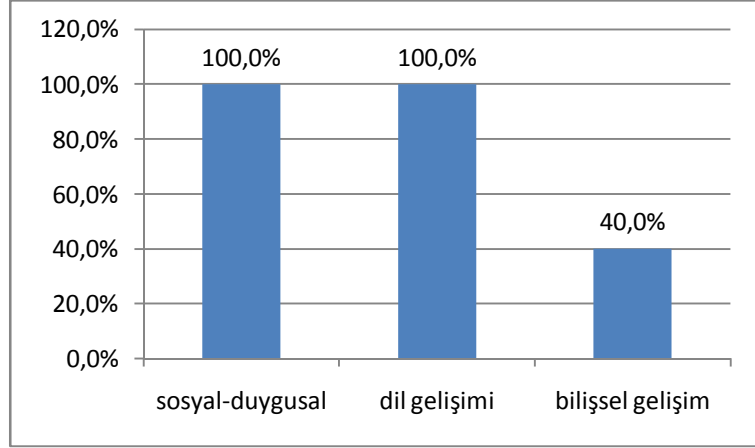
Grafik 20.1

Tablo 21.1: Gelişim Tablosu 21

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: D.E. School Skills Dönemi	DOĞUM TARİHİ :	28.05.2007		
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	36-48 AY ARASI		
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010		
	SON TARİH :	20.11.2010		
SOSYAL-DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ	
Kendisi ile ilgili sorulan sorulara uygun cevaplar verir.	D	Y	100,00%	
Grup oyunlarına katılır.	D	Y		
Sırasını bekler.	Y	Y		
"Lütfen", "Teşekkür ederim" gibi nezaket sözcüklerini kullanır.	Y	Y		
Duygularını ifade eder.	D	Y		
DİL GELİŞİMİ:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ	
Kendi kendine şarkı, şiir, tekerleme söyler.	D	Y	100,00%	
Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verir.	Y	Y		
Konuşmalarında sıfatları kullanır.	D	Y		
Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır.	D	Y		
Konuşmalarında yer bildiren ifadeler kullanır.	D	Y		
Konuşmalarında çoğul eklerini kullanır.	Y	Y		
"Neden", "Nasıl", "Kim" gibi sorular sorar.	Y	Y		
İki olayı oluş sırasına göre anlatır.	D	Y		
Duygularını sözlü olarak ifade eder.	Y	Y		
BİLİŞSEL GELİŞİM:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ	
"Büyük-küçük, az-çok, açık-kapalı, uzun-kısa" kavramlarını ayırt edebilir.	Y	Y	40,00%	
1'den 10'a kadar sayar.	D	D		
Birebir eşleştirme yapar.	Y	Y		
Üç küple köprü yapar.	Y	Y		
1'den 10'a kadar olan nesnelere içinde istenen sayıda nesne ya da nesnelere gösterir.	D	D		
Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlar.	D	D		
Üç parçalı yapbozu tamamlar.	Y	Y		
Renkleri tanıyıp eşleştirir.	D	Y		
Resmini gördüğü nesneyi tanımlar.	D	Y		
Diz, dil, boyun, kol, parmak gibi beden parçalarını gösterir.	Y	Y		
Cinsiyetini ayırt eder.	Y	Y		
ÖZ BAKIM BECERİLERİ:	İLK DURUM	SON DURUM		SONUÇ
Kendi kendine yemek yer.	Y	Y		25,00%
Düğmesiz ve bağımsız giysileri yardımsız giyer.	D	Y		
Giysilerin önünü ve arkasını ayırt eder.	D	D		
Gereksinim duyduğunda bağımsız olarak tuvalete gider.	D	D		
Burnunu mendille siler.	D	D		
Kendine ait eşyaları toplar.	Y	Y		

Tablo 21'de, Tablo 20'deki öğrencinin, 40 aylık olarak, yarım günlük anaokulu programına yazıldıktan sonraki gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music, Play&Learn derslerinin üçüne, aynı zamanda spor ve kültür derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince haftanın üç yarım günü derslere katılmıştır. Sosyal-Duygusal Becerilerde %100, Dil Gelişiminde %100, Bilişsel Gelişimde %40, Öz Bakım Becerilerinde ise %25 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 42 aylıktır. Gelişimi normalden hızlı ilerlemiştir.

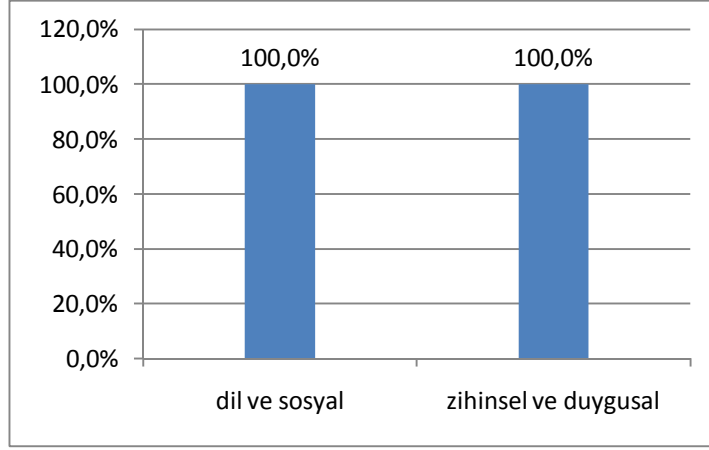
Grafik 21.1

Tablo 22.1: Gelişim Tablosu 22

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: J.A.	DOĞUM TARİHİ :	01.09.2007	
Y:YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-36 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	01.02.2010	
	SON TARİH :	16.05.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	Y	Y	100,00%
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	D	Y	
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	Y	Y	
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	D	Y	
Kısa sorular sorabilir.	D	Y	
Çoğul eklerini kullanabilir.	Y	Y	
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	D	Y	
En az bir rengi doğru isimlendirir.	D	Y	
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	D	Y	
Oyunda rolleri dağıtabilir.	D	Y	
Ad ve soyadlarını bilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Dün ne olduğunu anımsar.	D	Y	100,00%
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	Y	Y	
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	Y	
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	Y	Y	
"Şimdi", "yakında" ve "sonra"yı anlar.	Y	Y	
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	D	Y	
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	Y	Y	
Hikaye hatları içeren enteraktif taklit oyunları oynayabilirler.	D	Y	

Tablo 22'de, 29 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Music ve Art derslerine katılmıştır. 3 ay süresince, düzensiz olarak, toplam 18 derse katılabilmiştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 32 aylıktır. Gelişimi normalden hızlı ilerlemiştir.

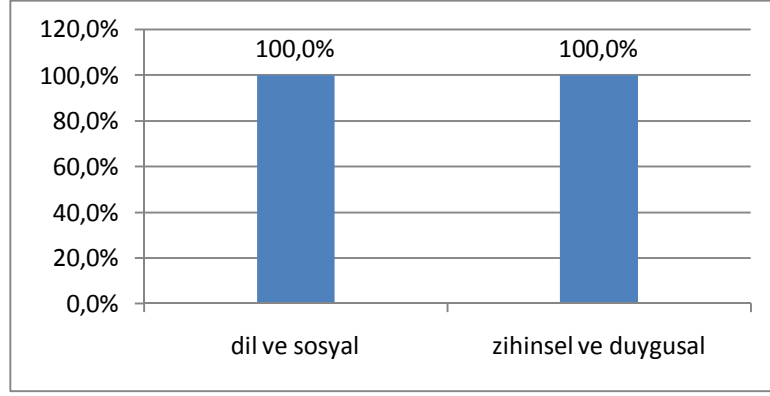
Grafik 22.1

Tablo 23.1: Gelişim Tablosu 23

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: N.D.	DOĞUM TARİHİ :	15.08.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-26 AY ARASI	
D:DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	22.02.2010	
	SON TARİH :	20.06.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	Y	Y	100,00%
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	D	Y	
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	D	Y	
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	Y	Y	
Kısa sorular sorabilir.	D	Y	
Çoğul eklerini kullanabilir.	D	Y	
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	D	Y	
En az bir rengi doğru isimlendirir.	Y	Y	
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	D	Y	
Oyunda rolleri dağıtabilir.	D	Y	
Ad ve soyadlarını bilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Dün ne olduğunu anımsar.	Y	Y	100,00%
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	D	Y	
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	Y	
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	Y	Y	
"Şimdi", "yakında" ve "sonra"yı anlar.	Y	Y	
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	D	Y	
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	D	Y	
Hikaye hatları içeren enteraktif taklit oyunları oynayabilirler.	D	Y	

Tablo 23'te, 24 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music dersine katılmıştır. 4 ay süresince, düzenli olarak, toplam 14 derse katılabilmektedir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 28 aylıktır. Gelişimi normal oranda ilerlemiştir.

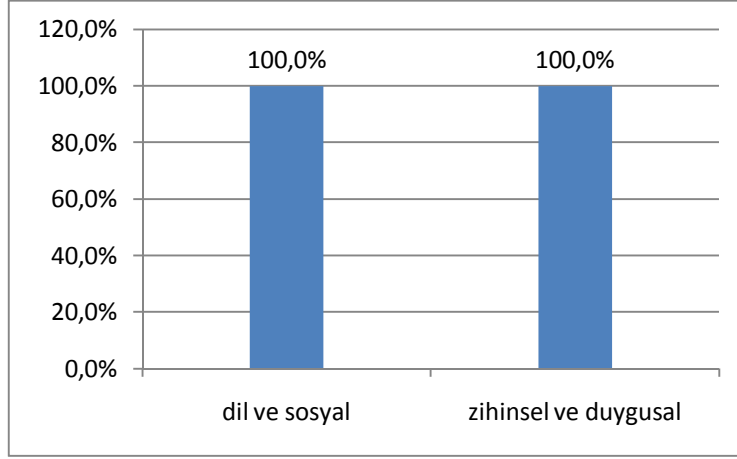
Grafik 23.1

Tablo 24.1: Gelişim Tablosu 24

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: E.Y.	DOĞUM TARİHİ :	11.05.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-36 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	22.02.2010	
	SON TARİH :	06.06.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	D	Y	100,00%
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	D	Y	
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	Y	Y	
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	D	Y	
Kısa sorular sorabilir.	D	Y	
Çoğul eklerini kullanabilir.	Y	Y	
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	D	Y	
En az bir rengi doğru isimlendirir.	Y	Y	
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	D	Y	
Oyunda rolleri dağıtabilir.	Y	Y	
Ad ve soyadlarını bilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Dün ne olduğunu anımsar.	Y	Y	100,00%
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	Y	Y	
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	Y	
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	Y	Y	
"Şimdi", "yakında" ve "sonra"yı anlar.	Y	Y	
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	D	Y	
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	Y	Y	
Hikaye hatları içeren enteraktif taklit oyunları oynayabilirler.	D	Y	

Tablo 24'te, 33 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Music ve Art derslerine katılmıştır. 4 ay süresince, düzensiz olarak, toplam 21 derse katılabilmiştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 37 aylıktır. Gelişimi normal oranda ilerlemiştir.

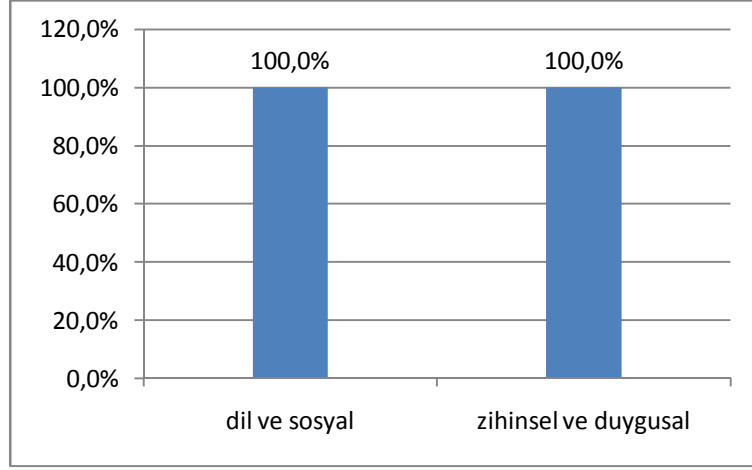
Grafik 24.1

Tablo 25.1: Gelişim Tablosu 25

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: O.Ç.	DOĞUM TARİHİ :	26.01.2009	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	10-16 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	04.04.2010	
	SON TARİH :	11.07.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Büyükler gibi konuşmaya çalışırlar ancak onların konuşmaları mırıldanmak gibidir, sesleri tam çıkaramazlar.	Y	Y	100,00%
"Baba" kelimesindeki ba-ba-ba gibi düzenli heceli kelimeleri söyleyebilirler.	Y	Y	
8-10 kelime konuşabilirler.	D	Y	
Kelimeyi kullanarak ya da eşyayı göstererek onunla ilgili bir şeyler sorabilirler.	D	Y	
Resimlerde ve aynada kendilerini tanırlar.	Y	Y	
Aynlık durumunda endişe, ya da yabancı korkusu gösterebilirler.	Y	Y	
Konuşmak için jestlerini kullanırlar.	D	Y	
1-2 tane komutu anlayabilirler.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İnce motor becerilerini taklit ederler.	Y	Y	100,00%
Gözden kaybolan ya da kaybolmakta olan objeleri gözleriyle takip edebilirler.	Y	Y	
Tek yönlü hareketleri izleyebilirler.	Y	Y	
Deneme yanılma yoluyla problemleri çözebilirler.	Y	Y	
Resimli kitaplardaki nesnelere tanırlar.	D	Y	

Tablo 25'te, 15 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music derslerine katılmıştır. 3 ay süresince, düzensiz olarak, toplam 11 derse katılabilmiştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 18 aylıktır. Gelişimi normal oranlarda ilerlemiştir.

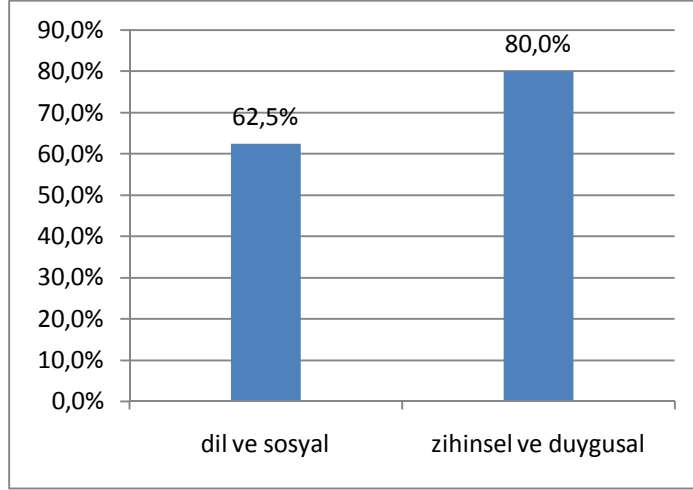
Grafik 25.1

Tablo 26.1: Gelişim Tablosu 26

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: M.E.	DOĞUM TARİHİ :	24.10.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	16-22 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	24.05.2010	
	SON TARİH :	10.10.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Basit soruları ve basit yönergeleri anlayabilir.	D	Y	62,50%
100'den fazla kelime kullanabilir.	D	D	
2 kelimeyi bir araya getirerek kullanabilir.	D	Y	
Basit kelimeleri taklit eder.	D	Y	
İsteklerini bildirmek için kelimeleri kullanır, ya da nesne hakkında bilgi almak ister.	D	D	
Karşılıklı iletişime girmeyi öğrenir.	D	D	
Ben ve benim kavramlarını öğrenmeye başlar.	D	Y	
Vücut organları sorulduğunda cevap verebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	
Nesneleri fonksiyonel kullanabilir.	D	Y	80,00%
İstedığı ya da kayıp oyuncuğu birden fazla yere bakarak arayabilir.	Y	Y	
15 dakika ya da daha fazla sizinle ya da yalnız oynayabilir.	D	D	
Birkaç dakika önce yapılan davranışları taklit edebilir.	D	Y	
Aile albümünden tanıdık yüzleri fark edebilir.	D	Y	
Başka bir nesneyi tutabilmek için çabuk ya da başka bir nesne kullanılabilir.	Y	Y	
Sıkıntı içindeki insanı rahatlatılabilir.	D	Y	
Saçma ve komik hareketler yaptığında anlar ve kendisi de güler.	Y	Y	

Tablo 26'da, 19 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music dersine katılmıştır. 5 ay içerisinde, düzensiz olarak, toplam 11 derse katılabilmiştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %62,50, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %80 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 24 aylıktır. Gelişimi normalden daha hızlı ilerlemiştir.

Grafik 26.1

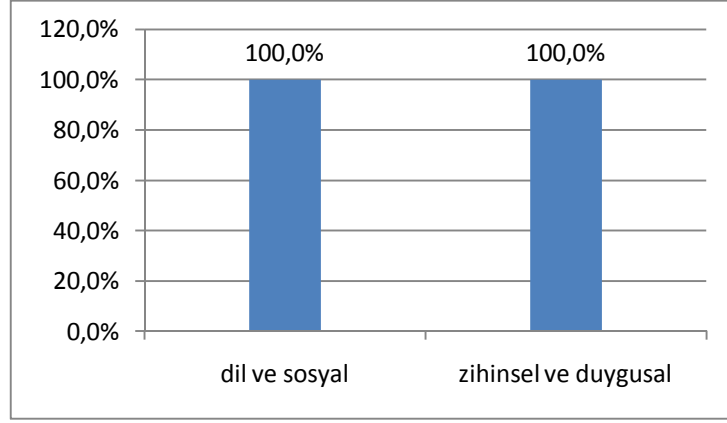
Tablo 27.1: Gelişim Tablosu 27

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: L.B.E.	DOĞUM TARİHİ :	02.01.2009	
Y:YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	16-22 AY ARASI	
D:DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	26.06.2010	
	SON TARİH :	24.10.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Basit soruları ve basit yönergeleri anlayabilir.	D	Y	100,00%
100'den fazla kelime kullanabilir.	D	Y	
2 kelimeyi bir araya getirerek kullanabilir.	D	Y	
Basit kelimeleri taklit eder.	Y	Y	
İsteklerini bildirmek için kelimeleri kullanır, ya da nesne hakkında bilgi almak ister.	D	Y	
Karşılıklı iletişime girmeyi öğrenir.	D	Y	
Ben ve benim kavramlarını öğrenmeye başlar.	Y	Y	
Vücut organları sorulduğunda cevap verebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Nesneleri fonksiyonel kullanabilir.	Y	Y	100,00%
İsteddiği ya da kayıp oyuncuğu birden fazla yere bakarak arayabilir.	Y	Y	
15 dakika ya da daha fazla sizinle ya da yalnız oynayabilir.	D	Y	
Birkaç dakika önce yapılan davranışları taklit edebilir.	D	Y	
Aile albümünden tanıdık yüzleri fark edebilir.	Y	Y	
Başka bir nesneyi tutabilmek için çabuk ya da başka bir nesne kullanılabilir.	D	Y	
Sıkıntı içindeki insanı rahatlatır.	D	Y	
Saçma ve komik hareketler yaptığında anlar ve kendisi de güler.	D	Y	

Tablo 27'de, 18 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music dersine katılmıştır. Öğrencinin Gymboree dışında farklı okullarda da oyun faaliyetlerine katıldığı aile tarafından belirtilmiştir. 4 ay süresince, düzensiz olarak, toplam 11 derse katılabilmektedir. Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 22 aylıktır. Gelişimi normal oranda ilerlemiştir.

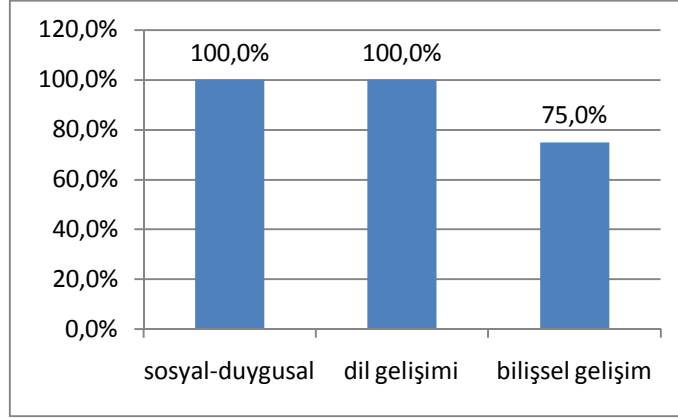
Grafik 27.1

Tablo 28.1: Gelişim Tablosu 28

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: E.Ş.	DOĞUM TARİHİ :	31.03.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	36-48 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	07.06.2010	
	SON TARİH :	31.10.2010	
SOSYAL-DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Kendisi ile ilgili sorulan sorulara uygun cevaplar verir.	D	Y	100,00%
Grup oyunlarına katılır.	D	Y	
Sırasını bekler.	D	Y	
"Lütfen", "Teşekkür ederim" gibi nezaket sözcüklerini kullanır.	D	Y	
Duygularını ifade eder.	D	Y	
DİL GELİŞİMİ:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Kendi kendine şarkı, şiir, tekerleme söyler.	D	Y	100,00%
Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verir.	D	Y	
Konuşmalarında sıfatları kullanır.	D	Y	
Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır.	Y	Y	
Konuşmalarında yer bildiren ifadeler kullanır.	D	Y	
Konuşmalarında çoğul eklerini kullanır.	Y	Y	
"Neden", "Nasıl", "Kim" gibi sorular sorar.	Y	Y	
İki olayı oluş sırasına göre anlatır.	D	Y	
Duygularını sözlü olarak ifade eder.	D	Y	
BİLİŞSEL GELİŞİM:	İLK DURUM	SON DURUM	
"Büyük-küçük, az-çok, açık-kapalı, uzun-kısa" kavramlarını ayırt edebilir.	Y	Y	75,00%
1'den 10'a kadar sayar.	D	Y	
Birebir eşleştirme yapar.	Y	Y	
Üç küple köprü yapar.	Y	Y	
1'den 10'a kadar olan nesnelere içinde istenen sayıdaki nesne ya da nesnelere gösterir.	D	D	
Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlar.	D	Y	
Üç parçalı yapbozu tamamlar.	Y	Y	
Renkleri tanıır ve eşleştirir.	D	Y	
Resmini gördüğü nesneyi tanımlar.	Y	Y	
Diz, dil, boyun, kol, parmak gibi beden parçalarını gösterir.	Y	Y	
Cinsiyetini ayırt eder.	Y	Y	

Tablo 28'de, 39 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music dersine katılmıştır. Yaklaşık 5 ay süresince, düzensiz olarak, toplam 10 derse gelebilmiştir. Sosyal-Duygusal Becerilerde %100, Dil Gelişimde %100, Bilişsel Gelişimde ise %75 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 44 aylıktır. Gelişimi normalden hızlı ilerlemiştir.

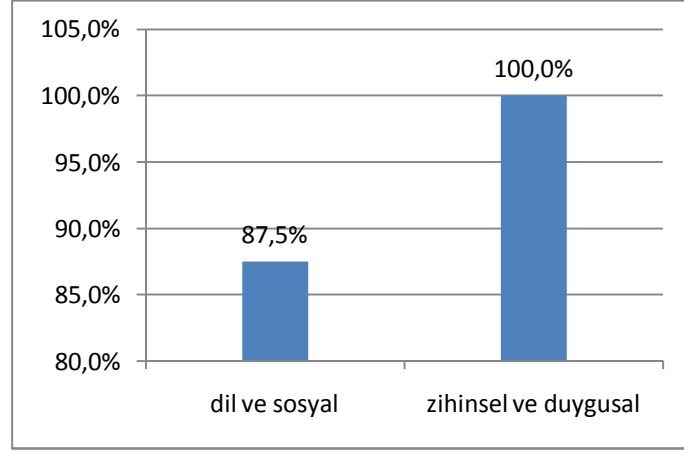
Grafik 28.1

Tablo 29.1: Gelişim Tablosu 29

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: Z.Ö.	DOĞUM TARİHİ :	15.12.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	16-22 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	01.08.2010	
	SON TARİH :	14.11.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Basit soruları ve basit yönergeleri anlayabilir.	D	Y	87,50%
100'den fazla kelime kullanabilir.	D	D	
2 kelimeyi bir araya getirerek kullanabilir.	D	Y	
Basit kelimeleri taklit eder.	D	Y	
İsteklerini bildirmek için kelimeleri kullanır, ya da nesne hakkında bilgi almak ister.	D	Y	
Karşılıklı iletişime girmeyi öğrenir.	D	Y	
Ben ve benim kavramlarını öğrenmeye başlar.	D	Y	
Vücut organları sorulduğunda cevap verebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Nesneleri fonksiyonel kullanabilir.	D	Y	100,00%
İsteddiği ya da kayıp oyuncuğu birden fazla yere bakarak arayabilir.	Y	Y	
15 dakika ya da daha fazla sizinle ya da yalnız oynayabilir.	Y	Y	
Birkaç dakika önce yapılan davranışları taklit edebilir.	Y	Y	
Aile albümünden tanıdık yüzleri fark edebilir.	Y	Y	
Başka bir nesneyi tutabilmek için çabuk ya da başka bir nesne kullanılabilir.	D	Y	
Sıkıntı içindeki insanı rahatlatır.	D	Y	
Saçma ve komik hareketler yaptığında anlar ve kendisi de güler.	D	Y	

Tablo 29'da, 20 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music derslerine katılmıştır. 3 ay süresince, düzenli olarak, toplam 10 derse gelebilmiştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %87,50, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 23 aylıktır. Gelişimi normal hızın gerisinde ilerlemiştir.

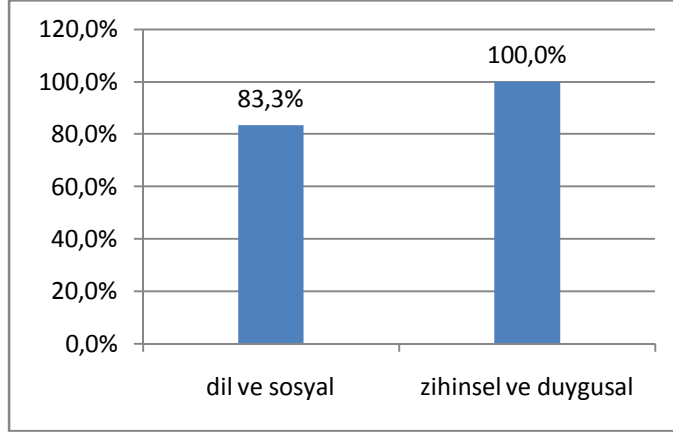
Grafik 29.1

Tablo 30.1: Gelişim Tablosu 30

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: E.S.Ç.	DOĞUM TARİHİ :	03.02.2009	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	16-22 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010	
	SON TARİH :	14.11.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Basit soruları ve basit yönergeleri anlayabilir.	D	Y	83,33%
100'den fazla kelime kullanabilir.	D	D	
2 kelimeyi bir araya getirerek kullanabilir.	D	Y	
Basit kelimeleri taklit eder.	D	Y	
İsteklerini bildirmek için kelimeleri kullanır, ya da nesne hakkında bilgi almak ister.	D	Y	
Karşılıklı iletişime girmeyi öğrenir.	D	Y	
Ben ve benim kavramlarını öğrenmeye başlar.	Y	Y	
Vücut organları sorulduğunda cevap verebilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	
Nesneleri fonksiyonel kullanabilir.	D	Y	100,00%
İstedığı ya da kayıp oyuncuğu birden fazla yere bakarak arayabilir.	D	Y	
15 dakika ya da daha fazla sizinle ya da yalnız oynayabilir.	D	Y	
Birkaç dakika önce yapılan davranışları taklit edebilir.	D	Y	
Aile albümünden tanıdık yüzleri fark edebilir.	Y	Y	
Başka bir nesneyi tutabilmek için çabuk ya da başka bir nesne kullanılabilir.	D	Y	
Sıkıntı içindeki insanı rahatlatılabilir.	D	Y	
Saçma ve komik hareketler yaptığında anlar ve kendisi de güler.	D	Y	

Tablo 30'da, 19 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music dersine katılmıştır. 2 ay içerisinde, düzenli olarak, toplam 9 derse gelebilmiştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %83,33, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 28 aylıktır. Gelişimi normal hızın gerisinde ilerlemiştir.

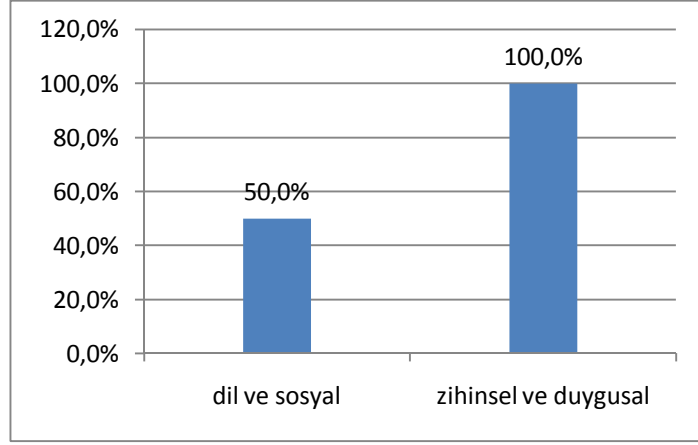
Grafik 30.1

Tablo 31.1: Gelişim Tablosu 31

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: D.B.	DOĞUM TARİHİ :	15.12.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	16-22 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	20.09.2010	
	SON TARİH :	14.11.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Basit soruları ve basit yönergeleri anlayabilir.	Y	Y	50,00%
100'den fazla kelime kullanabilir.	D	D	
2 kelimeyi bir araya getirerek kullanabilir.	D	D	
Basit kelimeleri taklit eder.	D	Y	
İsteklerini bildirmek için kelimeleri kullanır, ya da nesne hakkında bilgi almak ister.	D	D	
Karşılıklı iletişime girmeyi öğrenir.	D	Y	
Ben ve benim kavramlarını öğrenmeye başlar.	Y	Y	
Vücut organları sorulduğunda cevap verebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Nesneleri fonksiyonel kullanabilir.	D	Y	100,00%
İstedığı ya da kayıp oyuncuğu birden fazla yere bakarak arayabilir.	D	Y	
15 dakika ya da daha fazla sizinle ya da yalnız oynayabilir.	D	Y	
Birkaç dakika önce yapılan davranışları taklit edebilir.	D	Y	
Aile albümünden tanıdık yüzleri fark edebilir.	Y	Y	
Başka bir nesneyi tutabilmek için çabuk ya da başka bir nesne kullanılabilir.	D	Y	
Sıkıntı içindeki insanı rahatlatılabilir.	D	Y	
Saçma ve komik hareketler yaptığında anlar ve kendisi de güler.	D	Y	

Tablo 31'de, 21 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music derslerine katılmıştır. Aynı anda, Gymboree dışında başka bir okulun oyun grubuna da devam edildiği velisi tarafından bildirilmiştir. 2 ay süresince, düzenli olarak, toplam 7 derse katılabilmektedir. Dil ve Sosyal Becerilerde %50, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 23 aylıktır. Gelişimi normalin gerisinde ilerlemektedir.

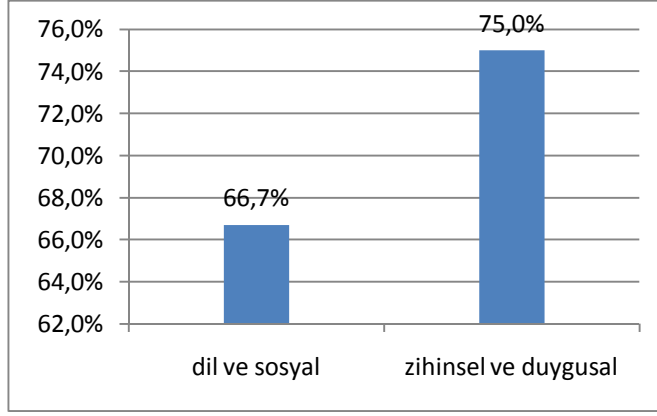
Grafik 31.1

Tablo 32.1: Gelişim Tablosu 32

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: E.U.	DOĞUM TARİHİ :	18.10.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	28.12.2009	
	SON TARİH :	14.03.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.	D	Y	66,67%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	Y	Y	
Zamirleri kullanabilir.	D	Y	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	Y	Y	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	D	
Basit işlerde yardım edebilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	D	D	75,00%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	Y	Y	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	Y	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	D	Y	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	D	Y	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	Y	Y	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	Y	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	D	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.	D	Y	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	D	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	Y	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	D	D	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 32’de, 26 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Music, Play&Learn ve Art derslerinin üçüne de katılmıştır. 3 ay süresince, düzenli olarak, toplam 30 derse katılabilmektedir. Dil ve Sosyal Becerilerde %66,67,Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %75 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 29 aylıktır. Gelişimi normalin gerisinde ilerlemiştir.

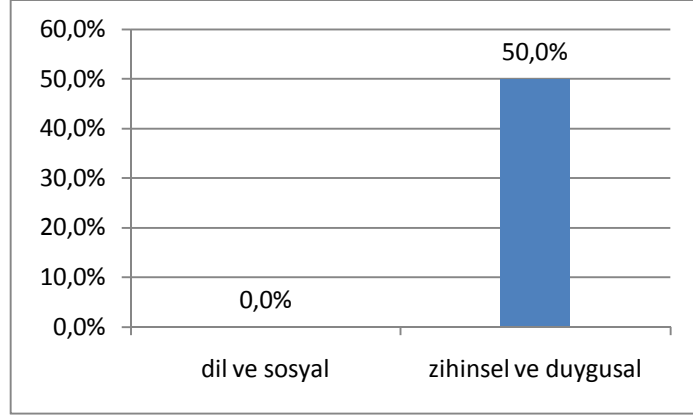
Grafik 32.1

Tablo 33.1: Gelişim Tablosu 33

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: E.A.	DOĞUM TARİHİ :	14.11.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	14.01.2010	
	SON TARİH :	14.03.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.	D	D	0,00%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	D	D	
Zamirleri kullanabilir.	D	D	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	D	D	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	D	
Basit işlerde yardım edebilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	D	Y	50,00%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	D	D	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	Y	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	D	D	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	D	Y	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	D	D	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	Y	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	Y	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.	Y	Y	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	Y	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	Y	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	Y	Y	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 33'te, 26 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music dersine katılmıştır. 4 ay süresince, düzensiz olarak, toplam 8 derse katılabilmektedir. Bu süre içerisinde Dil ve Sosyal Becerilerde %0, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %50 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 30 aylıktır. Gelişimi normalin oldukça gerisinde ilerlemiştir.

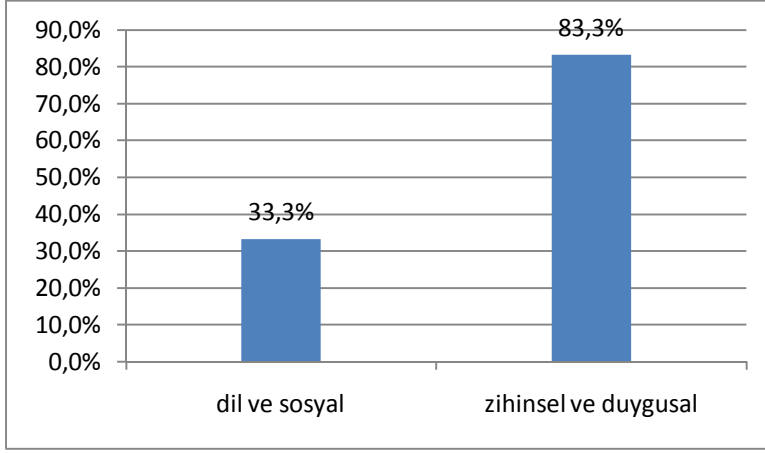
Grafik 33.1

Tablo 34.1: Gelişim Tablosu 34

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: P.P.	DOĞUM TARİHİ :	10.01.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	19.03.2010	
	SON TARİH :	30.06.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.	D	D	33,33%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	D	D	
Zamirleri kullanabilir.	D	D	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	D	Y	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	D	
Basit işlerde yardım edebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	D	D	83,33%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	D	Y	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	D	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	D	Y	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	D	Y	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	D	Y	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	D	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	D	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.	D	Y	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	D	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	D	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	D	Y	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 34'te, 26 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music derslerine katılmıştır. 3,5 ay süresince, düzensiz olarak, toplam 10 derse katılabilmiştir. Bu süre içerisinde Dil ve Sosyal Becerilerde %33,33, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %83,33 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 29 aylıktır. Gelişimi normalin oldukça gerisinde ilerlemiştir.

Grafik 34.1

Tablo 35.1: Gelişim Tablosu 35

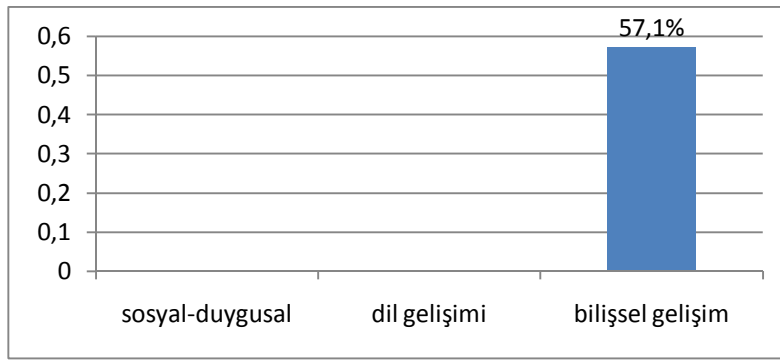
ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: O.A.	DOĞUM TARİHİ :	19.07.2006	
	İLK AY ARALIĞI :	48-60 AY ARASI	
Y: YETERLİ	İLK TARİH :	13.09.2010	
D: DESTEKLENMELİ	SON TARİH :	20.11.2010	
SOSYAL-DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Adını, soyadını ve yaşını bilir.	Y	Y	
Toplum içinde kendinden beklenen sosyal davranışları sergiler.	Y	Y	
Yetişkinlerin konuşmalarına katılır.	Y	Y	
Oyuncaklarını paylaşır.	Y	Y	
Grup oyunlarında yetişkinlerin liderliğini kabul eder.	Y	Y	
İzin ister.	Y	Y	
Bir sorunu olduğu zaman yardım ister.	Y	Y	
Övülmekten hoşlanır.	Y	Y	
Kendinden küçüklere yardım etmeye karşı isteklidir.	Y	Y	
DİL GELİŞİMİ:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Kendine verilen üç yönergeyi dinler ve yerine getirir.	Y	Y	
Birleşik cümleler kullanır.	Y	Y	
Resimdeki saçmalıkları açıklar.	Y	Y	
Zıt sözcükleri söyler.	Y	Y	
Konuşmalarında bağlaç kullanır.	Y	Y	
Konuşmalarında sözcüklerin olumsuz biçimlerini de kullanır.	Y	Y	
BİLİŞSEL GELİŞİM:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İnsan resmini 6 ögeyi içerecek şekilde çözer.	D	Y	
4-8 parçalı yapbozu tamamlar.	D	D	
1'den 10'a kadar olan nesnelere rakamlar arasında ilişki kurar.	D	D	
Nesneleri ortak özelliklerine göre sınıflandırır.	Y	Y	
1'den 20'ye kadar ezbere sayar.	D	D	
3'lü, 4'lü eşit setleri eşleştirir.	Y	Y	
İki yarım daireyi birleştirip tam bir daire yapar.	D	D	
Baştaki, sondaki, ortadaki gibi mekânsal konumları ayırt eder.	Y	Y	
Bir olayı oluş sırasına göre sıralar.	D	Y	
Model olduğunda 10 küpten kule yapar.	Y	Y	
Nesnelerin neden yapıldığını söyler.	D	D	
"Neden?" sorusuna cevap verir.	Y	Y	
Dokuları ayırt eder.	Y	Y	
8 rengi isimlendirir.	D	Y	
Renkleri gruplandırır.	D	D	
Renkleri tonlarına göre sıralar.	D	Y	
Bazı paraları tanı ver isimlendirir.	D	Y	
Kısa bir süre önce gördüğü bir resmi hatırlar.	Y	Y	
Eksik resimleri modele bakarak tamamlar.	D	Y	
Gösterilen resimle ilgili bir öykü anlatır.	Y	Y	
Öyküdeki 5 ana noktayı hatırlar ve tekrarlar.	D	Y	
Neden-sonuç ilişkilerini kurar.	Y	Y	
Etkinliklere bağlı olarak günün hangi zamanında olduğunu söyler.	D	Y	
Bir nesnenin diğerine göre ağır ya da hafif olduğunu söyler.	Y	Y	
ÖZ BAKIM BECERİLERİ:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Yardımla saçlarını tarar.	Y	Y	
Giysilerindeki büyük düğmeleri ilikler, çözer.	D	Y	
Boyuna uygun bir askıya ceket ya da hırkasını asabilir.	D	Y	
Ayakkabılarını bağlar ve fiyonk yapar.	D	D	
Ellerini ve yüzünü yardımsız yıkar.	Y	Y	
Dişlerini fırçalar.	Y	Y	
Sofra kurallarına uyar.	D	Y	
Yemekle ilgili araç gereçleri uygun kullanır.	D	Y	
Sofra kurmak gibi ev işlerine yardımcı olur.	D	Y	

57,14%

83,33%

Tablo 35’te 50 aylık olarak, yarım günlük anaokulu programına başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music, Play&Learn derslerinin üçüne, aynı zamanda spor ve kültür derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince haftanın üç yarım günü derslere katılmıştır. Bu sürenin başında Sosyal-Duygusal Becerilerde ve Dil Gelişiminde tamamıyla “Yeterli” görüldüğünden bu durumun yüzdesi alınmamıştır. Bilişsel Gelişimde %57,14, Öz Bakım Becerilerinde ise %83,33 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 52 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemiştir.

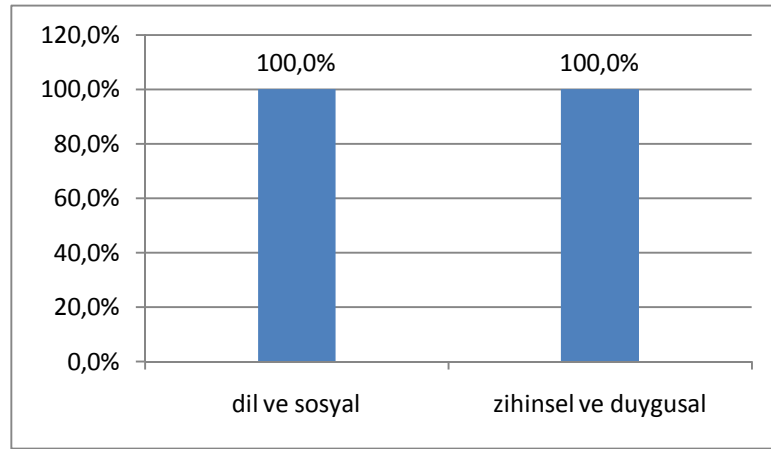
Grafik 35.1

Tablo 36.1: Gelişim Tablosu 36

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: I.G.	DOĞUM TARİHİ :	03.05.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-36 AY	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010	
	SON TARİH :	20.11.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	D	Y	100,00%
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	D	Y	
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	D	Y	
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	Y	Y	
Kısa sorular sorabilir.	Y	Y	
Çoğul eklerini kullanabilir.	D	Y	
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	D	Y	
En az bir rengi doğru isimlendirir.	Y	Y	
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	D	Y	
Oyunda rolleri dağıtabilir.	D	Y	
Ad ve soyadlarını bilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Dün ne olduğunu anımsar.	D	Y	100,00%
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	D	Y	
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	Y	
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	D	Y	
“Şimdi”, “yakında” ve “sonra”yı anlar.	D	Y	
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	D	Y	
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	Y	Y	
Hikâye hatları içeren enteraktif taklit oyunları oynayabilirler.	D	Y	

Tablo 36’da, 28 aylık olarak, yarım günlük anaokulu programına başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music, Play&Learn derslerinin üçüne, aynı zamanda spor ve kültür derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince haftanın üç yarım günü derslere katılmıştır. Öğrenci anaokulu programından önce 7 ay süresince, Art ve Play&Learn dersleri olma üzere, düzensiz olarak, toplam 38 derse katılmıştır. Anaokulu programı süresince Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise % 100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 30 aylıktır. Gelişimi normalden oldukça hızlı ilerlemiştir.

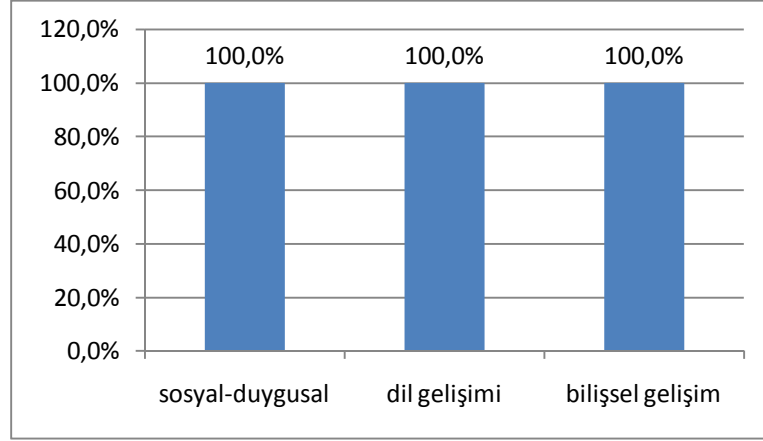
Grafik 36.1

Tablo 37.1: Gelişim Tablosu 37

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: C.Ç.	DOĞUM TARİHİ :	08.04.2007		
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	36-48 AY ARASI		
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010		
	SON TARİH :	20.11.2010		
SOSYAL-DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ	
Kendisi ile ilgili sorulan sorulara uygun cevaplar verir.	Y	Y	100,00%	
Grup oyunlarına katılır.	D	Y		
Sırasını bekler.	D	Y		
"Lütfen", "Teşekkür ederim" gibi nezaket sözcüklerini kullanır.	D	Y		
Duygularını ifade eder.	Y	Y		
DİL GELİŞİMİ:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ	
Kendi kendine şarkı, şiir, tekerleme söyler.	D	Y	100,00%	
Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verir.	Y	Y		
Konuşmalarında sıfatları kullanır.	Y	Y		
Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır.	Y	Y		
Konuşmalarında yer bildiren ifadeler kullanır.	Y	Y		
Konuşmalarında çoğul eklerini kullanır.	Y	Y		
"Neden", "Nasıl", "Kim" gibi sorular sorar.	Y	Y		
İki olayı oluş sırasına göre anlatır.	D	Y		
Duygularını sözlü olarak ifade eder.	Y	Y		
BİLİŞSEL GELİŞİM:	İLK DURUM	SON DURUM		SONUÇ
"Büyük-küçük, az-çok, açık-kapalı, uzun-kısa" kavramlarını ayırt edebilir.	Y	Y	100,00%	
1'den 10'a kadar sayar.	D	Y		
Birebir eşleştirme yapar.	Y	Y		
Üç küple köprü yapar.	Y	Y		
1'den 10'a kadar olan nesnelere içinde istenen sayıdaki nesne ya da nesnelere gösterir.	Y	Y		
Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlar.	D	Y		
Üç parçalı yapbozu tamamlar.	Y	Y		
Renkleri tanıır ve eşleştirir.	D	Y		
Resmini gördüğü nesneyi tanımlar.	Y	Y		
Diz, dil, boyun, kol, parmak gibi beden parçalarını gösterir.	Y	Y		
Cinsiyetini ayırt eder.	Y	Y		
ÖZ BAKIM BECERİLERİ:	İLK DURUM	SON DURUM		SONUÇ
Kendi kendine yemek yer.	D	D		0,00%
Düğmesiz ve bağımsız giysileri yardımsız giyer.	D	D		
Giysilerin önünü ve arkasını ayırt eder.	D	D		
Gereksinim duyduğunda bağımsız olarak tuvalete gider.	D	D		
Burnunu mendille siler.	D	D		
Kendine ait eşyaları toplar.	D	D		

Tablo 37'de, 41 aylık olarak, yarım günlük anaokulu programına başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music, Play&Learn derslerinin üçüne, aynı zamanda spor ve kültür derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince haftanın üç yarım günü derslere katılmıştır. Bu süre içerisinde Sosyal-Duygusal Becerilerde %100, Dil Gelişiminde %100, Bilişsel Gelişimde %100, Öz Bakım Becerilerinde ise %0 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 43 aylıktır. Gelişimi normalden oldukça hızlı ilerlemiştir.

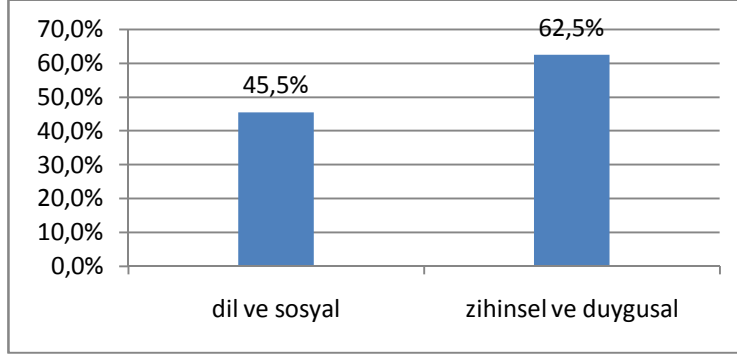
Grafik 37.1

Tablo 38.1: Gelişim Tablosu 38

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: M.T.H.	DOĞUM TARİHİ :	02.06.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-36 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010	
	SON TARİH :	20.11.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	D	Y	45,45%
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	D	D	
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	D	D	
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	D	Y	
Kısa sorular sorabilir.	D	Y	
Çoğul eklerini kullanabilir.	D	Y	
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	D	D	
En az bir rengi doğru isimlendirir.	D	D	
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	D	D	
Oyunda rolleri dağıtabilir.	D	Y	
Ad ve soyadlarını bilir.	D	D	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Dün ne olduğunu anımsar.	D	D	62,50%
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	D	Y	
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	D	
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	D	Y	
"Şimdi", "yakında" ve "sonra"yı anlar.	D	D	
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	D	Y	
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	D	Y	
Hikâye hatları içeren enteraktif taklit oyunları oynayabilirler.	D	Y	

Tablo 38'de, 27 aylık olarak, yarım günlük anaokulu programına başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music, Play&Learn derslerinin üçüne, aynı zamanda spor ve kültür derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince haftanın üç yarım günü derslere katılmıştır. Öğrencinin durumu 28 aydan sonraki gelişim durumuna göre hesaplanmıştır. Anaokulu programı süresi içerisinde Dil ve Sosyal Becerilerde %45,45, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %62,50 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 29 aylıktır. Gelişimi normal oranda ilerlemiştir.

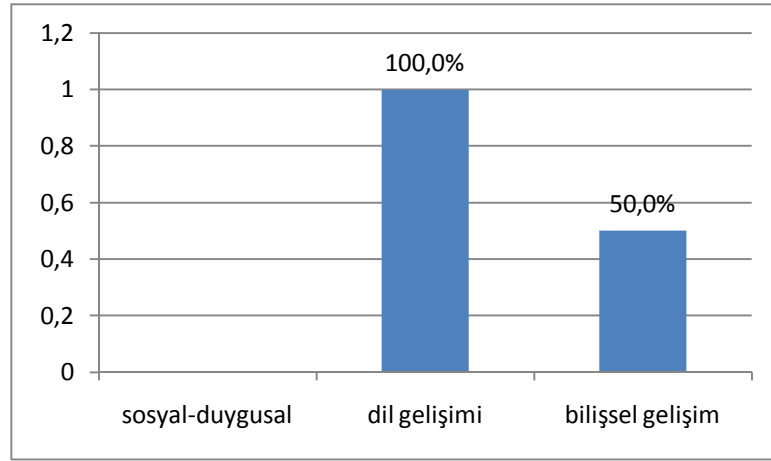
Grafik 38.1

Tablo 39.1: Gelişim Tablosu 39

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: E.M.	DOĞUM TARİHİ :	09.02.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	36-48 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010	
	SON TARİH :	20.11.2010	
SOSYAL-DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Kendisi ile ilgili sorulan sorulara uygun cevaplar verir.	Y	Y	
Grup oyunlarına katılır.	Y	Y	
Sırasını bekler.	Y	Y	
"Lütfen", "Teşekkür ederim" gibi nezaket sözcüklerini kullanır.	Y	Y	
Duygularını ifade eder.	Y	Y	
DİL GELİŞİMİ:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Kendi kendine şarkı, şiir, tekerleme söyler.	Y	Y	100,00%
Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verir.	Y	Y	
Konuşmalarında sıfatları kullanır.	D	Y	
Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır.	Y	Y	
Konuşmalarında yer bildiren ifadeler kullanır.	Y	Y	
Konuşmalarında çoğul eklerini kullanır.	Y	Y	
"Neden", "Nasıl", "Kim" gibi sorular sorar.	Y	Y	
İki olayı oluş sırasına göre anlatır.	D	Y	
Duygularını sözlü olarak ifade eder.	Y	Y	
BİLİŞSEL GELİŞİM:	İLK DURUM	SON DURUM	
"Büyük-küçük, az-çok, açık-kapalı, uzun-kısa" kavramlarını ayırt edebilir.	Y	Y	50,00%
1'den 10'a kadar sayar.	D	D	
Birebir eşleştirme yapar.	Y	Y	
Üç küple köprü yapar.	Y	Y	
1'den 10'a kadar olan nesnelere içinde istenen sayıdaki nesne ya da nesnelere gösterir.	D	D	
Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlar.	D	Y	
Üç parçalı yapbozu tamamlar.	Y	Y	
Renkleri tanıyıp eşleştirir.	D	Y	
Resmini gördüğü nesneyi tanımlar.	Y	Y	
Diz, dil, boyun, kol, parmak gibi beden parçalarını gösterir.	Y	Y	
Cinsiyetini ayırt eder.	Y	Y	
ÖZ BAKIM BECERİLERİ:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Kendi kendine yemek yer.	D	Y	60,00%
Düğmesiz ve bağımsız giysileri yardımsız giyer.	D	Y	
Giysilerin önünü ve arkasını ayırt eder.	D	Y	
Gereksinim duyduğunda bağımsız olarak tuvalete gider.	D	D	
Burnunu mendille siler.	D	D	
Kendine ait eşyaları toplar.	Y	Y	

Tablo 39’de, 43 aylık olarak, yarım günlük anaokulu programına başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music, Play&Learn derslerinin üçüne, aynı zamanda spor ve kültür derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince haftanın üç yarım günü derslere katılmıştır. Öğrenci daha önce 2 ay boyunca düzenli olarak 7 Art dersine katılmıştır. Anaokuluna başladığı süre içerisinde Sosyal ve Duygusal Becerileri tamamıyla “Yeterli” bulunduğundan yüzde oranı alınmamıştır. Dil Gelişiminde %100, Bilişsel Gelişimde %50, Öz Bakım Becerilerinde ise %60 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 45 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemiştir.

Grafik 39.1

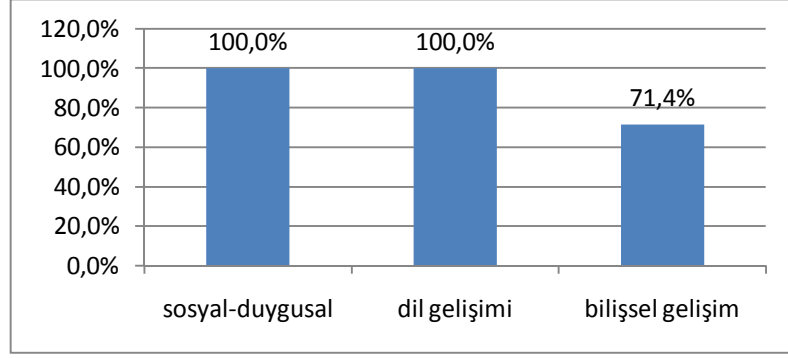
Tablo 40.1: Gelişim Tablosu 40

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: A.Y.	DOĞUM TARİHİ :	21.08.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	36-48 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010	
	SON TARİH :	20.11.2010	
SOSYAL-DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Kendisi ile ilgili sorulan sorulara uygun cevaplar verir.	D	Y	100,00%
Grup oyunlarına katılır.	D	Y	
Sırasını bekler.	D	Y	
"Lütfen", "Teşekkür ederim" gibi nezaket sözcüklerini kullanır.	D	Y	
Duyularını ifade eder.	D	Y	
DİL GELİŞİMİ:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Kendi kendine şarkı, şiir, tekerleme söyler.	D	Y	100,00%
Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verir.	D	Y	
Konuşmalarında sıfatları kullanır.	D	Y	
Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır.	D	Y	
Konuşmalarında yer bildiren ifadeler kullanır.	D	Y	
Konuşmalarında çoğul eklerini kullanır.	D	Y	
"Neden", "Nasil", "Kim" gibi sorular sorar.	D	Y	
İki olayı oluş sırasına göre anlatır.	D	Y	
Duyularını sözlü olarak ifade eder.	D	Y	
BİLİŞSEL GELİŞİM:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
"Büyük-küçük, az-çok, açık-kapalı, uzun-kısa" kavramlarını ayırt edebilir.	Y	Y	71,43%
1'den 10'a kadar sayar.	D	D	
Birebir eşleştirme yapar.	D	Y	
Üç küple köprü yapar.	Y	Y	
1'den 10'a kadar olan nesnelere içinde istenen sayıdaki nesne ya da nesnelere gösterir.	D	D	
Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlar.	D	Y	
Üç parçalı yapbozu tamamlar.	Y	Y	
Renkleri tanıyıp eşleştirir.	D	Y	
Resmini gördüğü nesneyi tanımlar.	D	Y	
Diz, dil, boyun, kol, parmak gibi beden parçalarını gösterir.	Y	Y	
Cinsiyetini ayırt eder.	D	Y	
ÖZ BAKIM BECERİLERİ:	İLK DURUM	SON DURUM	
Kendi kendine yemek yer.	D	Y	60,00%
Düğmesiz ve bağımsız giysileri yardımsız giyer.	D	Y	
Giysilerin önünü ve arkasını ayırt eder.	Y	Y	
Gereksinim duyduğunda bağımsız olarak tuvalete gider.	D	D	
Burnunu mendille siler.	D	D	
Kendine ait eşyaları toplar.	D	Y	

Tablo 40'ta, 37 aylık olarak, yarım günlük anaokulu programına başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music, Play&Learn derslerinin üçüne, aynı zamanda spor ve kültür derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince haftanın üç yarım günü derslere katılmıştır. Bu süre içerisinde Sosyal-Duygusal Becerilerde %100, Dil Gelişiminde %100, Bilişsel Gelişimde %71,43, Öz Bakım Becerilerinde ise %60 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 39 aylıktır. Gelişimi normalden hızlı ilerlemiştir.

Grafik 40.1

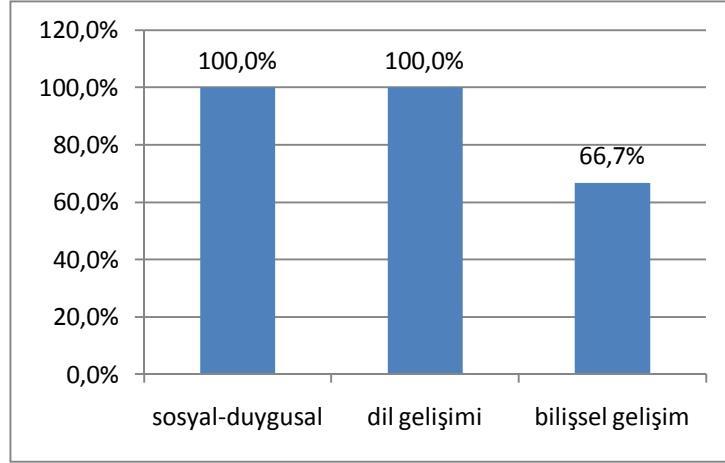
Tablo 41.1: Gelişim Tablosu 41

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: D.D.	DOĞUM TARİHİ :	22.08.2007		
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	36-48 AY ARASI		
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010		
	SON TARİH :	20.11.2010		
SOSYAL-DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ	
Kendisi ile ilgili sorulan sorulara uygun cevaplar verir.	Y	Y	100,00%	
Grup oyunlarına katılır.	D	Y		
Sırasını bekler.	D	Y		
"Lütfen", "Teşekkür ederim" gibi nezaket sözcüklerini kullanır.	D	Y		
Duyularını ifade eder.	D	Y		
DİL GELİŞİMİ:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ	
Kendi kendine şarkı, şiir, tekerleme söyler.	D	Y	100,00%	
Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verir.	D	Y		
Konuşmalarında sıfatları kullanır.	Y	Y		
Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır.	Y	Y		
Konuşmalarında yer bildiren ifadeler kullanır.	Y	Y		
Konuşmalarında çoğul eklerini kullanır.	Y	Y		
"Neden", "Nasıl", "Kim" gibi sorular sorar.	Y	Y		
İki olayı oluş sırasına göre anlatır.	D	Y		
Duyularını sözlü olarak ifade eder.	D	Y		
BİLİŞSEL GELİŞİM:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ	
"Büyük-küçük, az-çok, açık-kapalı, uzun-kısa" kavramlarını ayırt edebilir.	Y	Y	66,67%	
1'den 10'a kadar sayar.	D	D		
Birebir eşleştirme yapar.	Y	Y		
Üç küple köprü yapar.	Y	Y		
1'den 10'a kadar olan nesnelere içinde istenen sayıdaki nesne ya da nesnelere gösterir.	D	D		
Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlar.	D	Y		
Üç parçalı yapbozu tamamlar.	Y	Y		
Renkleri tanıır ve eşleştirir.	D	Y		
Resmini gördüğü nesneyi tanımlar.	D	Y		
Diz, dil, boyun, kol, parmak gibi beden parçalarını gösterir.	Y	Y		
Cinsiyetini ayırt eder.	D	Y		
ÖZ BAKIM BECERİLERİ:	İLK DURUM	SON DURUM		SONUÇ
Kendi kendine yemek yer.	D	Y		40,00%
Düğmesiz ve bağırsız giysileri yardımsız giyer.	D	D		
Giysilerin önünü ve arkasını ayırt eder.	Y	Y		
Gereksinim duyduğunda bağımsız olarak tuvalete gider.	D	D		
Burnunu mendille siler.	D	D		
Kendine ait eşyaları toplar.	D	Y		

Tablo 41'de, 37 aylık olarak, yarım günlük anaokulu programına başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music, Play&Learn derslerinin

üçüne, aynı zamanda spor ve kültür derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince haftanın üç yarım günü derslere katılmıştır. Bu süre içerisinde Sosyal-Duygusal Becerilerde %100, Dil Gelişiminde %100, Bilişsel Gelişimde %66,67, Öz Bakım Becerilerinde ise %40 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 39 aylıktır. Gelişimi normalden hızlı ilerlemiştir.

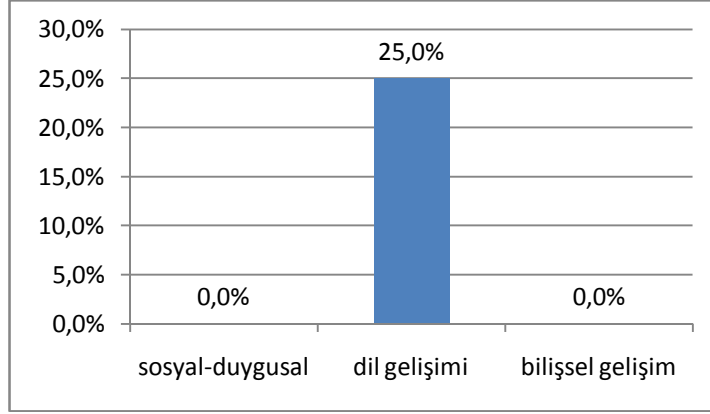
Grafik 41.1

Tablo 42.1: Gelişim Tablosu 42

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: A.Y.	DOĞUM TARİHİ :	09.02.2007		
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	36-48 AY ARASI		
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010		
	SON TARİH :	20.11.2010		
SOSYAL-DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ	
Kendisi ile ilgili sorulan sorulara uygun cevaplar verir.	Y	Y	0,00%	
Grup oyunlarına katılır.	Y	Y		
Sirasını bekler.	Y	Y		
"Lütfen", "Teşekkür ederim" gibi nezaket sözcüklerini kullanır.	Y	Y		
Duygularını ifade eder.	D	D		
DİL GELİŞİMİ:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ	
Kendi kendine şarkı, şiir, tekerleme söyler.	D	D	25,00%	
Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verir.	Y	Y		
Konuşmalarında sıfatları kullanır.	Y	Y		
Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır.	Y	Y		
Konuşmalarında yer bildiren ifadeler kullanır.	Y	Y		
Konuşmalarında çoğul eklerini kullanır.	Y	Y		
"Neden", "Nasıl", "Kim" gibi sorular sorar.	D	D		
İki olayı oluş sırasına göre anlatır.	D	Y		
Duygularını sözlü olarak ifade eder.	D	D		
BİLİŞSEL GELİŞİM:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ	
"Büyük-küçük, az-çok, açık-kapalı, uzun-kısa" kavramlarını ayırt edebilir.	Y	Y	0,00%	
1'den 10'a kadar sayar.	D	D		
Birebir eşleştirme yapar.	Y	Y		
Üç küple köprü yapar.	Y	Y		
1'den 10'a kadar olan nesnelere içinde istenen sayıdaki nesne ya da nesnelere gösterir.	D	D		
Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlar.	Y	Y		
Üç parçalı yapbozu tamamlar.	Y	Y		
Renkleri tanıır ve eşleştirir.	Y	Y		
Resmini gördüğü nesneyi tanımlar.	Y	Y		
Diz, dil, boyun, kol, parmak gibi beden parçalarını gösterir.	Y	Y		
Cinsiyetini ayırt eder.	Y	Y		
ÖZ BAKIM BECERİLERİ:	İLK DURUM	SON DURUM		SONUÇ
Kendi kendine yemek yer.	Y	Y		0,00%
Düğmesiz ve bağımsız giysileri yardımsız giyer.	Y	Y		
Giysilerin önünü ve arkasını ayırt eder.	Y	Y		
Gereksinim duyduğunda bağımsız olarak tuvalete gider.	Y	Y		
Burnunu mendille siler.	D	D		
Kendine ait eşyaları toplar.	Y	Y		

Tablo 42'de, 43 aylık olarak, yarım günlük anaokulu programına başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music, Play&Learn derslerinin üçüne, aynı zamanda spor ve kültür derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince haftanın üç yarım günü derslere katılmıştır. Öğrenci daha öncesinde 1 sene boyunca yarım günlük anaokulu programı ve yarım günlük yaz okulu programlarına katılmıştır. 13 Eylül 2010 tarihinden itibaren başlayan anaokulu program süresi içerisinde Sosyal-Duygusal Becerilerde %0, Dil Gelişiminde %25, Bilişsel Gelişimde %0, Öz Bakım Becerilerinde ise %0 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 45 aylıktır. Gelişimi normal hızdan oldukça geride ilerlemiştir.

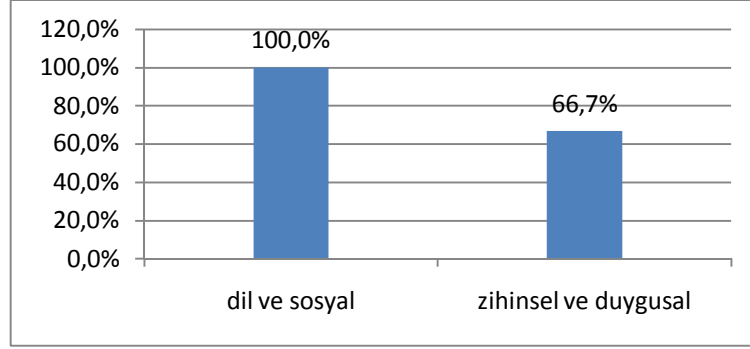
Grafik 42.1

Tablo 43.1: Gelişim Tablosu 43

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: D.D.	DOĞUM TARİHİ :	16.06.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	28-36 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010	
	SON TARİH :	20.11.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar.	D	Y	100,00%
İki veya daha fazla fikir içeren cümleleri anlar ve daha fazla fikir içeren cümleler kurabilir.	D	Y	
Kişi zamiri kullanarak kendinden bahsedebilir.	D	Y	
3-5 kelimelik cümleler kullanır.	D	Y	
Kısa sorular sorabilir.	Y	Y	
Çoğul eklerini kullanabilir.	D	Y	
Basit tekerlemeleri tekrarlar.	D	Y	
En az bir rengi doğru isimlendirir.	D	Y	
Düşünce ve duyguları hakkında konuşabilir.	D	Y	
Oyunda rolleri dağıtabilir.	D	Y	
Ad ve soyadlarını bilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Dün ne olduğunu anımsar.	D	Y	66,67%
Resmini gördükten sonra blokla tren yapabilir.	D	D	
İki veya daha fazla sayıyı tekrar edebilir ve 2-3 nesneyi sayabilir.	D	Y	
Etrafındaki her şeyin kendisi etrafında döndüğünü zanneder.	Y	Y	
"Şimdi", "yakında" ve "sonra"yı anlar.	D	D	
Daireler ve kareleri eşleştirebilir.	Y	Y	
Birden fazla adım içeren komutları anlar.	D	Y	
Hikâye hatları içeren enteraktif taklit oyunları oynayabilirler.	D	Y	

Tablo 43'te, 27 aylık olarak, yarım günlük anaokulu programına başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music, Play&Learn derslerinin üçüne, aynı zamanda spor ve kültür derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince haftanın üç yarım günü derslere katılmıştır. Öğrenci bu programa başlamadan önce 7 ay süresince, Art ve Play&Learn dersleri olmak üzere, düzensiz olarak, toplam 36 derse katılmıştır. Anaokulu programı süresince Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %66,67 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 29 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemiştir.

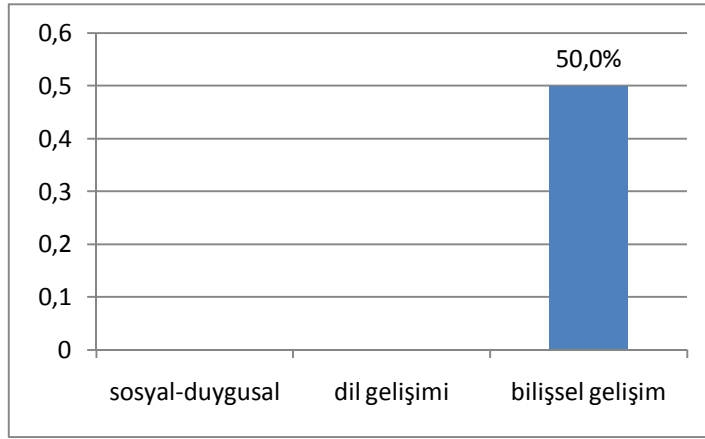
Grafik 43.1

Tablo 44.1: Gelişim Tablosu 44

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: D.T.	DOĞUM TARİHİ :	18.09.2007	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	36-48 AY ARASI	
D:DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	13.09.2010	
	SON TARİH :	30.11.2010	
SOSYAL-DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Kendisi ile ilgili sorulan sorulara uygun cevaplar verir.	Y	Y	
Grup oyunlarına katılır.	Y	Y	
Sirasını bekler.	Y	Y	
"Lütfen", "Teşekkür ederim" gibi nezaket sözcüklerini kullanır.	Y	Y	
Duyularını ifade eder.	Y	Y	
DİL GELİŞİMİ:	İLK DURUM	SON DURUM	
Kendi kendine şarkı, şiir, tekerleme söyler.	Y	Y	
Yaptığı günlük işlerle ilgili olarak sorulan sorulara cevap verir.	Y	Y	
Konuşmalarında sıfatları kullanır.	Y	Y	
Konuşmalarında kişi zamirlerini kullanır.	Y	Y	
Konuşmalarında yer bildiren ifadeler kullanır.	Y	Y	
Konuşmalarında çoğul eklerini kullanır.	Y	Y	
"Neden", "Nasıl", "Kim" gibi sorular sorar.	Y	Y	
İki olayı oluş sırasına göre anlatır.	Y	Y	
Duyularını sözlü olarak ifade eder.	Y	Y	
BİLİŞSEL GELİŞİM:	İLK DURUM	SON DURUM	
"Büyük-küçük, az-çok, açık-kapalı, uzun-kısa" kavramlarını ayırt edebilir.	Y	Y	50,00%
1'den 10'a kadar sayar.	Y	Y	
Birebir eşleştirme yapar.	D	D	
Üç küple köprü yapar.	Y	Y	
1'den 10'a kadar olan nesnelere içinde istenen sayıda nesne ya da nesnelere gösterir.	D	D	
Eksik insan resmini kol ve bacak çizerek tamamlar.	D	Y	
Üç parçalı yapbozu tamamlar.	Y	Y	
Renkleri tanıır ve eşleştirir.	D	Y	
Resmini gördüğü nesneyi tanımlar.	Y	Y	
Diz, dil, boyun, kol, parmak gibi beden parçalarını gösterir.	Y	Y	
Cinsiyetini ayırt eder.	Y	Y	
ÖZ BAKIM BECERİLERİ:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Kendi kendine yemek yer.	D	Y	33,33%
Düğmesiz ve bağırsız giysileri yardımsız giyer.	D	D	
Giysilerin önünü ve arkasını ayırt eder.	D	D	
Gereksinim duyduğunda bağımsız olarak tuvalete gider.	D	Y	
Burnunu mendille siler.	D	D	
Kendine ait eşyaları toplar.	D	D	

Tablo 44’te 36 aylık olarak, yarım günlük anaokulu programına başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Art, Music, Play&Learn derslerinin üçüne, aynı zamanda spor ve kültür derslerine katılmıştır. 2,5 ay süresince haftanın üç yarım günü derslere katılmıştır. Öğrenci bu programa başlamadan önce 4 ay süresince, düzensiz olarak, toplam 14 Art dersine katılmıştır. Programın başında Sosyal-Duygusal Beceriler ve Dil Gelişiminde tamamıyla “Yeterli” görüldüğünden bu durumların yüzdesi alınmamıştır. Anaokulu programı süresince Bilişsel Gelişimde %50, Öz Bakım Becerilerinde ise %33,33 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında, 38 aylıktır. Gelişimi normalden oldukça hızlı ilerlemiştir.

Grafik 44.1

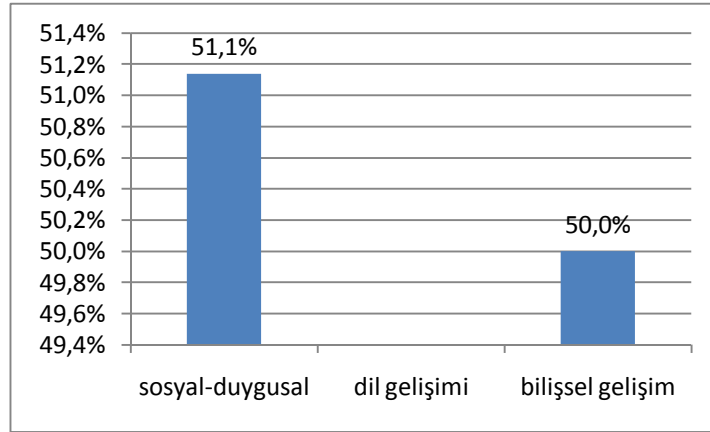
Tablo 45.1: Gelişim Tablosu 45

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: T.K.	DOĞUM TARİHİ :	15.12.2005	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	48-60 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	04.10.2010	
	SON TARİH :	03.12.2010	
SOSYAL- DUYGUSAL BECERİLER	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
Adını, soyadını ve yaşını bilir.	Y	Y	57,14%
Toplum içinde kendinden beklenen sosyal davranışları sergiler.	D	D	
Yetişkinlerin konuşmalarına katılır.	D	Y	
Oyuncaklarını paylaşır.	D	D	
Grup oyunlarında yetişkinlerin liderliğini kabul eder.	D	D	
İzin ister.	D	Y	
Bir sorunu olduğu zaman yardım ister.	D	Y	
Övülmekten hoşlanır.	Y	Y	
Kendinden küçüklere yardım etmeye karşı isteklidir.	D	Y	
DİL GELİŞİMİ	İLK DURUM	SON DURUM	
Kendine verilen üç yönergeyi dinler ve yerine getirir.	Y	Y	
Birleşik cümleler kullanır.	Y	Y	
Resimdeki saçmalıkları açıklar.	Y	Y	
Zıt sözcükleri söyler.	Y	Y	
Konuşmalarında bağlaç kullanır.	Y	Y	
Konuşmalarında sözcüklerin olumsuz biçimlerini de kullanır.	Y	Y	
BİLİŞSEL GELİŞİM	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İnsan resmini 6 ögeyi içerecek şekilde çözer.	Y	Y	50,00%
4-8 parçalı yapbozu tamamlar.	Y	Y	
1'den 10'a kadar olan nesnelere rakamlar arasında ilişki kurar.	Y	Y	
Nesneleri ortak özelliklerine göre sınıflandırır.	Y	Y	
1'den 20'ye kadar ezbere sayar.	D	D	
3'lü, 4'lü eşit setleri eşleştirir.	Y	Y	
İki yarım daireyi birleştirip tam bir daire yapar.	Y	Y	
Baştaki, sondaki, ortadaki gibi mekânsal konumları ayırt eder.	Y	Y	
Bir olayı oluş sırasına göre sıralar.	Y	Y	
Model olduğunda 10 küpten kule yapar.	Y	Y	
Nesnelerin neden yapıldığını söyler.	D	Y	
"Neden?" sorusuna cevap verir.	Y	Y	
Dokuları ayırt eder.	Y	Y	
8 rengi isimlendirir.	Y	Y	
Renkleri gruplandırır.	D	Y	
Renkleri tonlarına göre sıralar.	D	D	
Bazı paraları tanı ver isimlendirir.	Y	Y	
Kısa bir süre önce gördüğü bir resmi hatırlar.	Y	Y	
Eksik resimleri modele bakarak tamamlar.	Y	Y	
Gösterilen resimle ilgili bir öykü anlatır.	Y	Y	
Öyküdeki 5 ana noktayı hatırlar ve tekrarlar.	Y	Y	
Neden-sonuç ilişkilerini kurar.	Y	Y	
Etkinliklere bağlı olarak günün hangi zamanında olduğunu söyler.	Y	Y	
Bir nesnenin diğerine göre ağır ya da hafif olduğunu söyler.	Y	Y	

Tablo 45'te, 58 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music derslerine katılmıştır. 2 ay süresince, düzenli

olarak, toplam 8 derse katılmıştır. Bu süre içerisinde Dil Gelişiminde tamamıyla yeterli görüldüğünden bu durumun yüzdesi alınmamıştır. Sosyal ve Duygusal Becerilerde %57,14, Bilişsel Gelişimde ise %50 gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 60 aylıktır. Gelişimi normal hızdan oldukça geride ilerlemiştir.

Grafik 45.1

Tablo 46.1: Gelişim Tablosu 46

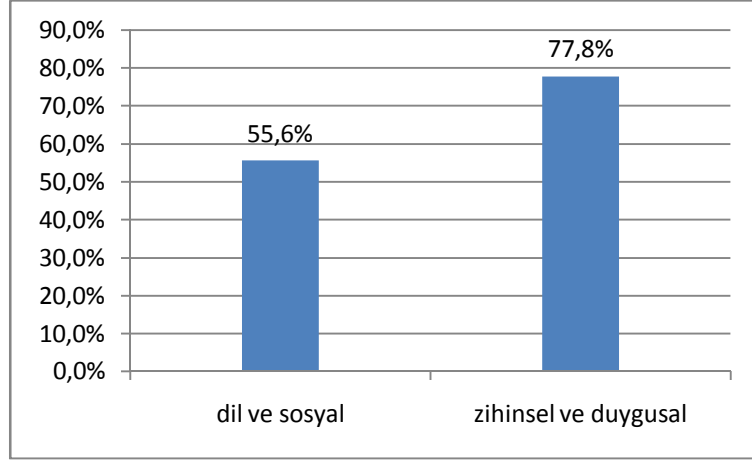
ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: R.U.	DOĞUM TARİHİ :	06.03.2010	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	6-10 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	04.10.2010	
	SON TARİH :	07.12.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İsmine ya da basit çağrılara cevap verebilir. (hayır dendiğinde anlayabilir).	D	D	55,56%
Duygularını ya da niyetlerini belirtmek için çeşitli sesler çıkarabilir.	D	Y	
Seslere farklı davranış ya da seslerle yanıt verebilir.	D	Y	
Birkaç sesi taklit edebilir. (dil ile çıkarılan sesler gibi...)	D	D	
Basit kelimeleri anlayabilir. (öpücük, ayakkabı gibi...)	D	Y	
Bir takım ünsüz harfleri mırıldanabilir.	D	D	
Ses tonuna göre duyguları anlayabilir.	D	Y	
Seslere sesle yanıt verebilir.	D	D	
Memnuniyet ve hoşnutsuzluğunu seslerle ifade edebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	
1 dakika ya da daha uzun süre bir oyuncuğa ya da bir insana odaklanabilir.	D	Y	77,78%
Yeni bir oyuncuğı inceleyerek keşfeder.	Y	Y	
Çevresindeki insanların yaptıkları ses ve jestleri taklit eder.	D	D	
Oyuncaklarla görme ya da sesle ilgili heyecan verici oyunlar oynayabilir. (Cee-e oyunu gibi)	D	Y	
Farklı insanları ayırt edebilir.	D	Y	
Yere düşen oyuncuğı arar.	D	Y	
Çevresindeki kişilerle oynarken 5 ya da daha uzun bir süre konsantre olabilir.	D	Y	
Elinizin altındaki bir oyuncuğı bulabilir.	D	D	
Oyuncuğın nasıl çalıştığını keşfedebilir ve basit ilişkileri anlayabilir.	D	Y	
İkili iletişim kurarken çok çeşitli sesler çıkarabilir.	D	Y	

Tablo 46'da, 7 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Play&Learn ve Music derslerinin ikisine de katılmıştır. 2 ay

süresince, düzenli olarak, toplam 16 derse katılabiliştir. Dil ve Sosyal Becerilerde %55,56, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %77,78 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 9 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemiştir.

Grafik 46.1

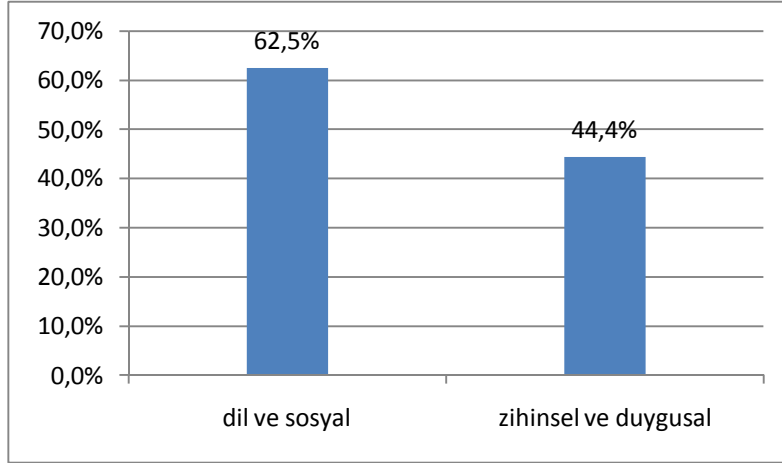
Tablo 47.1: Gelişim Tablosu 47

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: D.I.	DOĞUM TARİHİ :	15.12.2009	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	6-10 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	04.10.2010	
	SON TARİH :	30.11.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İsmine ya da basit çağrılara cevap verebilir. (hayır dendiğinde anlayabilir).	D	Y	62,50%
Duygularını ya da niyetlerini belirtmek için çeşitli sesler çıkarabilir.	D	D	
Seslere farklı davranış ya da seslerle yanıt verebilir.	D	Y	
Birkaç sesi taklit edebilir. (dil ile çıkarılan sesler gibi...)	D	Y	
Basit kelimeleri anlayabilir. (öpücük, ayakkabı gibi...)	D	D	
Bir takım ünsüz harfleri mırıldanabilir.	D	Y	
Ses tonuna göre duyguları anlayabilir.	D	Y	
Seslere sesle yanıt verebilir.	D	D	
Memnuniyet ve hoşnutsuzluğunu seslerle ifade edebilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
1 dakika ya da daha uzun süre bir oyuncuğa ya da bir insana odaklanabilir.	D	Y	44,44%
Yeni bir oyuncuğu inceleyerek keşfeder.	Y	Y	
Çevresindeki insanların yaptıkları ses ve jestleri taklit eder.	D	D	
Oyuncaklarla görme ya da sesle ilgili heyecan verici oyunlar oynayabilir. (Cee-e oyunu gibi)	D	Y	
Farklı insanları ayırt edebilir.	D	D	
Yere düşen oyuncuğu arar.	D	Y	
Çevresindeki kişilerle oynarken 5 ya da daha uzun bir süre konsantre olabilir.	D	D	
Elinizin altındaki bir oyuncuğu bulabilir.	D	D	
Oyuncağın nasıl çalıştığını keşfedebilir ve basit ilişkileri anlayabilir.	D	D	
İkili iletişim kurarken çok çeşitli sesler çıkarabilir.	D	Y	

Tablo 47’de, 10 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrencide gelişim geriliği olmasından dolayı gelişim hesaplaması 6-10 ay arası gelişim formu ile ifade edilmiştir. Öğrenci sadece Music derslerine

katılmıştır. 2 ay içerisinde, düzenli olarak, toplam 7 derse katılabilmiştir. Bu süre içerisinde Dil ve Sosyal Becerilerde %62,50, Zihinsel ve Sosyal Becerilerde ise %44,44 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 12 aylıktır. Gelişimi normal hızdan oldukça yavaş ilerlemiştir.

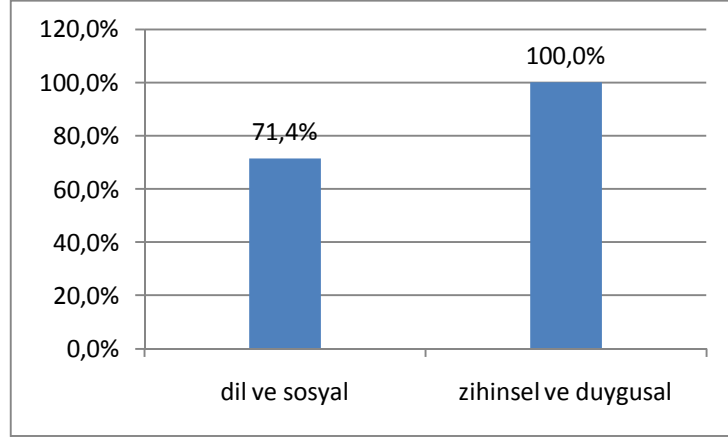
Grafik 47.1

Tablo 48.1: Gelişim Tablosu 48

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: T.G.	DOĞUM TARİHİ :	28.12.2009		
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	10-16 AY ARASI		
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	04.10.2010		
	SON TARİH :	30.11.2010		
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ	
Büyükler gibi konuşmaya çalışırlar ancak onların konuşmaları mırıldanmak gibidir, sesleri tam çıkaramazlar.	D	Y	71,43%	
"Baba" kelimesindeki ba-ba-ba gibi düzenli heceli kelimeleri söyleyebilirler.	D	Y		
8-10 kelime konuşabilirler.	D	D		
Kelimeyi kullanarak ya da eşyayı göstererek onunla ilgili bir şeyler sorabilirler.	D	D		
Resimlerde ve aynada kendilerini tanırlar.	D	Y		
Ayrıntı durumunda endişe, ya da yabancı korkusu gösterebilirler.	D	Y		
Konuşmak için jestlerini kullanırlar.	Y	Y		
1-2 tane komutu anlayabilirler.	D	Y		
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM		SONUÇ
İnce motor becerilerini taklit ederler.	D	Y		100,00%
Gözden kaybolan ya da kaybolmakta olan objeleri gözleriyle takip edebilirler.	D	Y		
Tek yönlü hareketleri izleyebilirler.	Y	Y		
Deneme yanılma yoluyla problemleri çözebilirler.	Y	Y		
Resimli kitaplardaki nesnelere tanırlar.	D	Y		

Tablo 48'de, 10 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music derslerine katılmıştır. 2 ay içerisinde, düzenli olarak, toplam 7 derse katılabilmiştir. Bu süre içerisinde Dil ve Sosyal Becerilerde %76,43, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %100 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 12 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemiştir.

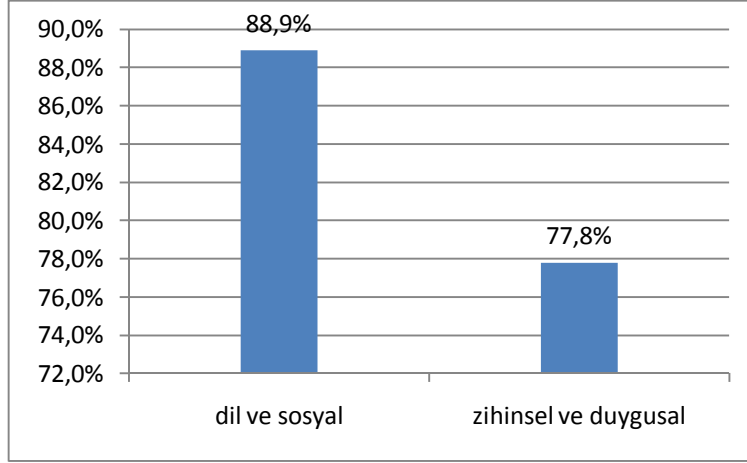
Grafik 48.1

Tablo 49.1: Gelişim Tablosu 49

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: A.Z.Ş.	DOĞUM TARİHİ :	01.01.2010	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	6-10 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	04.10.2010	
	SON TARİH :	30.11.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
İsmine ya da basit çağrılara cevap verebilir. (hayır dendiğinde anlayabilir).	D	Y	88,89%
Duyularını ya da niyetlerini belirtmek için çeşitli sesler çıkarabilir.	D	Y	
Seslere farklı davranış ya da seslerle yanıt verebilir.	D	D	
Birkaç sesi taklit edebilir. (dil ile çıkarılan sesler gibi...)	D	Y	
Basit kelimeleri anlayabilir. (öpücük, ayakkabı gibi...)	D	Y	
Bir takım ünsüz harfleri mırıldanabilir.	D	Y	
Ses tonuna göre duyguları anlayabilir.	D	Y	
Seslere sesle yanıt verebilir.	D	Y	
Memnuniyet ve hoşnutsuzluğunu seslerle ifade edebilir.	D	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	
1 dakika ya da daha uzun süre bir oyuncuğa ya da bir insana odaklanabilir.	D	Y	77,78%
Yeni bir oyuncuğu inceleyerek keşfeder.	Y	Y	
Çevresindeki insanların yaptıkları ses ve jestleri taklit eder.	D	Y	
Oyuncaklarla görme ya da sesle ilgili heyecan verici oyunlar oynayabilir. (Cee-e oyunu gibi)	D	Y	
Farklı insanları ayırt edebilir.	D	Y	
Yere düşen oyuncuğu arar.	D	Y	
Çevresindeki kişilerle oynarken 5 ya da daha uzun bir süre konsantre olabilir.	D	D	
Elinizin altındaki bir oyuncuğu bulabilir.	D	Y	
Oyuncağın nasıl çalıştığını keşfedebilir ve basit ilişkileri anlayabilir.	D	Y	
İkili iletişim kurarken çok çeşitli sesler çıkarabilir.	D	D	

Tablo 49'da 10 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci sadece Music derslerine katılmıştır. 2 ay içerisinde, düzenli olarak, toplam 5 derse katılabilmektedir. Bu süre içerisinde Dil ve Sosyal Becerilerde %88,89, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %77,78 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 12 aylıktır. Gelişimi normal hızın gerisinde ilerlemiştir.

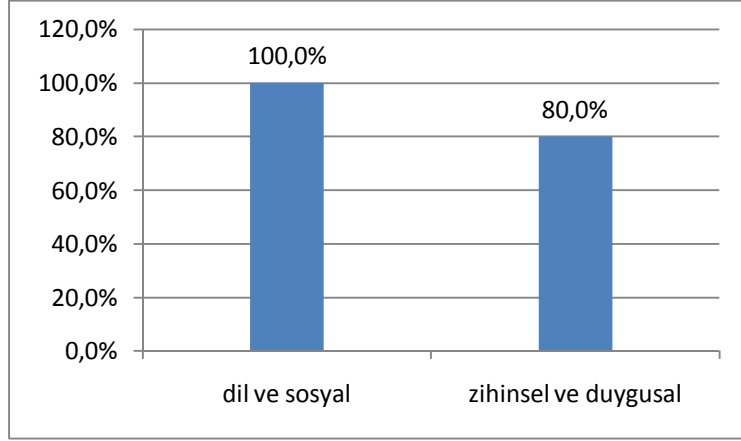
Grafik 49.1

Tablo 50.1: Gelişim Tablosu 50

ÇOCUĞUN ADI VE SOYADI: C.İ.	DOĞUM TARİHİ :	09.09.2008	
Y: YETERLİ	İLK AY ARALIĞI :	22-28 AY ARASI	
D: DESTEKLENMELİ	İLK TARİH :	04.10.2010	
	SON TARİH :	03.12.2010	
DİL VE SOSYAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
2 kelimelik cümlelerden 3 kelimeliklere geçer.	D	Y	100,00%
İsteklerini ve hislerini sözlü ifade edebilir.	D	Y	
Zamirleri kullanabilir.	Y	Y	
Bilindik nesnelerin isimlerini söyleyebilir.	Y	Y	
Basit uyakları tekrarlayabilir.	D	Y	
Basit işlerde yardım edebilir.	Y	Y	
ZİHİNSEL VE DUYGUSAL BECERİLER:	İLK DURUM	SON DURUM	SONUÇ
30 dakika ya da daha fazla bir şeye odaklanabilir.	D	Y	80,00%
Kendi başına taklitli oyunlar oynayabilir.	D	Y	
Sevdikleri kaybolmuş oyuncakları arayabilir.	Y	Y	
Basit şekilli yapbozları yapabilir, 2-3 şekilden oluşan nesnelere hizalayabilir.	D	D	
Oyuncak bebeğin organlarını gösterebilir.	Y	Y	
Resimdeki nesnelerin bir kısmının ismini söyleyebilir.	Y	Y	
Daire ve kareyi doğru yerlerine yerleştirebilir.	Y	Y	
Nesnelerin neye ait olduklarını bilir.	Y	Y	
Taklit oyunlarında bir nesneyi bir başkası ile değiştirebilir.	Y	Y	
Bir nesneyi resmiyle eşleştirebilir.	Y	Y	
Yürüyüş komutlarını izleyebilir.	D	Y	
Köpeğin çıkardığı sesler ve bunun gibi komik fikirler onu güldürebilir.	D	Y	
Basit soruları anlayabilir.	Y	Y	

Tablo 50’de, 25 aylık olarak oyun derslerine başlayan öğrencinin gelişim durumu verilmiştir. Öğrenci Music ve Play&Learn derslerine katılmıştır. 2 ay içerisinde, düzenli olarak, toplam 17 derse katılabilmektedir. Bu süre içerisinde Dil ve Sosyal Becerilerde %100, Zihinsel ve Duygusal Becerilerde ise %80 oranında gelişme göstermiştir.

AYRINTILAR: Öğrenci, programı tamamladığında 27 aylıktır. Gelişimi normal hızda ilerlemiştir.

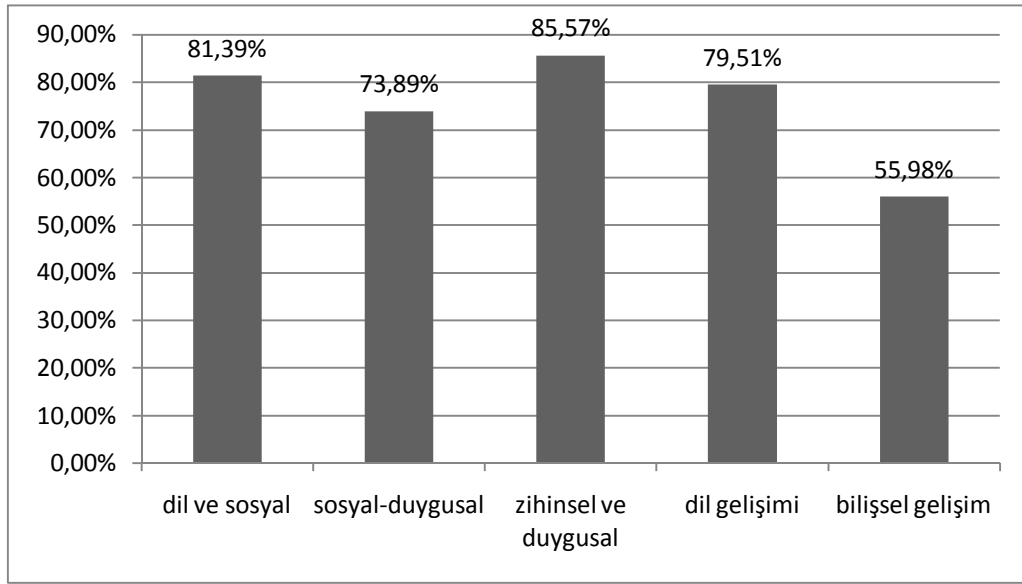

Grafik 50.1

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Grafik 51.1 Gelişim Tablolarının Ortalama Yüzde Hesapları

Çizelge 51’de, yukarıda verilmiş olan gelişim tablolarının ortalama yüzdeleri verilmiştir. 50 tablonun analizinde, uygulanan programların sonucunda çocukların, Dil ve Sosyal gelişiminde %81,39, Sosyal-Duygusal gelişiminde %73, 89, Zihinsel ve Duygusal Gelişiminde %85,57, Dil gelişiminde %79,51, Bilişsel Gelişiminde ise %55,98 oranında gelişme sağladığı görülmüştür.

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Gymboree okulunda uygulanan eğitim programında çocuklara, uygulayarak, gözlem yaparak, tecrübe ederek öğrenme imkânı sağlanmaya çalışılmıştır. Çeşitli aktivitelerle verilen eğitim, oyun odaklı olmasıyla çocuğun zevk alma isteğini tatmin etmeye çalışılarak daha etkili öğrenmesinin sağlanması hedeflenmiştir. Bunun sonucunda gözlemlenen durumlar, yaşanan zorluklar ve öneriler şunlardır:

1. Yapılan gözlemlerde, 0-5 yaş arası çocuklarda kontrol mekanizmasının gelişiminde oyunun, zevk verici, ilgi çekici öğelerin, emir şeklinde talimat vermektten daha etkili olduğu görülmüştür. Çocuğa, bilinç düzeyine uygun biçimde verilen oyun destekli talimatlar, onun, kendini mutlu hissederken, çevresine zarar vermeden ve saygı duyarak hareket etmesi ve bunu devam ettirmesi sağlandığı gözlemlenmiştir.
2. Uygulama olarak çocuklara, önce toplu halde şarkı söyleme egzersizleri yaptırılmıştır, daha sonra kısa bölümler halinde kendi başlarına şarkı söylemeleri istenmiştir. Ders esnasında çok az çocuğun şarkı söyleme cesareti olduğu görülmüştür, fakat ilerleyen haftalarda onlardan hep aynı biçimde, tek başlarına şarkı söylemeleri istenmiştir. Çocukların önce evde, ebeveynlerine ya da bakıcılarına şarkı söyledikleri haftalar sonrasında sınıfta söylemeye başladıkları görülmüştür.
3. Çocukların yabancıların yanında şarkı söylemekten çekindikleri gözlemlenmiştir. 16-28 ay arası çocuklardan ise sadece şarkıya eşlik etmeleri istenmiş ancak çocukların çoğunun eşlik etmek yerine dikkatle dinledikleri gözlemlenmiştir. Velilerden alınan bilgilere göre çocukların, genel olarak, derste şarkı söyleme faaliyetinde bulunmadıkları fakat derste öğrendikleri şarkıları evde söylemeye çalıştıkları görülmüştür.

4. Her bir çocuğun farklı gelişim hızında yüksek oranda aynı sonuca ulaşmış olduğu gözlemlenmiştir. Grup uyumunu sağlayabilmek için nasıl davranılması gerektiğini anlama, komutları algılama ve uygulama konusunda başarılı oldukları görülmüştür.
5. 0-5 yaş arası gelişimde, ebeveynlerin etkisinin büyük olduğu gözlemlenmiştir. Programa devam eden öğrencilerin aile içindeki sorunlardan etkilendiklerinde derste dikkatlerinin dağınık olduğu gözlemlenmiştir.
6. Evde sesli müzik dinlenmiyorsa ya da gürültüye izin verilmiyorsa, öğrencilerin derste müzik sesinin seviyesinden ve insan sesinden etkilendiği bunun sonucunda ders esnasında saldırganlaştığı ya da huzursuz tavırlarda bulunduğu gözlemlenmiştir.
7. Gelişim tablolarından elde edilen bulgularda, düzenli olarak derslere katılan öğrencilerin, genel olarak, gelişim hızlarının arttığı gözlemlenmiştir. Düzensiz olarak devam eden öğrencilerin gelişim hızlarının ise normal ilerlediği ya da normal hızın gerisinde ilerlediği görülmüştür.
8. Müzik çalışmalarında, ritim tutarak, canlı söylenen şarkıların ritim tutmadan söylenen şarkılara oranla daha çabuk öğrenildiği gözlemlenmiştir.
9. Dans aktivitelerinde çocukların, anne ve babalarını taklit ettiği görülmüştür. Ebeveynler aktif olduğu sürece çocuğun da aktif dans ettiği, ebeveynler pasif olduğu sürece çocuğun da pasif olduğu ve hareket etmek istemediği gözlemlenmiştir.
10. Dersin etkili olmasında öğretmenin çok etkili olduğu görülmüştür. Çocuklar öğretmenlerini sevdikleri sürece ve yapılan faaliyetten heyecan duydukları sürece öğrenebilmişlerdir. Aksi takdirde çocuklarda dikkat dağınıklığı yaşanmıştır.
11. Müzik ve oyun faaliyetlerinde söylenen şarkıların farklı bir dilde olmasının başlangıçta ilgi çektiği fakat kısa bir süre sonra dikkat dağınıklığı yarattığı gözlemlenmiştir. Farklı dilde söylenen şarkının arkasından, çocuğun anadilinde şarkı söylenmesi onun heyecanlanmasını ve katılımının artmasını sağlamıştır.

12. Jestler ve müzikal seslerle öğretilen kelimelerin daha hızlı öğrenildiği gözlemlenmiştir.
13. Programı uygularken, çocukların, kendi gelişim seviyelerindeki sınıflarda ders gördüklerinde derslerin daha etkili olduğu gözlemlenmiştir.
14. Derste yapılan dansların, çocuklarda denge ve koordinasyon becerisini geliştirdiği gözlemlenmiştir.
15. Gymboree programlarının, özellikle Play&Learn ve Music derslerinin çocukların sosyal gelişiminde önemli etkileri olduğu görülmüştür. Düzenli olarak derslere katılan çocukların yetişkinlerle ve yaşıtı çocuklarla iletişimlerinde daha aktif oldukları gözlemlenmiştir.
16. Velilere verilen talimatlar ile derslerde işlenen konuların tekrarı sağlanmaya çalışılmıştır. Bunun sonucunda, programların sadece okul içinde uygulanmaması ev ve aile ortamında da tekrarlanmasının daha kalıcı ve hızlı öğrenmeyi sağladığı görülmüştür.
17. İncelemeleri yaparken karşılaşılan zorluklardan en önemlisi çocukların derslere farklı zamanlarda, farklı sürelerde gelmeleri olmuştur. Bu yüzden hesaplanan bulgular kişiye yönelik olarak hesaplanmaya çalışılmıştır.

Gymboree programının 0-5 yaş arasındaki çocuklar üzerindeki olumlu etkileri gözlenmiştir fakat yapılan programda her ülkenin kültürüne göre uyarlamalar ve eklemeler yapılması daha uygun olacaktır. Örnek verecek olursak çocukların gelişim seviyelerine göre anadilleriyle verilecek komutların onların daha iyi anlamalarını sağladığı görülmüştür. Çocuğun dikkatini daha uzun süre derste tutabilmesi için yoğunluklu olarak anadilinde komut verilmesi gerekmektedir. İngilizce kelimelerin yüzdesi düşürülmediği sürece çocuklar oynadıkları oyunun kuralını iyi kavrayamayabilirler.

Ders konularıyla ilgili kültürel bazı öğelerden alıntılar yapılabilir. Örneğin domuz çiftliğinden bahsetmek Türk ülkesinde yaşayan bir çocuk için çok gerçekçi olmayabilir fakat koyun, inek ve tavuk gibi hayvanlar televizyonda kolaylıkla görebileceği veya canlı olarak daha kolay rastlayabileceği hayvanlar olabilir. Diğer kültürlerin müziklerinin yanında Türkiye'deki farklı müzik türlerinin konuları

eklenebilir (Türk halk müziği türküleri gibi ya da Klasik Türk Müziğinin çocuklara uygun olabilecek eserleri gibi...)

Gymboree okullarının ve gelişim programının Türkiye'deki birçok bölgede yaygınlaşması gerektiği ve bu sayede eğitim seviyesinin yükselebileceği görüşündeyim. Çocukların temel eğitimini veren, zeka gelişimini çok erken yaşta etkileyen, bilinçaltını erken yaşta bilgiyle ve hayallerle besleyen oyun destekli bu programların, bir insanın yetişkinlik döneminde başarılı olmasına büyük katkısı olacağı kanısındayım.

KAYNAKLAR

0-5 Yaşlarında Zihinsel Gelişme [Kitap] / yaz. Gitmez Prof. Dr. Ali Sadi. - Ankara : Verso Yayıncılık, 1989.

101 Ideas for Piano Group Class [Kitap] / yaz. Froehlich Mary Ann. - [s.l.] : Alfred Music Publishing, 2004.

Aile Psikolojisi ve Eğitimi [Kitap] / yaz. Gökdağ Dursun. - [s.l.] : Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2002.

Aile Psikolojisi ve Eğitimi [Kitap] / yaz. Gökdağ Prof. Dr. Dursun. - [s.l.] : Anadolu Üniversitesi, 2002.

Avrupa'da Müzik İle Terapi [Kitap] / yaz. Doğan Banu. - İstanbul : Mephisto Basım Yay. San. ve Tic. Ltd. Şti., 2006.

Büyük Türkçe Sözlük [Çevrimiçi] / yaz. Türk Dil Kurumu // tdkterim.gov.tr. - 08 Kasım 2010. - <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=bili%FE&ayn=tam>.

Child Development Analysis and Synthesis [Kitap] / yaz. Joseph H. Di Leo M.D.. - New York USA : BRUNNER/MAZEL, INC., 1977.

Child Development: Thinking About Theories [Kitap] / yaz. Phillip Slee Rosalyn Shute. - New York USA : Great Britain, 2003.

Cumhuriyet'in Sesli Serüveni [Kitap Bölümü] / yaz. Paçacı Gönül // Cumhuriyet'in Sesleri / yazan Paçacı Gönül. - İstanbul : Tarih Vakfı Yayınları, 1999.

Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Duygusal Gelişim [Çevrimiçi] / yaz. Milli Eğitim Bakanlığı // www.meb.gov.tr. - 11.11.2010 Kasım 2010. - <http://cygm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/cocukgelisim/moduller/duygusalgelisim.pdf>.

Çocuk Psikolojisi [Kitap] / yaz. Yavuzer Haluk. - İstanbul : Remzi Kitabevi, 1998.

Çocuk Psikolojisi [Kitap] / yaz. Yavuzer Prof.Dr. Haluk. - İstanbul : Remzi Kitabevi, 1998.

Dalcroze today: an education through and into music [Kitap] / yaz. Marie-Laure Bachmann Jack P. B. Dobbs. - New York : Oxford University Press, 1993.

Davranış Bilimlerine Giriş [Kitap] / yaz. Özkalp Prof. Dr. Enver. - Eskişehir : Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2002.

Dr. Montessori's Own Handbook [Kitap] / yaz. Montessori Maria. - [s.l.] : BiblioBazaar, 2009.

Family-school links:how do they affect educational outcomes? [Kitap] / yaz. Alan Booth
Judy Dunn. - Manwah, New Jersey : Routledge, 1996.

Gelişim Psikolojisi [Çevrimiçi] / yaz. Filozof Akademi // www.kpss.info. - 11 Kasım 2010. -
www.kpss.info/images/dosyalarim/pdf/gelisimpsikolojisi.pdf .

Genel Psikoloji [Kitap] / yaz. Baymur Prof.Dr. Feriha Balkış. - İstanbul : İnkılap Kitabevi,
1972.

Handbook of research on the education of young children [Kitap] / yaz. Bernard Spodek
Olivia N. Saracho. - New Jersey, Mahwah : Lawrence Erlbaum Associates, 2006.

**İletişim Becerileri Eğitim Programı'nın Okul Öncesi Dönem Çocuklarının İletişim Beceri
Düzeylerine Etkisi** / yaz. Ergin Hatice. - İstanbul : İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2003.

İnsan Beyni ve Yaşamı [Kitap] / yaz. Smith Anthony. - İstanbul : İnkılap Kitabevi, 1986.

İnsan Doğasını Anlamak [Kitap] / yaz. Adler Alfred. - İzmir : İlya Yayınevi, 2004.

İnsan Sesinin İyileştirici Gücü [Kitap] / yaz. D'Angelo James. - İstanbul : Dharma Yayınları,
2007.

İnsan ve Davranışı [Kitap] / yaz. Cüceloğlu Doğan. - İstanbul : Remzi Kitabevi, 2010.

Koruyucu Psikoloji Çocuk Eğitiminde Duygusal Rehberlik [Kitap] / yaz. Kemal Sayar Feyza
Bağlan. - İstanbul : Timaş Yayınları, 2010.

Koruyucu Psikoloji Çocuk Eğitiminde Duygusal Rehberlik [Kitap] / yaz. Kemal Sayar Feyza
Bağlan. - İstanbul : Timaş Yayınları, 2010.

Making decisions about children [Kitap] / yaz. Schaffer H. Rudolph. - [s.l.] : Wiley-Blackwell,
1998.

Metapsikoloji [Kitap] / yaz. Freud Sigmund. - İstanbul : İdea Yayınevi, 2000.

Montessori for the New Millennium [Kitap] / yaz. Wentworth Roland A. Lubienski. - USA :
Routledge, 1999.

Music and the Young Mind [Kitap] / yaz. Harris Maureen. - United Kingdom : MENC: The
National Association for Music Aduation, 2009.

Müzik Öğretim Yöntemlerinden Orff Müzik Yöntemine Genel Bir Bakış [Dergi] / yaz. Çevik
D.Beste // BAÜ FBE Dergisi Cilt:9 Sayı:1. - 2007. - s. 95-100.

Müzikle Çocuk Eğitimi [Kitap] / yaz. Güler Nilgün. - İstanbul : Hepsicoocuk Yayınları, 2008.

Müzikli Oyunların Çocuk Gelişimine Etkisi / yaz. Kılık Tolga // İstanbul Teknik Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. - İstanbul : İstanbul Teknik Üniversitesi, Ocak
2001.

Müzikterapi [Kitap] / yaz. Çoban Dr. Adnan. - İstanbul : Timaş Yayınları, 2005.

Müzikterapi Ruh Sağlığı İçin Müzikle Tedavi [Kitap] / yaz. Çoban Dr. Adnan. - İstanbul : Timaş Yayınları, 2005.

Okul Öncesi Dönem 4-6 Yaş Grubu Çocukların Müziksel Yaşantılarına Popüler Müziklerin Etkisi [Rapor] / yaz. Okumuş Melis. - Samsun : Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, 2008.

Okul Öncesi Dönem 60-72 Aylık Çocuklara Uygulanan Müzik Eğitiminin Kavram Gelişimi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi [Rapor] / yaz. Avşalak Kerem. - İstanbul : Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2008.

Okul Öncesi Eğitimde Üç Yaş Dönemindeki 35-40 Aylık Çocuklara Uygulanan Ses Eğitiminin İşitme Kayıplı ve İşitme Kayıpsız Çocukların Müziksel Ses Gelişimlerine Etkisi / yaz. Temiz Ebru // Doktora Tezi. - Ankara : Gazi Üniversitesi Eğitimi Bilimleri Enstitüsü , 2007.

Okul Öncesi Eğitimin Çocuklarda Kendi Kendini Yönetme Davranışına Etkisi / yaz. Güleş Figen // Yüksekisans Tezi. - Konya : Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çocuk Gelişimi Ve Ev Yönetimi Eğitimi Ana Bilim Dalı, 2004.

Okul Öncesi Eğitimin Temel Amaçları [Kitap Bölümü] / yaz. Anadolu Üniversitesi // Özel Öğretim Yöntemleri / yazan Sağlam Mustafa. - Eskişehir : TC. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 2005.

Okul Öncesi Resim Öğretimi [Kitap] / yaz. Atar Prof. Atilla. - Eskişehir : TC. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2005.

Okulöncesi Müzik Eğitiminde Kullanılan Orff Yaklaşımının 5-6 Yaş grubundaki Çocukların Ritimsel Becerilerine Etkileri [Rapor] / yaz. Işın Didem. - Ankara : Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, 2008.

Özel Öğretim Yöntemleri [Kitap] / yaz. Sağlam Prof. Dr. Mustafa. - Eskişehir : TC. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2005.

Özgüven Öğrenilebilir [Kitap] / yaz. Lauster Peter. - İzmir : İlya Yayınevi, 2003.

Psychology [Kitap] / yaz. Bernstein Penner, Clarke-Setewart, Roy. - U.S.A. : Eight Edition, 2008.

Siz Kullanım Kılavuzunuz [Kitap] / yaz. Mehmet Öz Michael F. Roizen. - İstanbul : Koridor Yayıncılık, 2005.

Sosyal Psikoloji [Kitap] / yaz. Ünlü Prof. Dr. Sezen. - Eskişehir : Anadolu Üniversitesi, 2001.

Sosyalleşme / yaz. Meydan Larousse // Büyük Lugat ve Ansiklopedi. - İstanbul : Meydan Yayınevi, 1973.

The child's conception of the world [Kitap] / yaz. Piaget Jean. - USA : Rowman & Littlefield, 1989. - 0-8226-0213-X.

The Creative Family: How to Encourage Imagination & Nurture Family Connections [Kitap] / yaz. Soule Amanda Blake. - Boston, Massachusetts : Shambhala Publications, 2008.

The International Montessori Index [Çevrimiçi] / yaz. Stephenson Susan Mayclin // Montessori.Edu. - 4 Aralık 2010. - <http://www.montessori.edu/>.

Thema Larousse Tematik Ansiklopedi / yaz. Milliyet // Yaşam Bilimleri. - [s.l.] : Milliyet, 1993.

Understanding Montessori [Kitap] / yaz. Maren Schmidt M Ed Dana Schmidt. - [s.l.] : Dog Ear Publishing, 2009.

Vücut ve Sağlık / yaz. Memo Larousse // Büyüme. - İstanbul : Milliyet Yayın A.Ş., 1991. - s. 990-991.

Ziya Gökalp ve Türk Musikisinde Modernleşme/Sentez Arayışları [Kitap Bölümü] / yaz. Behar Cem // Musikiden Müziğe / yazan Behar Cem. - İstanbul : Yapı Kredi Yayınları, 2005.

EKLER

Resim 9 Scarfs

Resim 10 Scarfs 2

Resim 11 Wooden Castanets

Resim 12 Percussion 1

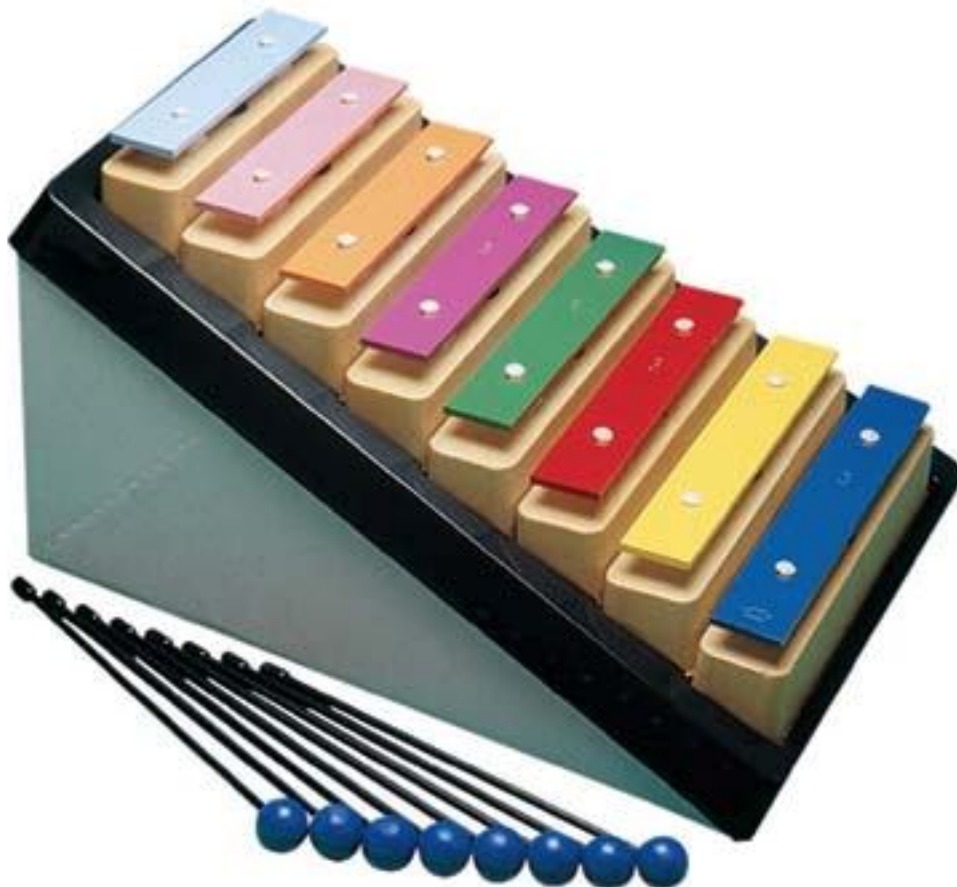
Resim 13 Percussion 2

Resim 14 Mini Maracas

Resim 15 Bells 1

Resim 16 Chime Bars

Resim 17 Wave Drum

Resim 18 Shakers

Resim 19 Drum

Resim 20 Bongo 1

Resim 21 Rainstick

Resim 22 Bongo 2

Resim 23 Maracas

Resim 24 Castanets 2

Resim 25 Triangle

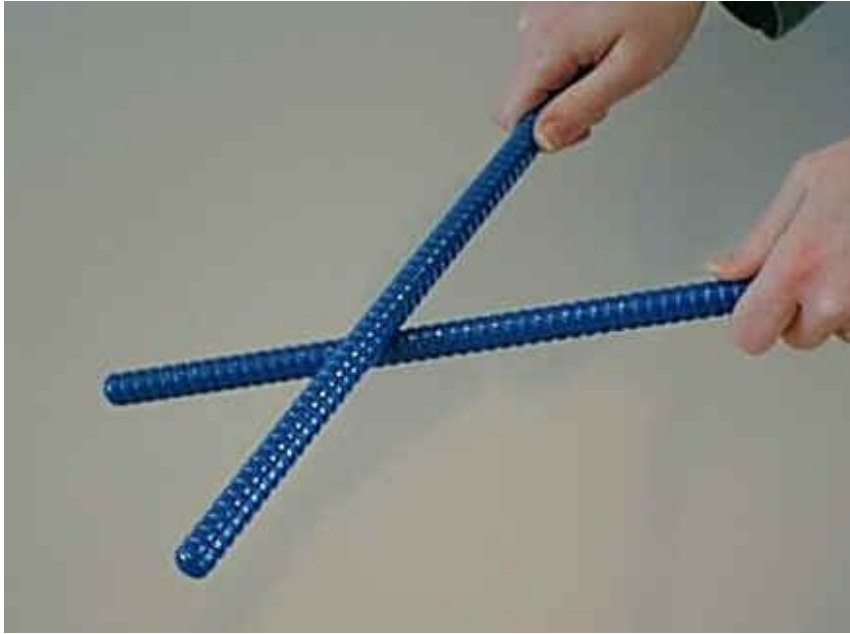

Resim 26 Percussion 3

Resim 27 Rhythm Sticks

Resim 28 Rhythm Sticks 2

Resim 29 Rhythm Sticks 3

Resim 30 Maracas 2

Resim 31 Triangles 2

Resim 32 Percussion 4

Resim 33 Play Class

Resim 34 Art Activity

Resim 35 Art Activity 2

Resim 36 Music Activity

Resim 37 Music Activity 2

Resim 38 Music Activity 3

Resim 39 Music Activity 4

Resim 40 Music Activity 5

Resim 41 Music Activity 6

Resim 42 Music Activity 7

Resim 43 Music Activity 8

Resim 44 Music Activity 9

Resim 45 Play Activity

Resim 46 Art Activity 3

Resim 47 Art Activity 4